Que los poderosos seã primero nõbrados.

ciones de las personas que han de ser nombradas para los oficios de las Republicas, entonces aurà lugar que se guarde este orden, cum omnes qui muneribus fungi debent, reperiuntur idonei, alioquim ordine non seruato potioribus quibuscumque munera indicuntur, ideô potiores munera prius subire debent, & sic minus potioris excusantur, dũ potiores reperiuntur, ideò ad subeunda munera ciuilia personalia, vt magistratus debent eligi diuites potiores, & idoniores, quia si fuit nominatus ad magistratum, qui pauper erat omisso eo qui rat potior ditior, & idoneor, potest nominatus appellare, probando alium potiorem, & dignioremẽ, & excusabitur, vt in l. subeundæ, C. de Decurion. & in l. vnica, C. de potioribus ad muneras nominandis, libro 10. vbi glossa verbo, *age causam tuam*, vbi Bart Platea, & Azo. in summa, vt in l. 3. §. præses, ff. de mune. & honor. & in l. vt gradatim eiusdem tituli, & in l. honores in princip. ff de Decurioni. In muneribus personalibus deferendis, debet seruari ordo in honoribus, & muneribus, vt æqualiter per vicos, ciuitatis secundum ætates, & dignitates personarum, & gradus honorum, vt in dicto §. præses, l. 3. ff. de muner. & honor. Auend de exequend. par. 1. cap. 19. num. 16 vers. septimo debet, & in num. 17. vbi probatur: quod nobiliores, & ditiores prẽferuntur, Palat. Rub. in repetit. rubr. cap. per vestras, §. 9. qui incipit istud autem, fol 5. n 8. & 9. & prẽcitatus. Auend. vbi supra, n. 18 dicit, quis sit potens dicendus.

104 *De la escusa de los artifices.*

No solo los professores de los estudios, y artes liberales, tienen derecho de poderse excusar: sino tambien los artifices, y oficiales de los oficios menores, aunque sean mecanicos, siendo maestros que enseñen; y principalmẽte si estã aprouados, y descriptos en la matricula de los maestros, porque es interes de la republica, que aya artifices que obren, y enseñen los oficios necessarios a las republicas, y cõcedeseles esta excusa, porque esten desocupados, y tengan tiempos para poder enseñar, y que aya buenos oficiales de aquellos oficios que enseñan, vt per totum tit. C. de excusatio, artificum, vbi Bart. Plat. Azo. in sum. lib. 10. Barbos. in l. 1. in 7. p. n. 56. ff solut. matrimonio.

105 *De los que consu volũtad aceptarõ los cargos.*

Los que tienen priuilegio de poder ser exemptos, y excusados conforme lo que dexamos arriba declarado, si de su espontanea volũtad, sin ser apremiados consienten ser eligidos, y aceptan los oficios, han de ser compelidos a que los acaben de seruir, aunque despues pretendan ser excusados: Pero por esta aceptacion no pierden el priuilegio que para adelante les compete, si fueren nombrados para otros oficios contra su voluntad: quia subsceptio volũtarij muneris, nihil derogat priuilegijs, vt in l. 1. & 2. C. de his qui sponte publica muner. lib. 10. vbi Platea, & Azo. in summa, & in l. in honoribus, §. qui publici, ff. de vacatio. mune. & in l. 2. ff. de veteran. & in l. voluntarie. C de excusatione tutorum. Mas esto se exceptua en el Regidor que de su voluntad aceptô el oficio de Regidor, non interueniente pacto seruandæ immunitatis, quia talis cogitur subsistere munera, tanquam si proprio priuilegio renuntianerit, vt in l. 1. 3 & 4. C. lib. 10. de his qui sponte, & in l. vlt. ff. de ueteter iure, & in l penult. ff. de iure immunitat.

106 *De la excusa del q̃ fue nombrado por enemistad.*

Si alguno. inimicitię causa, fuere por su enemigo nombrado para algun oficio, tiene legitima excusa para ser excusado, quia reipublicæ interest nõ ex inimicitijs creationes fieri, sed æstimatione vera, & commo-

cõmodo Reipublicæ, vt per totum titulum, si propter inimicitias creatio facta sit, & idẽ est de tutore, vt in §. item si propter, institut. de excusatio. tutorum, & de teste, & de iudice, & de arbitro, nam creatio, seu nomitatio ad munera publica propter inimicitias, prebet nominato iustam causam excusationem per appellationem, vt ait Ioann. Platea, & Azo, in summa, C. lib. eo. si propter inimicitias.

El que por enemistad, ô por otra injusta causa fue nombrado para algun oficio, ô cargo, puede cobrar las costas que se causaron en el pleyto que siguio, para quedar escusado, y libre de la injusta eleccion, y nombramiento que se hizo de su persona, & tunc iusta venit, iusta expensarum condemnatio, quando fuit facta ratione, doli, malitiæ, & manifestæ calumniæ, quod probatur eo ipso, quod apparet manifesta excusatio nominati, vt per totum titul. C. lib. 10. desumpta recuperatio, vbi Bart. Platea, & Azo. in summa, & in l. 2. in fin. C. de Decurion. & in l. seueriter, ff. de excusatio. tutorum, & in l. 1. §. 1. ff. de vacatio. mun. Auiles cap. 17. Prætor. glos. *eligan*, num. 1.

107 *Que el que nõbrado mal sea condenado enlas costas.*

Si el nombrado para algun oficio, ô cargo muriere despues del nombramiento, y antes de la aceptacion, estando pleyto pendiente sobre la razon de escusa, que tenia para no deuer ser nombrado, no passa el cargo, ni el daño que de no seruir se siguiere a los herederos del muerto: quia electio causa honoris, vel officij soluitur morte nominati: si verò ad munus vocatus appellauerit, & ea pendente obierit hæres eius propter periculum, medij temporis causas appellationis agere coguntur ad instar tutorum, & curato. vt in l. vnica, C lib. 10. si post creationem quis decesserit, vbi Bart. Platea, & Azo. in summ. & in l. si ad Decurionatum, C. si pendente appellatio mors interuenerit, & in l. quamquam, C. de excusation. tutor. & in l. 1. & 2. ff. si tutor, vel curator, vel magistra & in l. 1. ff. si pendente appellatio mors interuenerit, & in l. honor 14. ff. de munerib. & honoribus.

108 *Que se ha de hazer si despues del nombramiẽto muere el nombrado.*

Si los que justamente, y sin legitima excusa fueron nombrados para los oficios publicos, no quisieren aceptarlos, ni vsar dellos, hã de ser compulsion, y saca de prendas, penas, y venta de sus bienes, compelidos, y apremiados a que acepten, y vsen los dichos oficios, y que juren de vsar bien, y fielmente dellos, y si son tales que deuan dar fianças, ô que las dẽ, como suele hazerse con los alhondigueros, Mayordomos de los Concejos, cogedores de las bulas, y todos los demas semejantes, vt in l. si quis magistratus, ff. de muner. & probat Platea in l. si magistratum, C. de Decurion lib. 10. idem Platea in eod tit. in l. ex domibus, & Auendañ. de exeq. part. 1. cap 19. num. 24 & 28. & supra diximus in ea quæstione.

109 *Como han de ser compelidos los nombrados aceptar.*

Del reparo, y defensa de los muros de los caños del agua de los caminos, y de matar la langosta, guarda de cotos, exidos, y las hojas de los panes sembrados, y las demas cosas que son, de que a todos se sigue vtilidad comun, ninguno se puede escusar aunque sea Clerigo, ô hidalgo de contribuyr, y acudir a lo que para su defensa fuere necessario, y le fuere repartido, segun su possible riqueza: y si la reparacion fuere de las calles, cada vno tiene obligacion de la hazer empedrar, y allanar, conforme la frontera de su casa q̃ alli confronta: y si son heredades las q̃ confrontã, a de limpiar, y reparar su frontera, que le toca de la tal heredad, y si son caminos que estan fuera de los pueblos, sus reparos han de ser de expensas comunes,

110 *De que cosas ninguno se puede escusar.*

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

nes, vt per totum titulum, C lib 10. de immunitate nemini concedenda; vbi Bartol. quem vide ad id, & Platea, & Azo. in summa, l. 11. & 12. titul. 3. lib. 1. Recop. vbi Azeued. & Gutierr. lib. 1. quæst. ciuil. quæst. 3. & quæst. 4. Politica de Bouad. lib. 3. cap. 6 per totum, & in lib. 2. cap. 18. num. 304. cum seqq. Auiles cap. 34. Prætor. idem Politica lib. 5. c. 5. n. 32. & 33.

III *Como ninguno se escusa de recibir el pan de la alhondiga que le fuere repartido.*

Los hombres ricos vezinos de los lugares donde ay alhondigas, en tiempo de carestia, y hambre, pueden ser compelidos a que presten dineros a los tales alhondigas para comprar trigo, aunque ellos por sus riquezas no los ayan menester, y lo tengan: y si sobrare trigo que estê comprado en las dichas alhondigas, se puede generalmente repartir por todos los vezinos de qualquier calidad, priuilegio, y exempcion que sea, sin que ninguno pueda ser escusado, ni libre, por ser bien publico, y como sintiô el prouecho, tambien ha de sentir el daño, y carga, y lo mismo es del centeno, cenada, arina, y carnes, quando bastecen los pueblos: y assi lo he visto siempre obseruar, y practicar, y se practica quãdo sucede el caso, vt per totum titulum, C lib. 10. vt nemini liceat in emptione speciorum se excusare, vbi Bartol. qui plura iura citata, & Platea, Auiles in cap. 34. Prætor. Auendañ. de exequend. part. 2. cap. 14. num. 7. 8 & 9. Bouadill in Politic. lib. 5. cap. 5. num. 19. & 7. 26. & 27. & idem in lib 3. cap. 3. num. 50. ibi: *Y sea el quinto*, Auiles in cap. 17. Prætorum, gloss. *à razonables precios*, numer. 31. & 32. cum alijs quem ad id videte, amicissimi mei coaduocati quorum precibus eam, ita scripsi vltimam quæstionem, quoniam eius practica quotidie indigemus, maxime in tempore illo electionis officiorum publicorum, valete, & parcitote, si forte mæreor parci, & volente numine si vita fruor maiora sparate.

(?)

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

LIBER TERTIVS CONTINENS, ALPHAVETICAM COLLECTANEAM, THESAVRVMQVE OPTIMVM, PENE OMNIVM PRACTICARVM SOlutionum, & remissionum totius iuris quæstionum, gratia facilius inuenien di quamlibet quæstionem, & videndi plura iura congesta. & quasi omnes au thores Regni sub vnaquaque resolutione congestos, pro earum corroboratione, & probatione laboratus â me ipso Doctore Vayo.

ADVERTENTIA.

OMNIBVS LECTORIBVS CHARISsimis amicis meis.

PRIMO, mei charissimi aduertite: quod quando in ea aurea collectanea citro, vnum tantum Doctorem est ratio, quia ille scribit Integrum vnum capitulum, aut quæstionem, vel decisionem vbi congessit plura iura, ac Doctores Regni, quos non repeto ob breuitatis rationem, & superfluitatis excusationem. Nam si velim vobis iterũ repetere vltra iustam in me reprehensionem magnum volumen conderem, quod excusare consulte decreui ob dictam breuitatem.

Secundò, quod quamuis non successiue ordinatim alphaueticus ordo verborum, aliquando non sequitur: attamen deinde sub eadem capitulo, ac litera, vel dictione inuenietis, vt verbi gratia, si in litera F. non adest adderit in litera T. de testibus.

Tertiò, quod antequam totam hanc collectaneam perlegeritis iudices in me, nec in eã litis, & tunc pie, rectè, & benigne [illegible] illud, quod quisque iuris in alium statueritis ipsi eodem iure vtendi.

Quartò, quod totum ius vsitatum ac practicum continetur in his tribus libris, non solum ex vna materia, imò ex omnibus materis, vt ex ipsis patet. Cum quo magnum laborem vobis excuso, & omnia vita inuenietis.

Doctor Vayo.

HIC

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

HIC INCIPIT LITERA A. & est caput I.

A.

ACTIO semel extinta non reuiuiscit, vt in lege qui res, §. aream, versic. *imperpetuum*, ff. de solution. l. si alienus seruus de de noxalibus, l. cum ex causa, C. de remissión. l. postquam liti, C. de pactis, cap. ex insinuatione, vbi gloss. in verbo, *primæ*, ibidēq; Doctores de Simon. & in gloss. fin. ad finem, in cap. fin. de adulter. Sed si vnam causam ego prosecutus sum, & subcumbo possum eādem rem ex alia causa petere, l. si mater, §. 1. & 2. vbi DD. de exceptione rei iudicat. l. si hæreditas, C. de petitione hæredit. capit fin. de causa posicssion & proprietat. & infra eo capite num. 5.

2 Actio hypothecaria durat per 40. annos contra directum possessorem, & contra tertium possidentem finitur spacio 10. annorum inter præsentes, & 20. inter absentes, & competit contra quemlibet possidentem, l. 1. & 2 C. si aduersus creditorem, l. pro hæreditarijs, C. de hæreditat. action. l. de eo, §. fin. ff. [illegible] exhibendum, & gloss. 2. in l. in[illegible]ore C. de action. & obligatio. & gloss. in verbo. *accessorium*, ad medi[illegible] regula accessorium, de regul. [illegible]nes Gutierrez Placentinus lib. [illegible]actic. ciuilium, quæst. 90. Ceua[illegible] Toletanus tom. 1. quæst. 3 per totam Parlador. rerum quotid. lib. 1. cap. [illegible] §. 12. nu. 8. & §. 11. num. 13. & in §. ibid. num. 5. & infrâ dicemus in liter. H. verbo, *hypotheca*.

3 Actio intentata ex vna causa, & probans ex alia obtinet hodie inspecta veritate per legem 10. tit. 17. lib. 4. Recopilat. vbi Azeuedus olim aduocatus huius inclitæ ciuitatis Placentiæ, & Parlador. libr. 2. rerum quotid. cap. 10. numer. 3. cum seqq. Gutierrez lib. 1. practicarum ciuil. q. 98. cum seqq. & maximè in q. 100. Auendañ. respons. 1. Marant. in repetitio. l. is potest, num. 191. cum alijs, Curia Philip. part. 1. §. 11. num. 4. & 5. & in §. 18. *de la sentencia*, n. 6. & 7.

Actio personalis, non datur contra singularem successorem, sed contra debitorem, vel contra cum vniuersalem hęredem, aut successorem, qui personam eius representat in successione hæreditatis, Castill. libr. 1. capit. 58. nu. 3. fol. 256 quem tantum cito, quia plura alia iura citat & multotics, ita infrâ in progressu faciam ob breuitatis causam. 4

Actionem remittens non est ei danda regressio, l. quæritur, §. vendidit, ff. de edendo edicto, & in l. pasciscí de pactis, & supra eo num. 1. 5

Absolutio præstiti iuramenti debet peti, antequam incidatur in eius periurium, Felin. in ca. 1. de iure iurand num. 28. Gutierr in consil 12. num. 33 Nos in nostra praxi Ecclesiastica, part. 1. lib. 3. cap. 3 num 24. & 25 pagin. 59. & 60. & in part. 2 lib. 3 cap. 1. nu. 15. pagin. 317. vbi quamplures DD. citauimus id comprobantes, & praxim petitionis huius absolutionis pingimus, & infrâ in litera I. verb. *iuramentum*, n. 11. 6

Acomulatio actorum iudicij, nec non processuum, ac libelorum, quomodo, & quando debeat fieri, & cui vide in Parlador. rerum quotid. libr. 2. ca. 9. per totum, Politic. de Bouad. lib. 3. cap. 14. num. 85. fol. 397. & Politic. de Villadieg. cap. 1. nu. 13. cum seqq. Curia Philp. part. 1. cap 8. nu. 8. cum 7

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

cum seqq. Siguenç de clausul. part. 1. num. 74. & 75. quasi ait per transenam.

8 Actus morientium, non possunt esse in suspenso, secus quando est actus viuentium, Gregor Lop. in l. 10. tit. 31. gloss. 6. part. 3. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 10. num 26. cum seqq. & infra in verbo, *qualitas*, & in verb. *idonitas*, & in l. fin. communia prædiorum.

9 Actus geminatus plus operatur, quam simplex, l. cum scimus, §. 1. C. de agricol. & censit. lib. 10. & in leg. Balista, ff. ad Senet. Consult. Trebellian. Palac. Rub. in rubric. cap. per vestras, §. vnum circa 17. num. 16. cum seqq. vbi dicit de confessione, & de conuiuio, & de patientia geminata, Gregor. Lop. in gloss. 7. tit. 12 part. 5. Ioann. Garc. de nobilitate, in princip. numer. 6. fol. 2. Boer consil. 28. Mascard. conclusi. 838. Felin. in cap. si cautio, de fide instr. nu. 40 cũ seqq.

10 Actus in dubio generaliter interpretandus est, vt vtilior sit gerenti, Ioa. Garc de nobil. gloss. 12. n. 39 cũ seqq. qui plura alia iura citat, fol. 268

11 Actus in dubio iudicatur perpetus, l. sufficit, de cõdit. in debit. glos. in verb. *perpetuus*, cap fin. de rescript. lib. 6 Palac. Rub. in rubr. cap. per vestras, §. 69. n. 35. fol. 32. col 4 in marca maiori.

12 Absentia non præsumitur, nisi allegetur, & probetur, Bart. in l. is potest, de acq. hær. n. 16. Bald. de præscript. p. 4. §. 3. Parl lib. 2. rer. quot. ca. fin. §. 12. n. 6. p. 1 limit. 1. fol. 54.

13 Affinitas quæ sit, & vsque ad quos gradus extendatur, & inter quos personas cõtrahatur, & quãdo impedit, & diremit, & quando oritur ex actu fornicario, & quis de ea possit dispẽsare, diximus in nostra praxi Ecclesiastica, p. 2. lib. 1. c. 3. n. 1. cum seq. & in c 6. n. 1. pag. 225. & 228. & in lib. 4. p. 2. c. vnic. n. 2. pag. 323. vbi plura iura citauimus, & praxim retulimus.

14 Aliud pro alio regulariter, solui non potest inuito creditore, sed certis in casibus necessitatis, & in alijs bene solui potest, vt probat Gut. lib. 4. q. ciuil. q. 51. n. 2. cũ seqq. Parl. rer. quot. lib. 2. c. fin p. 7. § 17. n. 16. cum seqq Pol. de Bou. lib. 3. c. 3. nu. 72. & 73. Cur. Phil. p. 2. §. 22. n. 15. & 16 Polit. de Villad. in forma libellandi in executiuo, n 23. fol 287 & infra dicemus in liter. D. n. 54. & in verb. *solutio*,

15 Annus concessus fugitiuis delinquentibus contumacibus pręmissis pręcronis, ad se præsentandum, non currit impeditis, Gut lib. 3 pract q. 34. nu. 21. qui plura iura citat, & totam quæstionem ponit.

16 Alguacili officium, quid sit, & qualiter ad impleri exercerique debeat, l. 20 tit. 9. p. 2. l. fin. tit. 17 p. 3. l. 12 tit. 23. lib 4. Recop. Baeça de inop. debitor. ca. 5 n. 2. fol. 50. Auend. de exequend. p 1. c. 20. n. 8 Polit. de Bou. lib. 1. ca 13. per totum, vbi latissime, sed præcipue, n. 11. 12. 13 & 14.

17 Annus inceptus, quando habeatur pro cõpleto, Nauarr. in Manual. c. 25. n. 116. & DD. in l. sicui 51. de lega. 1. Fabrum, in §. eadem lege, instit. quibus manumitere non licet, l. 31. tit. 9. par 6. & gloss. septuaginta, in §. item maior, instit. de excusat. tutor. & gloss verb. *momentum*, l. 3. §. minore de minorib. Gutierr. in quæst. canon. lib. 1. cap. 16. num. 10. Sed hoc procedit in sacris ordinibus veluti in subdiaconatu, diaconatu, & præsbiteratu, quia in istis ordinibus sufficiet annus inceptus pro impleto, sed in minoribus ordinibus, annus requiritur esse impletus, vt Siluester, in verbo, *ætas*, num 4. Nauarr vbi supra, Zerola in praxi Episcopali, §. ordo, numero 1. ego in mea praxi Ecclesiast. part. 1. libro 6. numer. 1. in medio, pagin. 130. vbi in margine plures Doctor. congessi, & infra eo num. 20.

18

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

19 Agressor quando quis præsumatur in iniurijs, dicit Gutierr. in libro 4. practicarum, quæst. 13. nu. 22. cum seqq.

20 Annus quatuor decim requiritur in viris, & in fœminis duodecim cõpletus ad contrahendum matrimonium, & ad hoc, vt non dicatur decessisse intra pubera rem ætatem, §. 1. instit. de nupt. & Gutierr. in lib. 3. practicar. q. 77. num. 6. cum seqq. & in mea praxi Ecclesiastica, libr. 4. cap. 1. num. 18. & supra eo n. 17.

21 Aprobatus semel reprobari deinde non potest sine causa, l. 2 C. de professoribus, & med. lib. 10. l. quod semel, de decret. ab ordine faciend. l. vt gradatim, § reprobari, de muner. & honorib. gloss. in verb. *iudicari capitis*, dilection. 8. q. 2. gloss. 1. in cap. fin. de renuntiatio. ego in meis quæstio-
22 nibus, quæst. 29. Et aprobatà videtur glossa, vel opinio, quę non reperitur reprobata, vt in gloss. l. interiores, verb. *interiores*, qui satisdar. cogant. l. item quod Sabinus, vbi gloss. de haredibus instit.

23 Antiquior præfertur iunicri, & habens dignitatem non habenti, leg. fin. de fideiussoribus, l. 1. de aluo seriuendo, leg. 3. C. de tironi. libr. 12. Castro de Annonis, notabili 2. num. 2. gloss. in verb *persona* in capit. licet ex quadam 47. de testibus in fin. glos sæ, leg. si quæ sunt familiæ herciscundæ, leg. si chorus §. 1. de legat. 3. capit. vltim. in finalibus verbis, vbi gloss. verb. *maiores Ecclesiæ*, de officis
24 Archidiacani.

Arbitrium iudicis debet regulari secundum iuris dispositionem, l. societatem, §. arbitrorum, vbi Doctores pro socio, Escobar de ratiocin. lib. 1. cap. 15. num. 19. & in capit. 18.
25 num 9. quem ad id vide.

Affectio maior habetur circa cognitos, quam circa non cognitos, leg. 20. titul. 3 part. 6. in fine, quæ loquitur circa pauperes, vbi gloss. Castillus, libro 2. capit. 26. numero 21. folio 242. ego in meis quæstionibus, in quæst. 5. vbi magis latè hoc reperies, verè infra, in verb. *testator*, & in verbo, *voluntas*.

Aleuesia committur multis mo 26
dis, quos refert Politica de Bonad. libr. 2 cap. 14. num. 35 D. Pax in praxi, tom. 1. part. 5. cap. 3. §. 3. num. 118. cum seqq.

Animus, & voluntas distinguunt 27
maleficia, Roxas de hæredit. part. 1. ex num. 127 verè infra, in verb. *voluntas*, in litera V.

Amicitiæ causa, potest remitti pœ 28
na, gloss. in verbo *spectatis* in cap. missi, de officio legati, Bonadill. libr. 2. capit. 2. numero 71. in fine, folio 359.

Arma, seu insignia propria, vel ma 29
iorum tollens, vel rodens, quæ pœna puniatur, verè in Politica de Bonadilla libr. 1. cap 13. num. 127. in gloss. litera F fol. 253. & in lib. 3. cap. 5. numero 56.

Auxilium præbere, quando au 30
tem dicatur, vt puniri possit præbens, dicit Politic. de Bonadill. libr. 1. capit. 13. num 110 folio 256 vbi iura allegata in glosis ibidem, & in l. is qui opem, de furtis, Anton. Gomez, tom. 3. capit. 3. num. 48. quæ infra, & alia non citotenes quotics Doctor quem cito illa, & alia citat.

Affectus, vel conatus, quomodo 31
puniatur, etsi non sequatur effectus, Auend. ñus capit. 16. num. 14. Ant. Gomez, tom. 3. capit. 3. num 5 leg. 2. tit. 31. part. 7. l. 2. tit 23. libr. 8. Recopilatio. Villadiego lib. 2. tit. 1. l. 6 fori, num. 4. Boer. decis. 316. fol. 559. Felin. in tractat. de conatu, & DD in l. non dicam rapere, C. de rebus Ecclesiæ.

Accedens potest se excludere 32
ab hæreditate descendentis, vt gloss. in lege pactum dotali, C. de collatio. l. 1. §. si parẽs, ff si appellat fuerit, Tellus in l. 6. Tauri, num. 63. fol. 74.

Valdes

Valdes super Roder. Xuar. fol. 544. versicul. *secundus casus est*, & infrà in verbo, *licencia*, & ego in meis quæstionibus, supra libr. 2. quæst. 127. & 137.

33 Administratoris iuramento standum est in minimis, & paruis expensis, l. scimus, §. in computationem, C. de iure deliberand. Matienç. in l. 10. titul. 18. glos. 1 numer. 2. libr. 5. Recopilationis, fol. 448. Escobar de ratiocin. libr. 1. cap. 10. num. 47. cum sequentib. vbi latè de hoc scripsit Politica de Villadiego in capit. 7. num. 64. folio 187. column. 3. *que dize, que de mil maravedis abaxo à de ser creydo por su juramento*, Curia Philip. in lib. 1. *del comercio terrestre*, cap. 4. numer. 53. pag. 71. & idem Escobar de ratiocin. capit. 25 numer. 2. & per totum cap.

Amor paternus superat omnem amorem verè infrà, in verbo, *nullus*, num. 40.

34 Alimenta, quæ præstanda sunt filio naturali per vim executoriarum, an deducendæ sint ex quinto bonorum patris, vel an ex corpore hæreditatis, Gutierr. lib. 3. practic. quæst. 61. qui resoluit, quod ex quinto sunt deducenda, & infrà ea litera A. numero 80.

35 Alienatio qualis necessaria, qualis verò voluntaria sit, ponit Felicia. de censibus. part. 2. lib. 4. capit. vnico, num. 8. versicul. non etiam officit, fol. 230. & voluntaria dicitur, quæ præuenit â contractu, necessaria verò, quę præuenit à necesitate, vel â iure cogente, extra voluntatem alienantis vti dicamus, infrâ in verbo, *obligatione legali*, vbi te remitto.

36 Alegans contraria, vel turpitudinem contra se non est audiendus, l. 1. C. de furtis.

37 Actus in diuidus ex voluntate cõtrahentium vtile, per inutile, potest vitiari, Felician. de censib. tom. 2. folio 30. cap. 4. num. 6. versic. *nec etiam obstat.*

Aprobatio contractus metu gesti 38
quid operetur, Boer. decis. 100. nu. 19. fol. 159.

Alienatio cuiuslibet rei Ecclesiasticæ, quomodo facienda, magister meus Doctor Sahagun in cap. nulli liceat, de rebus Ecclesiæ non alienand. fol. 130. Couarr. lib. 2. cap. 16. seu 17. vbi agit de alienatione, Castill. lib. 1. cap. 54. fol. 237. & in extrauagant. ambitiosæ de emptione, & vendition. Auendañ. part 1. de exequendis, num. 34. Gutierr. in pract. canon. cap. 8. & Zerolà in praxi Episcopal. part. 1. §. alienatio, num. 10 cum sequentibus. folio 11. & in part. 2. §. alienatio. fol. 10. & 11. 39

Aceptatio in donatione, vtiũm 40
hodie de iure Regio sit necessaria, & qualiter debeat fieri, Molina de primogen. lib 4. capit. 12. numer. 58 folio 460. Iulius Clar. §. donatio. quæst. 13. Azeued. consil. 41. & in l. 8. titul. 10. num. 6. lib. 5. Recopilation. Thomas Sanchez de matrimon. lib. 2. disput. 6. folio 13, qui plures alios congessit, Parlador lib. 2. rerum quotid. cap. 3. num. 36. ego in quæst. 48. num. 4. & in tit. de donatio. super Codice, numer. 21. infrà in litera D. numero 38.

Appellatione filiorum, etiam fœ- 41
minæ continentur, secus verò, & contra leg. si ità scriptum, de legat. 2. leg. quod vos, de legat. 3. l. si quis ita. §. 1. de testament. tutel. & lege filiabus. quod eodem tit. ego in quæst. 58.

Appellatio sufficit præsentari co- 42
ram persona publica, vel personis honestis, quando coram iudice non potest præsentari per eius absentiã, vel timorem eius, l. 1. §. dies quando appellatio sit & in cap. viduam, §. dies, 2. quæst. 6 Navarr. in repetitio. cap. cum contingat, de rescript. causa ex numer. 3. Ægidius decis. 381. Rotta

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

in nobis, decision. 366. ego in mea praxi Eccles. part. 1. lib. 7. cap. 2. nu. 4. pag. 184.

43 Appellatio de iure Regio, ad quē iudicem deferenda est. ponitur in l. 12. titul. 5 lib. 2. Recopilation. & in l. 20. titul. 4. lib. 2. Recopilat & in l. 7. tit. 18. libr. 4. Recopil. Azeued. in Curia, lib. 4. cap. 6. num. 35. cum seq. sequentib.

44 Appellatio in executiuis causis, quando habeat effectum suspensiuum, vel de volutiuum, Castill. in l. 64. Taur. num. 69. Azeuedus in l. 1. num. 2. tit. 21. lib. 4. Politica de Bouadill. lib. 5. cap. 2. nu. 107. & in cap. 3. eiusdem libri ex numer. 75. ego in lib. 1 cap. 22 *de las apelaciones*, numer. 40. & 42. & in mea praxi Ecclesiasti. part. 1. lib. 7. cap. 3. numer. 11 pagin. 192.

45 Alimenta quæ dicantur qualiter taxanda, & quibus præstanda, vel non, & quæ comprehendantur sub appellatione alimentorum, Gregor. Lop. in l. 10. titul. 18. part. 2. Baeça de decim. tutor. cap. 2. num 83. cum sequentib. Anton. Gom. in l. 50. Tauri, num. 48. Boer. decis. 17. num. 13. Molin. de primogen. lib. 2. capit. 15. num. 10 cum seq. Escobar libr. 1. cap. 35. num. 12. Ducē. regul. 184. casu 14.

46 Alimenta præstanda alteri excoligatoribus, Velascus consultatione 1. Ceuallus tomo 1. quæstion. 734. num. 22.

47 Alere filios, quando mater teneatur, Velascus consultatione 92. l. 3. titul. 19 part. 4. l. 3. tit. 8. lib. 3. fori, l. 36 tit. 12. part. 5. Cardosius in praxi, § alimenta, num. 12. Spinus in gloss. 16. n. 118.

48 Alimenta non debentur filio, quā do ipse habeat, vel possit aliam de viuere, Duenas in regul. 367. & in reg. 366.

49 Alimenta tenetur maritus præstari mulieri, secum litiganti ratione di-

uortij, vel adulterij, Ceuall. in tom. 1. quæstion 734. numer. 20. cum sequentibus, Thom. Sanchez de matrim. lib. 2 disput. 4. numer. 51. & in lib. 9. disput. 4. num. 19. vsque ad 23. cum seqq. & ibidem in disput. 5. cum sequentibus.

Alienationis prohibitio posita rei, vel personæ, & quæ versetur differentia, dicit Molina de primogen. libr. 1. cap. 4. num. 22. Montalu. in legibus fori, fol. 1. . Et quando in prohibitione non ponitur persona cui aplicetur, alienans non cadit â re prohibita alienari, Gutierr. in pract. quæstion. libro 2. quæst. 115. numer. 8. folio 262. l. si filius familias, 117. §. diuiditur, de legat. 1. Lara de aniuersar. libro 1. cap 20. num. 4. cum sequentib. 50

Arbitri sunt eligendi in dispari numero, propter hominum faci litatem ad discutiendum, l. item si vnus, §. principaliter de arbitris, capit. 1. eodem titulo capit. inspitionis, de officio delegat. Politica de Bouadilla, libro 2. capit. 21. numero 144. cum sequentibus, limitatio 1. Et qualiter arbitrer, & arbitrator distinguatur, & sententiæ eorum qualiter executioni mandentur, leg. 23. cum sequentibus, maximē lege final, ibidem titul. 4. part. 3. vbi Gregor. & l. 4. ti.. 21. lib. 4 Recopilationis, vbi noster concinis Azeuedus, Parlador. libro 2 rerum quotidianarum, §. 11. per totum, Gutierrez de iuramento confirmatorio, part. 3. capit. 14. Villadiego libro 2. titulo 1. lege 13 in foro Luzgo, fol. 76. Montalu. in lege 4. titulo 7. libro 1. fori, Vgo in praxi libro 1. capit. 8. & 9. & in capit. 2. numero 18. 51

Arbores pendentes super vicini hæreditate, licet domino arboris in gredi, in hæreditate super qua impendent ad fructus colligendos, sine metu pœnę, l. 13. tit. 280. part. 3. & ibi 52

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

& ibi glos. l. 15. titul. 4. libro 3. fori, l. 2. titul. 4 libro 4. fori. Et quando liceat eas scindere, dicit Villadiego, in lege 2 titul. 3. libr. 8. fori, iuxg. numer. 5. fol. 382. Zepola in tit. 353. cum sequentib. de seruitut. rusticor. & in capit. de seminatione plantarum, ego in lib. 2. praxis quæstio. 47. supra.

53 Animal quod locatur, & quando domino eius animalis redditur deterius, quomodo facienda sit rediuio, dicit Palac. Rub in repetitio. capit per vestras, folio 43. in margine maiori, §. 65. qui incipit limitabis 3. numer. 31. & 32. & 33. quos ad id vide, & Bartol in l. faciendo, ff. arbor. furtim. cesiar. & verè infra, in verb. *locatio*, n. 22.

54 Animal, vel equum conducens, si quando eum duceret ad domum domini inuenit hostium clauium, & dimisit eum in posqui, quem lupus occidit, si dominus erat consuetus, sic dimittere non tenetur de precio, idem si dimisit in stabulo sine custode, vt Bartol. in lege si negocia, ff. de negoc. gest. Palac. Rub. in capit. per vestras, §. septimo infertur, num. 11. fol. 110. col. 2. Speculat. de locat. §. postquam.

55 Animal locatum, si in itinere moriatur, an pereat locatori, vel conductori, Bald. in consilio 219. incipient, Vanuntius libr. 1. Dinus in regula contractus, numero 34 folio 125. columna 1. & in numer. sequentibus, infrà in ea collectanea, Anto. Gomez tomo 2 capit 3. num. 22. vt rè infrà in liter L. cap. 10. numer. 22. cum alijs

56 Animal locatum, si intra tempora conductionis mortum sit: vtrùm illa mors sequuta sit ex casu, an culpa conductoris præsumatur, dicit Anton. Gomez, tomo 2. variarum, capit. 3. de locatione, numero 22. qui plura iura citat fray Manuel Rodriguez in summa, tomo 1. capit. 22. numero 2. cum sequentibus, & infrà in verbo, *locatio*, numero 22.

Animal si deterioratum sit per vsum, ad quod fuit commodatum, tunc commodatarius non tenetur pro tali deterioratione, l. fin. C. de commodato. 57

Animal locatum, vel commodatum, vel res alia, quælibet si mittatur per famulum, vel alium Nuntium, fidelem, & idoneum communi opinione, & ferte casu perditum sit, non tenetur conductor, vel commodatarius qui misit illud, vt in iuri citatis per Decium de regulis iuris, in regul. contractus, numer. 30. Speculator. de locato, §. postquam, verbo, *quid si locauit*, l. argentum, ff. de commodato, Doctores in l. 1. ff. de eo per quem factum est, fray Luys Lopez in instructori negocia, lib. 2. cap. 27. pag. 42. versù *ad hæc*. 58

Animalis, vel equi locator, non tenetur recipere equum deterioratum à conductore, etiam si ei offeratur precium deteriorationis, imò potest agere ad eius æstimationem, & an si deterioratio est dubia, quia negat eam conductor teneatur recipere equum, vel an præiudicat sibi, vt deteriorationem non possit agere recipiendo sine protestatione, Palacius Rub. in repetitione. rubric. cap. vestras, §. 65. incipiente limitatis, num. 32. & 33. fol. 43. columna 1. 59

Animalium deterioratio qualiter probanda, & quando, & cum quibus testibus, dicit Curia Philipica, part. 1. §. 17. *de la prueua*, numero 8. & in tomo 2. *del laberinto*, libro 3. capit. 12. *de los daños*, numero 32. vbi citat alia iura. 61

Animalium caprarum, vel ouium mors, qualiter per pastorem probanda, vt careat culpa, lege 15. titulo 8. part. 5. vbi Gregor. Lopez, Pa- 62

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

lac. Rubr. in cap. per vestras, §. 12. n. 12. fol. 116. in margine maiori, Segura in §. cum filię, numer. 277. in fine, fol. 62. Anton. Gom. tom. 2. capit. 3. num. 22. finali.

Animal alicuius si læserit agrum,
63 aut vineam, vel fundum alterius tenetur, dominus illius restituere damnum, & dominus agri, si illud inuenerit damnum, sibi inferens in agro, non potest retinere animal illud, donec sibi damnum resarciatur, sed debet conuenire dominum animalis pro damno illęso, cap. si læserit, vbi Abb. num. 3. de iniuris, & in Exodo cap. 22. & in l. quintus mutius. ff. ad l. Aquiliam, §. cęterum, Nauarr in manuali, cap. 17 num. 120. Ioan Gar-
64 cia de expensi c. 4 nu. 28. Et quomodo damnum datum per animalia in miesibus, vel hæreditatibus feminatis debeat taxari. & per quos dicitur in l. 24. tit. 15. part. 7. *à donde tambien se trata de la pena de los quintos*, Auend. de exquend part. 1. cap. 13. per totũ, Politica de Bouad. lib. 2. cap 18. nu. 244. Ceuall. in rom. 5. q. 11. num. 50. verè infrà, in fiter. B. n. 28.

Animal venditum si moriatur in
65 frà triduum post venditionem moritur periculo venditoris, qui debet precium restituere, & non periculo emptoris, quia præsumitur mortuũ ex morbo vetero, non verò nouo, Bald. in l. 1. penultim. col. [illegible] verbo, *item faciunt ad merca[illegible]* edilict. action. & in l. 2 q. 2 [illegible] cindenda venditio & plura a[illegible]ra citata per Bertach. in repertorio, verbo, *animal*, numer. 5. & Montalu. in gloss. 1. l. 1. tit. 17. lib. 3. fori. & in verbo, *venditione*, infrà eo. n. 61.

66 Arma portantes, quæ indicia insurgent aduersos eos, & in quibus casibus, Gutierr lib. 4. q. 24. n. 5. cũ seq.

Appellatione partis de dimidia intelligendum est. l. nomen filiarum, §. portionis, l. rectè, §. vltim. de verbor. significat.

Arrarum promisio vltra 10 par- 68
tem bonorum promittentis facta ab illo, qui non habet ascendentes, vel descendentes nobilitatis ratione valet: secus quando facta fuerit ab illo viduo, qui habet filios tempore earum datione, vel promissionis, Ceuallus tom. 1. quæst. 272. Spinus in Speculo. testam. gloss. 18. princip. n. 94. & 117. Azeued. in l. 1. tit. 2. num. 27. & 28. & ibidem in l. 2. num. 11. & nouissime, & optime Tho. Sanch. de matrimon. lib. 8. disput. 7. & in libro 6. disput. 8. Anton. Gom. in l. 51. Taur. num. 66. in medio. versi. *exquibus*, ego in lib. 2. praxis quęstionum, quæst. 89. & 90. & in q. alia ibidem, & [illegible]ê infrà, in verb. *joyas*, & in verb. *melioratio*.

Arrarum nomine datum, vtrùm 69
exauriendum sit exquiteto, quando promittens filios legitimos reliquit, vel an tanquam res alienum deducendum est ex omni corpulo hæreditatis Gutierr. libr. 3. practic q 43. Thom. Sanch de matrim. lib. 6. disp. 36. num. 14. & 15.

Arrarum bona possessa cum bo- 70
na fide, quæ postea euincuntur, vel rei vindicanda sunt â promittente, vtrùm valeat earum promissio, & debeant in decima parte comprehendi, Gutierr. l. b. 3 practic. quęst. 42. per totam.

Attentati pœna contra ques, vel 71
quem sunt exigendæ, seu exequendæ, dicit Politic. de Bouad ll. libr. 5. cap. 3. num. 66. cum tot pene sequentibus, sed maxime num. 77. & 92 & in lib. 2. cap. 21. num. 255.

Aniuersaria Hispaniæ, quod mao- 72
ratibus assimilentur, & de alijs quæstionibus ad id pertinentibus, dicit Flores de Mena, in libr. 1 variarum quæstion. quæst. 17. num. 24. cum sequent. Lara de aniuersar. lib. 1. cap. 1. cum seqq sed maxime cap. 4. & 5 cũ seqq. Gam. decis. 30.

Affectio testatoris maior est, erga 73
per-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

personas sibi notas, quam ignotas, Lara de aniuersar. lib. 1. capit 21. num 27. fol. 211.

74 Animæ Purgatorij, an sint in statu orandi pro viuis, dicit Lara lib. 1. de aniuersar. cap. 1. nu. 1. cum sequentibus.

75 Acquisita ab altero coniugum, si matrimonium separatum est iudicio Ecclesiæ, an communia effecta sint, Gamm. decisi. 357. & ego in vna ex meis quæstionibus.

76 Æstimatio officij scriptoriæ, per patrem sibi ipsi renuntiataque de licentia Regis in filium, an sit ab ipso filio conferenda fratribus, Gamma decisi. 29.

77 Æstimatio officij dati in dotem, an dotalis sit, Gamm. decisi. 314. vbi Flores de Mena.

78 Æstimatio officij empti, an in collationem conferatur, Gamm. decisi. 114.

79 Alienatio facta rei prohibitæ alienari cum pœna translationis dominij in proximiorem consanguineũ, Gamm. decisi. 111. & vide infrá nu. 81. & Gutierr. de iurament. confirm. cap. 45.

Alimenta filijs naturalibus præstanda, idem Gamm. decisi. 225. verè supra ea liter. A. num. 34.

81 Alienare prohibitus, censetur prohibitus facere actum per quem alteri quæratur ius in re, & sic alienare prohibitus non potest obligare, quoniã prohibita alienari non veniunt in alienatione bonorum, & prohibitus alienare non potest dare ocasionem alienationi, nec aliquid facere, per quod ad alienationem præueniri possit, Lara de aniuersarijs, lib. 1. cap. 20. num. 18. cum seqq. vbi plura iura citat, & supra per me in ea litera A numero 50. & verè supra num. 79. vbi cito Gamm. & verè Cardosium in praxi iudicum. §. alienatio, numer. 2. cum seqq. & Ceuall. tom. 1. quæst. 725.

Alienatio rerum dotalium, verè 82
latissime in Gutierr. de iuram. confirmator. cap. 1. fol. 2. per totum.

Adulto an possit donare causa 83
mortis, Gutierr. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 13. fol. 53.

Adipiscenda hereditatis possessio 84
ne ad intelligendam, l. fin. C. de ædicto Diuo Adrian. Parlador. lib. 2. rerum quotidian. cap. 5. per totum, Curia Philip. part. 2 de ordine iudicio. §. 17. fol. 483. Politica de Villadieg. cap. 8. num. 91. & in forma libellan. fol. 232 num. 115. cum seqq.

Aprobatus in vno Episcopatu ad 85
audiendas confessiones, an possit virtute bullæ Cruciatæ, in alio Episcopatu elegi in confessarium absque noua aprobatione istius Episcopatus, Gutierr lib. 1. quæst. canon. cap. 27. per totum.

Alcaldes de la Hermandad nom- 86
brados por los pueblos, no tienen hueco de tres años, antes pueden ser relegidos vn año tras de otro, porque no tienen voto en Concejo, vt in l. 1. in fin. tit. 13. lib 8. de la Recopilacion, y assi se entiende, y practica la ley 26. tit. 23. libr. 4 Recopilat. como testifica Curia Philip. part. 1. §. 2. *de las elecciones*, num. 36 & 37. folio 42. & 43. y assi lo he visto practicado, aunque vn juez sentenciò en contrario desto.

Cap. II. litera B.

B

...m facere non sufficit, nisi id quod fit vene fiat, & abstineat a malo, vel male facere, l. 3 § in vello, de re milit. & in cap. 2. de posthulan: cap. Monach. 2. 16. q. 2. cap. 1. de colusione de teten. capit. regentes 23. quæst. 5.

Bona dicuntur deducto ære alie- 2
no, l. subsignatum, § bona, de verb. significat. l. non possunt de iure fisci 11. Roder. Xuarez in tit. *de las arras*, in princip. versi. *nota tamen*, folio 24.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Matienç.in l.2.tit.2 gloss.2.num.11. fol.46.col.3.

3 Bona clericorum in multis, non gaudent priuilegio bonorum Ecclesiasticorum, vt tenet Diaz in praxi crimin.cap.18.c.14.num.55. Sahagum fol.218.in fin & ista talia bona pauperum sunt.l.40 tit 5.part.1. Et mutata conditione personæ mutatur, tamen conditio bonorum, Ioannes Garc.de expensi cap.12.num.70.folio 137.Gutierr.practic.lib.1. quæst. 3.fol.15.

4 Bona paraphrenalia, non sunt sub potestate mariti, D.Spin.in gloss.18. princip.num.28.fol.439. qui plura alia iura citat.

5 Bona lucrata constante matrimonio, quomodo diuidantur, Anton. Gom.in l.50.Taur.num.70.cum sequentib.Ayora de partitionib. cap. 8.fol.56.gloss.5.l.13 tit.10.part.5.& quid si mulier renuntiauerit, verè infrâ, in verb. *renuntiatio* Et intra quod tempus aceptare, vel repudiare teneatur, dicit Spin.in gloss.11. principal. num 108.fol.290. Palac.Rub. in rubric cap per vestras.§.66 nu.3. Matienç.in l 6 tit.9.gloss 1.numer.8.Et quando vxor separata est â viro, an debeatur dimidiam, Spin. gloss. 18. princip.num.112.fol.458. Et quando mulier propter adulte[illegible] iura lucra amittat, Ioann. Garc. de conquæst. num.39.cum aliis fol.33.

7 Bonus quislibet præsu[illegible] contrarium probetur, cap[illegible] tinio, l.ab ea appellatione, c[illegible] tionibus, l.cum pater, §.rogo, [illegible] gat.2. Malcard conclusi.222. Et bonus dicitur ex integra causa, malus verò ex quocumque defectu, Lara de capellan.lib.1.cap.11.num.12.folio 123. Dinus in regul. semel mal, n. 4.lib.2.cap.4.num.73. Socin.in regula 39.

8 Bona quę dicantur mobilia, quæ verò immobilia, l.4.titul.29.part.1.l. mouentium 93. de verbor. signific. Felician.de censib.lib.1.cap 7.ex n. 2.fol.75. Bona mobilia concernunt personam, immobilia verò territorium, gloss.3.in l.32 tit. 9. part. 6. q. 26.fol.70.Escouar lib.1.cap.29. nu. 22.Matienç.in l.2.tit.9.gloss.1. ex n. 78.fol.256.Rodrig.de censib. lib.1. quæst.3.num.8 Ber.in l. fin. de vsufructu legato, num.4 gloss. 1. in l. 2. tit.9.part.6.Curia Philip. part. 2. §. *de la execucion*, 15.ex nu. 5.l.4. tit. 29. part 3.

Bona quę diuisa, non fuerunt post mortem vnius coniugis reputantur communia, Gutierr.de iuram. confirmator.cap.48.ex num.4 part. 1.vbi citat plures, & Escouar de ratiocin. cap.6 n 64 fol.61. 9

Bona semper præsumuntur libera, nisi probetur contrarium, Molin. lib.2.cap.6.num.8.fol. 225.l.altius, C.de seruitutib Roderic Xuar.in l. quoniam, dubio 2.num 1. vbi Bald. eius Additionator, fol. 88. Malcard. concluſi.ſi verè 209.fol.144.D Paz in praxi, tom.3.cap.4.§.4 numer.39. fol.9 Ceuall.tom.1. quæst. 725. numer.7. 10

Bona castrensia, quasi castriensia profectitia, & aduentitia, Villadiego l.5 tit.4 lib.4.fol.253.l.5.tit.17.part. 4.l.3 tit.15.part.6.l.7.tit.4.lib.3.fori. Ayora de partitic.part 3.in principio: & deinceps. 11

Bona quæ non possunt alienari ex contractu, nec ad hæredes extrancas transire, non confiscantur, Ioannes Garc.de expensi.cap.10.ex num.47. fol.108.nec pignorare, l.fin C de rebus alien.non alien cap.nulli, de rebus Ecclesię, Anton. Gom. in l.40. Taur.num.83. Castro de Annonis, notabili 11.num.4.fol.104 & supra in liter.A.num.50.79.& 81. 12

Bona parentis, etiam in vita eius dicuntur filiorum, authent. nouissima, & in authent.vndè si parem, C. de inofficios.testam.Ioan Garcia de donatio.remun.n.41.fol.8. 13

Bona

14 Bona ablentis cui aplicentur eorum fructus, Lara de capell. lib. 1. capit. 22. ex num. 16. fol. 231. Escobar de ratiocin. lib. 1. cap. 6. ex num. 47. cum seqq. fol. 24. l. 14. tit. 14. part. 3. gloss. 2. l. 2. tit. 29. part. 2. idem Escobar lib. 1. cap. 28. num. 29. Parlador. in sex quæstion. quæst. 2. per totam, Politica de Villadiego, *en la forma de libelar*. num. 60. 61. & 62. fol. 220. & in capit. 1. numer 60. & nos in lib. 2. quæstionum, q. 85.

15 Bona fiscalia adæquantur bonis communibus, ideſt, *a los bienes del Concejo*, & pari passu proficiscuntur in præminentijs. Politic. de Bouad. libr. 3. cap. 8. n. 215. fol. 261.

16 Bona vniuersitatis quãdo, & quo modo possint alienari, Rodrig. de censib. lib. 1. q. 14. ex num. 67. cum sequent. l. 11. tit. 7. lib. 7. Reco. Greg. Lop. in l. 15. tit. 5. p. 5. gloss. 2. Auend. de exequend. lib. 1. cap. 12. num. 29. & in locatione quid obseruetur, Politic. de Bouad lib. 3. cap. 4. ex num. 20. cum seqq. Auiles cap. 32. Prætorum, in gloss. *paxar*, l. 4. tit. 5. libr. 7. Recop. Gregor. Lop. in l. 5. titul. 19. part. 6.

17 Bona occultans, vt creditoribus non soluantur, vel satisfaciantur, qua pœna pugniatur, dicit Gutierr. de iuramento confirm. part. 1. cap. 16 ex n. 14. Et quia in muliere, num. 33. cum seqq. & Baeç. de inop. debitore, ca. 15 & cap. 16 ex num. 19. ego in libr. 2. quæstion. quæst. 40.

18 Bona vinculata absque licentia Regia, non possunt alienari, Gutierr. consil. 18. num. 79. cum seqq. qui citat plura iura.

19 Bona patrimonalia Clericorum, non gaudent priuilegio Ecclesiastico, quod procedit etiam in patrimonio Clerici, ad cuius titulum sacrum ordinem recipit, Gutierr. lib. 3. q. 27. num. 7. & 8.

20 Bona si dari, vel diuidi inter pauperes iubeat testator: vtrum poterit eius executor vnico pauperi dare, maxime si diuidi debeant inter consanguineos, Bart. in l. 1 de optione legat. & in l. si sine liber. de verbor. signific. l fere de Politit. actione, l. pater seuerinam, §. ita fideicommiss. de cõditio. & demonstrat. Mantic. de coniecturat. tement. test. t. tit. 12. num. 35. Lara de anniuersar. lib. 1. cap. 5. num. 64. fol. 64.

Bona fides an præsumatur, Zepola de seruitut. cap. 20. num. 2. fol. 43. gloss. 2. l. 18. tit. 29. part. 3. & gloss. 1. l. 9 tit. 33. p. 7. 21

Bona acquisita intuitu Ecclesiæ, quæ dicantur, Gamm. decis. 313 qui plura iura citat, & ibi Mena. 22

Bona acquisita intuitu Ecclesiæ, an possint à Prælatis consanguineis suis, relinqui Gamm. decis. 313. vbi Mena. 23

Bona mariti sunt tacite obligata, & hypothecata pro dote mulieris, capit. ex literis, vbi gloss. & DD. de pignorib. & in l. vnica de priuileg. dot. & in l. assiduus, C. qui potior. in pignor. habeant. Cardos. in praxi iudic. § bona, num. 7 & in §. mulier, num. 16 & in verb. *donatio*, circa fin. & in §. maritus. Politic. de Villadieg. in forma libellan. n. 153. 24

Bona fideicommissi, non transeunt ad Monasterium, quando testator disposuit, quod perpetuo in eius familia conseruarentur, Ceuall. libr. 1. q. 193. num. 10. cum seqq. vbi de hoc latè agit. 25

Bona secundi conductoris illata, & in vecta non censentur tacite hypothecata domino, quia sunt obligata primo conductori, Ceuall. libr. 1. q. 202. pag. 161. qui agit de tota ista quæst. & plura iura citat. 26

Benemeritus dicitur, qui non demeruit, l. cum pater 79. §. rogo, de legat. 2. gloss. in cap. licet ex quadam, verb. *persone*. de testib. 27

Bos intrans infundum alienum, qualiter, & vbi retinere valeat. glos. 28

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

4 l 9. tit. 2. part. 5. l. 24. seu 20. tit. 15. part. 7 Bart. in l. hoc am[illegible] §. 1 in fin. de damno infecto, Montalu. in legibus fori 221. Matienç. in l. 1. tit. 17. gloss 6. fol. 436. Villadieg. in l. 8. tit. 3. libr. 8. num. 2. Ioann. Garc. de expensi. cap. num. 28. fol. 34. & supra dixi in litet. A. verb. *animal*, num. 63. & 64.

29 Beneficium quando conferatur inuitum, & quando non conferatur, l. inuitum 70. ff. de regul. iur. sed hoc fallit secundum Bartol. in l. soluendo, de negocijs gest. & infra num. sequenti.

30 Beneficium, quando simul vertitur in vtilitatem tertij confertur inuitum, & sic intelligitur totus titulus, de munerib. & honoribus, quia compelluntur aceptare beneficium honoris, propter vtilitatem Reipublicæ, & beneficium impediens non facit infuriam, l. iniuriarum, §. si quis de honorib. de iniurijs, Tiraquell. de vtroque retractu dico, de retractu linag. gloss. 8. num. 29. Auiles in cap. 17. gloss. 1. verb. *buenas*, num. 8. in fin. l. si quis curialis, C. de Episcop. & cleric.

31 Beneficiorum fructus dicuntur res prophanæ, de quo vide Mascard. conclusi. 1323. ex num. 11. fol. 110.

32 Bofeton se tiene por injuria grauissima, y lo mismo es de los palos, Politic. de Bouad. lib. 2. capit. 14. nu. 45. fol. 620. & in lib. 3. cap. 11. num. 41. fol. 335. & in eod. lib. 3. cap. 1. nu. 30. vbi citat plura iura.

33 Bona data â patre filijs, quę ad collationem trahuntur, lia qualia erant tempore, quo ea receperunt, & in illa æstimatione conferenda sunt, non eo tempore quo conferuntur, Ayora de partitio. part. 1. cap. 3. num. 10. & 19. fol. 163.

34 Bona dotalia, vel parapherna primæ vxoris, non debent deduci de bonę communibus, quę relinquit maritus tempore mortis cum secunda vxore, sed primo fieri debet partitio cum vxore secunda, qua facta maritus soluet, ex bonis suis hæredibus primæ vxoris præ defunctæ dotem, & alia bona vxoris primæ, Ayora de partitio. 3. part. quæst. 3. num. 43. fol. 137. column. 1.

Ad bellum ire qui teneantur, vel excusetur verê, in verb. *qui in ea collectanea*, num. 34. & de priuilegijs militum, verê infra, in fine operis collectaneæ. 35

Bonum publicum priuatorum cõmodis ante ponitur, §. sancimus, in authent. de restitutio. & ea quæ paret in 11. mense. 36

Bonum ex male gesto proueniẽs non excusat delinquentem, l. 3. §. in bello de re militar. capit. relegentes 23. q 5. 37

Boni mores diuitijs omnibus præferuntur, §. fin. instit. de suspect. tutor. 38

Bonum est vitandum, si ex illo potest descendere malum, Abb. in cap. cum ab omni in notabile 2. de vita, & honesta clericorum. 39

Propter bonum, quod ex malo aliquo sequitur ipsum malum tolleratur, cap. denique, 4. distiutione, cap. nerui circa finem, 13. distintion. 40

Cap. III. litera C.

COmpensatio, an habeat locum in debito seruitij filiorum præstiti parentibus, vt verbi gratia *si la madre mejorò al hijo que la siruio de viuda entres, ô cinco, ô hizo otra manda, si se ha de compensar con la deuda que le quedò deuiendo de tal seruicio*, Couarr. in capit. officij de testam. num. 90. Iass. in authentic præterea, C. vndê vir, num. 20. & in l. etiam, §. si debita, versi *sed si non mortis*, & in l. si verô, versic. *cæterum*, ff. de bonis libertorum. 1

Calamitas matris, non debet filio nocere, §. 1. de ingenuit. institut. 2

Causa quæ sub pluribus conditionibus 3

nibus dijunctiuis relinquitur, sufficit quamlibet eius partem esse veram, ad id vt effectum habeat, secus si coniunctæ sint, vt in ca. inter cæteras, de rescript. l. si hæ redit. plures, de conditionib. inst.

4 Casus omissus in aliqua dispositione, remanet sub dispositione iuris cõmunis, l. commodissime, de liberis, & posthum. l. si vero, §. de viro, soluto matrimonio.

5 Clericus etiam in sacris, non liberatur á patria potestate, vt in cap. cõstitutus. de immunitat. rerum Ecclesiar. & ibi Abb. ca. si annum de iudic. in 6. Molin. lib. 1. cap. 19. ex num. 25. fol. 132. Diaz in praxi, cap. 132. num. 6. fol. 453 & 455. Et an vsusfructus bonorum intuitu Ecclesiæ acquisitorum patri acquiruntur, Roderic. Xuarez in quæst. de maioratu, fol. 207. column. 4 ex num. 31. cum seqq vbi Valdes eius Additionator, magister meus Spinus in speculo testam. glos. 33. ex num. 19. fol. 631. Et quando, & quomodo ad collectam, id est ad tributum teneatur, Otalora, part. 2. cap. 1. ex num. 8 fol. 21. l. 54. tit. 6. p. 1. Ioann. Garc. de nobilit. glos. 9. n. 2. cum seqq. fol. 210. l. capite cum quinto, ad l. Iul. de adulter. Et quando captus fuerit á iudice seculari intra 24 horas tenetur, remittere ad iudicem Ecclesiast. Dueñas in regula 100. limitation. 2. & in 4. fallentia cũ seqq Gutierr. in libr. 1. practic. ciuil. quæst. 3. & 4. & 5. & Cardosius in praxi iudicum, §. Clericus, num. 70. Curia Philip. part. 3. §. 3. *del fuero secular*, & Parlad. in sex suis centu. differentia 9. §. 4. fol. 81. Politic. de Bouadill. lib. 2. cap. 17 & 18. D. Paz in praxi, tomo 2. præludio 1. & 2. ego in praxi Ecclesiast. part. 1. lib. 1. cap. 3.

9 Clerici, vel Religiosi delinquentes, & fugientes ad Ecclesiam, an debeant gaudere immunitate ipsius in casibus, in quibus laici ea gaudent, Gutierr. lib. 3. practicar. q. 3.

Clericus qualiter puniatur, & quo ad declinationem fori, Iulius Clar. §. fin. q. 36. fol. 190. Politic. de Bouadill. lib. 2. cap. 18. numer. 50. cum sequentib. 10

Clerico, & laico simul obligatis, coram quo iudice laicus conuenire debeat, & possit Gutierr. libr. 3. practicar. quæst. 30. num. 51. cum seqq. & in lib. 1. quæst. 6. num. 3. Azeued. in l. tit. 1. lib. 4. Recop. numer. 23. & 24 & 25 11

Clericus, & laicus si simul delinquunt, an vterque debeat conueniri coram iudice Ecclesiastico, vel nõ, Gutierr. lib. 1. practicar. q. 6. pag. 29. cum seqq. 12

Clericus qui antequam susciperit ordinem cõmisit delictum, an postea porit de tali delicto, Gutierr. lib. 1. practicar. quæst. 5. per totam folio 26. 13

Capellanus amouilis ad nutum ex sua fundatione, cum consentu ordinari: vtrũm possit ad nutum patroni absque aliqua iusta causa á moueri á capellania, Gutierr. lib. 4 practicar. quæst 11. fol. 66. qui plura de hoc dicit, & plura iura citat. 14

Clericus primæ tonsuræ copulatus matrimonio vnicæ virgini, an gaudebet priuilegio fori, Burgos de Paz consil. 22. Gutierr. de iurament. confirm. p. 1. cap. 16. num. 11. 15

Conductor primus tenetur recipere rem locatam, quando vltimus cõductor, non attulit, seu non inuenit fideiussorem idoneum, Aviles cap. 32. Pretorum. num. 6. fol. 237 Boer. decis. 248. Polit. de Bouad. lib. 3. cap. 4. num. 20. fol. 85. & infra in eo, in verbo, *licitatior*. 16

Consanguineus, qui venenum dedidit suo consanguineo carcerato pro infame delicto, vt nec suspendatur, vel alia infamatoria pœna punia tur de parricido tenetur, qui talem dedit, vt tenet Bald. in l libertas, ff. de statu homin. & glos. *matan con yervas*. 17

5 k

5.l.16.titul.23.part.3.

18 Crimina mixti fori, quæ dicantur, & quomodo puniantur, dicit Iulius Clarus, §. fin. quæst. 37. fol. 298. Gutierr. in quęst. canon. quæst. 12. num. 12. Ceuall. lib. 4. quæst. 897. ex num. 596 fol. 50.

19 Carceratus Regis mandato, vel de requisitione alterius iudicis, non potest sub fideiusione dimitti, sine mãdato Regis, vel licentia eius qui requisitionem fecit, l. 24. tit. 18. part. 3.

20 vbi gloss. fin. Et qui in carcere se præsentauerit, præsumitur innocens. Mascard. conclusi. 904. num. 22. fol 203. Politic. de Bouad. lib. 3. cap. 15. nu.

21 105. fol. 448. Et carceratus quando, & quomodo possit de vno loco ad ad alium mutari, Polit. de Bouad. libro 2. cap. 16. n. 103.

22 Confessio facta â patre in fauorẽ vnius filij: vtrum possit cæteris præiudicari, Anton. Gom. libr. 1. variar. cap. 12. num. 81. Spinus gloss. 18. principal num. 106. fol. 457. Montalu. l. 1. tit. 7. lib. 2. fori, & de confessione, verè infra num. 25. cum seqq. fol. 69. l. fin. C. tit. 18. part. 3. Ayora de partitionib. part. 2. quęst. 38 num. 36. fol. 113. Gutierr. in canon quæst. lib. 2. ca. 1. num. 10. fol. 92. & quid in mortis art. Mascard. conclusi. 900. num. 5. fol. 209. & in conclusi. 359. fol. 223. & conclusi. 345. num. 32 & 33 Gutierr de iurament. confirmat. part. 1. cap. 5. num. 21. & 22.

23 Clericus post contractum debitũ occultans bona sua, nec ex eis satisfaciat creditoribus non gaudet beneficium, Gutierr de iuram. confirmat. part. 1. num. 21. cap. 17. qui de hoc latè agit.

24 Clericus inops pro debito ciuili non est excomunicandus præstare tameu debet cautionem, de qua in ca. Oduardus de solution. Gutierr. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 17. ego in mea praxi Ecclesiast. part. 1. lib. 6. cap. 4 num. 5. fol. 173. & in lib. 2. quęst. q. 125. & clericus in quibus conueniri valeat á iudice seculari, Ceuall. lib. 4 q. 897. num. 63. & in lib. 5. q. 23. & in q. 64.

De confessione testatoris de eo, quod sibi debetur, Gutierr. de iura- 25
ment. confirmat. part. 2. cap. 6. per totum, vbi plura de hoc.

De confessione dotis receptę, Gu- 26
tierr. de iurament confirm. part. 1. cap. 15. per totum, & in cap. 3. num. 9. & 13. vbi latè agit de hoc.

Ciuitas, aut villa, an possit vici- 27
nos, & eorum bona obligare, sine eorum consensu, Auendan respons. 34. Politic. de Bouad lib. 3. cap. 8. num. 18. 38. & 39. vbi de hoc agit latè.

Cofessio extraiudicialis absente, 28
parte facta probata duobus testibus, & vnus testis de visu, faciunt plenam probationem. Gutierr. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 54. per totum, Rodrig. Xuar. in l. post rem iudicat. § tertio noto, vbi Valdes eius Additionator, fol. 105 Matant. part 6. in cap. de confessione per totum, Curia Philip. part. 1. §. 17. nu. 6. fol. 239. Politica de Villadieg. cap. 1. num. 27. Cardosius in § confessio, nu. 3. cum seqq. Et testes contestes, non verò singulares requiruntur ad probandam confessionem extraiudicialem, vt in emporio iuris, par. 1. tit. 11. de fi de instrument. num. 52. fol. 459. col. 2. & ego in tit. de confessionibus, in C. num. 66.

Confessio iudicialis, quando ha- 29
beat paratam executionem, Auiles cap. 10. ex num. 10. fol. 152. Gutierr. lib. 1. practicar. quæst. 126 l. 5. tit. 21. lib. 4. Recop vbi conciuis noster Azeued. Parlador. lib. 2. rerum quotid. cap. fin. part. 1. §. 4. per totum, Curia Philip. part. 2. de ordine iudic. §. 5 de confessione per totum, Paz in praxi tom. 1. part. 4. cap. 1 num. 53. & 54. folio 99. Politic. de Villadieg. cap. 2. n. 26. & 27.

Confessio erronea, quando & 30
quo-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

quomodo reuocari possit, Gutierr. de iurament. confirm. part. 3. cap. 8. per totum.

31 Confessio ab iniuste in carcerato, non valet, nec ex ea potest sequi condemnatio aduersus ipsum, nisi postea perseueret, Gutierr. de iurament cõfirm. part. 1. cap. 57. nu 14. cum alijs, verè infra ea litera, num. 88.

32 Confessio in testamento facta, & postea à testatore reuocata irrita est, Parlador. lib. 2. rerum quotid. capit. fin part. 1. §. 4 num. 18. in medio, vbi citat Panormit. & Gutierr. de iuram. confirmat. part. 2. cap. 1. num. 10. verè infra ea litera C. n. 38.

33 Confessio facta à vulnerato, quid operetur in odium, vel fauorem vulnerantis, l. si quis in graui, §. si quis moriens, vbi Bart. ad Selianũ, gloss. penult. in l. mater, C. de calumn. vbi Bald & Salicet. Anton. Gom. tom. 3. cap. 13. à num. 16. Angel. de male, in §. quid iudex ad probationem suæ defensionis, numer. 6. Iulius Clar. q. 21. nu. 14. Et quid si vulneratus non
34 adhibuit medicum, Couarr. libr. 2. variar. cap. 13. num. 8. & quid quando vulneratus remittit iniuriam vulneranti, Bart. in l. non solum, §. 1. de iniurijs, Montalu in ll. forij, fol. 208. vel 268 & 244. Segura in repetition. l. si ex legati causa, numer. 122. cum
35 alijs, & 145. cum sequentibus. Vbi optime de materia vulnerati vulnerantisque, & verè infra in litera V. verbo, *vulneratus*, num 87. cum seqq.

36 Confessio facta ab aliquo, an requiratur aceptatio illius in cuius fauorem fuit facta talis confessio, Palac. Rub. in repetition. rubric. capit. per vestras notabili 4. numero 39. folio 105. Abbas in capit. mulieri, de iure iurando, numero 10. Et quando pro parte aceptari possit, vide in Iason in §. item si quis, el segundo, num. 19. cum sequentibus, instit. de actionib. Mascard. quæst. 7. num. 73 fol. 17. & notata per DD. in l. 1. §. ediciones de quendo, Marant. de ordin. iudicior. part. 6. §. de confessione, num 17. cum seqq. fol 447.

Confessio implicita, non probat crimen, nec confitenti præiudicat, 37
Mascard. de probation. conclusion. 357. ex num. 11. fol. 222 gloss. fin in cap. 1. de testib in 6. Felin. in cap. qualiter, & quando 2. §. licet autem, numero 3.

Confessio de debito in fauorem 38
alicuius facta à testatore in testamento, an producat executionem, vel quoad minus possit exigi à testatore in eius vita, Gutierr. libro 3. practicar. ciuil. quæst. 97. per totam, folio 642. verè tamen supra ea litera C. numero 32. & infra numero 39. sequent.

Confessio simpliciter facta in tes 39
tamento de debito, non est contractus, ne quasi contractus, nisi quando pars est præsens, & aceptat. Gutierr. in libro 3. practicarum quæst. 96. num. 10. & verè supra in nu. 38. ea in litera.

Confessio partis in continenti e- 40
missa calificata, vel aliqua conditione moderata, debet tota simul aceptari, & non verò pro parte repudiaria, nisi vt dicitur per Gutierr. libro 3. practicar. quæst. 19. num. 32. & 33. & verè infra num. 41.

Confessio in testamento facta in 41
fauorem tertij de debito, non probat debitum in dubio, & quando sic, Gutierr. lib. 3. pract. q. 96. n. 3. 7. & 11

Confines antiqui probantur per 42
testes deponentes de auditu antiquorũ, & de generali opinione. Gutierr. lib. 3. q. 16. nu. 130. qui plura alia iura citat.

Causæ spirituales in quibus est 43
quæstio facti ad vtrumque iudicem Ecclesiasticum silicet, & secularem pertinet earũ cognitio, secus quando est quæstio iuris, quia tunc ad iudicẽ

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Ecclesiasticum tantum pertinet, vt tenet Gutierr. in libr. 3. practicar. q. 26. num. 2. & nos supra in lib. 2 quæstionum, q. 3. n. 204.

44 Causæ mixtæ forij quales dicantur, & auctores qui eas referunt, dixit Ceuallus lib. 4. q. 897. â nu 596. folio 50. & verè supra ea litera C. numero 18.

45 Causa qualibet etiam in iusta excusat â multa, seu pœna, gloss. in l. plerique de in ius vocand. & gloss. in l. 1. verbo, *hoc iudicium*, in fin. si quis ius dicent. non obtempe. Gutierr. libr. 1. practicar. quæst. 81. numer 2. folio 153. Gigant. de pœnis. quæst. 75. numero 2.

46 Causa finalis alicuius legis colligitur ex prœmio, l. fin. de hæredib. instituend. cap. quia propter 42. de electio. Nauarr. in repetition. cum cõtingat, de rescript. in vltima ampliation. num. 11. fol. 238 Sanch. de matrimon. libr. 2. disputation. 37. folio 165.

47 Causa incidens, vel emergens qualis sit, ponit Ioann. Garc. gloss. 1. á numer. 21. qui dicit: quod causa incidens ea esse, quæ negocium principale concernit: causa verò emergens est, quæ concernit ordinem iudicij veluti competentiam iudicis, vel iurisdictionis, vel quis sit notarius, vel procurator legitimus, & sic de cæteris.

48 Causæ temporales, seu prophanę, quæ dicantur, & quæ Ecclesiasticæ, Rebuff tomo 3. ad leges Gal. titul. vt laici, non conueniantur coram iudice Ecclesiastico, num. 15. quem refert Rodrig quæst. 17. num. 72. folio 115.

49 Causa legitima dicitur, quæ â lege aprobatur, & iniure est expressa, Nicolas Garcia de benefic. part. 3. cap. 2. numero 408. qui plura iura citat.

50 Custodibus montium vinarum, vel aliarum hæreditatum, quando credendum, & fides eorum tenenda, verè in l. 4. tit. 11. lib. 5 *de las ordenanças*, & ibidem, ja l. 15. & mælius in l. 8. tit. 4. lib. 4. *del fuero*, l. 1. in fine, tit. 17. lib. 5 Recopilat. Ceuall. tomo 1. quæst. 7. num. 7. cum seqq Politic. de Louadill tom. 1. lib 1. cap. 13. numer. 44. pagin 229. *y a cuya costa se han de poner, y pagar las guardas*, verè in Auendañ. de exequend. part. 2. cap 10. num. 23. Matienç in l. 1. tit. 17. lib. 5. Recopilat. gloss. 5. verè infra in liter. G verb *guarda*.

Conditio si liberos non habuerit, quando ad impleatur, & quando non dicatur implera, verè in Parlador. in sex qui centur differen. 147. §. 2. & 3. & Grassus in titul. de successionibus, §. fideicommissum, quæst. 33. numero 2. & infra ea litera, num. 55. 51

Conditio nubendi, cum aliqua persona alicuius generis, vel non nubendi dicitur in consilio 4. nostri Azeued. vbi de hoc latè scripsit. 52

Conditio in institutione duorum heredum posita, an censeatur repetita in prælegato facto vni eorum, Azeued. in consi. 5. per totum. 53

Conditio, & qualitas vni legato apposita censetur, & repetita in alijs legatis in eadem oratione contenta, Azeued. in consil. 6. per totum, vbi latè agit de hoc.

Conditio si nupserit talis, non solum potest impleri mortuo testatore, sed etiam mortuo eo, Azeued. in consil. 1. num. 22. cum sequentibus, quia conditio illa non est extincta imo ad impleta. 54

Conditio si sine liberis decesserit: cessat per natiuitatem filiæ, etiam si grauatus decederet vxore prænante, nisi vt declaratur per Azeued. in consil. 15. numero 10. cum sequentib. & supra numer. 51. ea litera C. 55

Con-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

56 Conditio â testatore posita, vt ordinarius non se intromittat in collatione suæ capellanię ab eo fundatæ valida est, & quando non, Ceuall. tomo 1. quęst. 282. nu. 20. cum sequentibus, pagin. 217. qui latè de hoc agit.

57 Conditio deficiens per casum fortuitum facit deficere legatum, si ex vere simili voluntate defuncti colligitur, quod respectu illius, quod defecit fuit legatum relictum, verbi gratia, Titius legauit centum Sempronio, si sorori eius, seu alicui certæ mulieri nupsisset, & mortua fuit soror, seu mulier illa antequam matrimonium contraxisset deficit, tunc conditio, & ille Sempronius non habebit illa centum, l. legatum, vbi Doctores, de condition. in certis, & l. Scio amico, ff. de annuis legat. & in l. 1. vbi Doctores, C. de institutio. & substitution Cardosi. in praxi iudic §. conditio, num. 11.

58 Conditio est ad implenda in forma specifica, & integraliter, & non potest ad impleri pro parte, & pro parte non si insolidum potest ad impleri, leg. mæuius, & l. sequent. & l. qui hęredi, & l. qui duobus, ff. de condition. & demonstrationib. & Cardosius in praxi iudic. §. conditio, numero 3.

59 Conditio impleta perinde est, ac si contractus abinitio fuisset purus, Gutierrez libro 3. quæstion. 87. numero 9. pagin. 609. qui de tota hac quæst. agit.

60 De conditione apposita â fundatore capellaniæ, vt præsentandus sit de eius genere, Lara de capellan. cap. 2. per totum.

61 De conditione apposita per fundatorem, nec capellanus habeat aliud beneficium, & de differentia beneficiorum, Lar. de capellan. ca. 7. per totum.

62 De conditione residendi, vbi capellania celebratur, & celebrandi tali in loco, vel altari, Lara de capell. capit. 8. per totum.

63 Confraternitas Virginis Mariæ del Rossario, quando contra alteram possit agere de prehemineutia, & possessorio, Gamm. decis. 54. & in numeris sequentibus, vbi latè agit de hac quæstione citans plures.

64 Confraternitates, & Religiones, quæ sunt in quasi possessione præcedentiæ in processionibus debent præcedere, tam impublicis, quamquam in priuatis, Lara de aniuersar. lib. 1. cap. 24. num. 25. cum sequent. & perindicem Ecclesiasticum compelli possunt ad obseruantiam voti, ibidem num. 16. & 17.

65 Et confraternitates, & ordines in processione corporis Christi, & aliarum debent consuetum locum seruare, quia in honorarijs attenditur consuetudo, Lara de aniuersar. lib. 1. cap. 24 ex numer. 18. vsque ad finem, Zerola in praxi Ecclesiast. part. 1. §. confraternitas, fol. 105. & in §. processiones, num. 3. Manuel Rodrig in summ. §. processiones, Politic. de Bouad. lib. 2. capit. 10. num. 49. & in cap. 16. num. 59. & in cap 17. num. 12.

66 Cōfraternitates laicorum, an sint subiectæ iudicibus secularibus, & quando possint cognoscere de suis causis, & carceri mancipare officiales earum, verè in Politica de Bouadill. libro 2. capit. 18. numero 228. Parlador. in sex qui centur. differentia 9. §. 1. numero 9. folio 70 Ceual. tom. 5. quæst. 32. fol. 210. idem Politica de Bouadill. lib. 2. cap. 17. num. 14. fol. 815. Cardosi. in praxi iudicū, §. confraternit. n. 3.

67 Confraternitas non obligatur, ex debito contracto ab illius administractoribus, nisi debitum sit versum in vtilitatem illius confraternitatis, sicut vnusquisque de suo proprio faceret, vt in lege ciuitas, vbi Iaff. numero 13. ff. de rebus credit. & in capit. quod quibusdam,

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

vbi Abb. num. 9. de fide instrument. Si tamen confratres habent peculiũ, ex eadem confraternitate, licitum est expendere in picturis, & alijs quę nobilitant, vt Abbas vbi supra citato, num. 9.

68 De confraternitatibus collegiorum, vide in Azeued. in rubric. tituli 13. lib. 3. Recopilatio. per 17. numeros, qui de hoc latè scripsit cui te remitto, quia ex profesſo hoc declarat.

69 Clausula rebus sic stantibus intelligitur regulariter, in omni actu, vel dispositione, Gutierr. lib. 3. pract. q. 42. num. 37. & 38. vbi plura iura citat.

70 Clausula præcedens est maioris potentię, ad declarationem sequentium, quam sequens ad determinationem præcedentium, Bart. in l. quisquis 93. de legat. 3. Rebuf. in tractat. nom. q. 5. num. 23. Gutierr. consi. 30. num. 4.

71 Clausula ex ab vsu notariorum cõsueta apponi in mandatis quid operetur, glossa. 8. l. 19. tit. 5. part. 3. Couarruu. in 2. part. rubric. de testament. num. 14.

72 Culpa lata leuis, & leuissima, quãdo intelligatur, l. 11. tit. 33. p. 3.

73 Ciuitas, aut villa, an possit vicinos, & eorum bona obligare sine eorum consensu, maximè, *en los arrendamientos, y encabeçamientos de las alcaualas, ô sisas*, Auendañ. in responso 34. folio 74. per totum, qui de hoc agit.

74 Conditio quę in voluntatem Principis confertur, pro impossibili reputatur, glossa. 3. l. 13. titul. 9. part. 6. Quia quod vnius solius potestati subijcitur impossibile reputatur, l. apud Iulianum, §. fin. de legat. 2. Dinus in regul. semel Deo in fin. Couarr. libr. 4 part. 2. cap. 3. n. 8. & 9.

75 Conditio si Papa dispensauerit, Gutierr. lib. 1. in quæst. canon. capit. 51. num. 32. ego in praxi lib. 2. quæst. q. 7. 8. & 9. supra.

76 Canonici tanquam [illegible] Episcopo

faciunt capitulum, cæteræ verò dignitates vocem in capitulo non habent, nisi de consuetudine, glossa. 5. l. 3. tit. 6. p. 1.

Capitulum Sede vacante qualiter vices Episcopi gerat, Rebuff. in practica, cap. de deuolutione á numero 58. Sahagum fol. 25. & 38. Nicolaus Garcia de benefic. part. 5. capit. 7 per totum. 77

Canonicorum ex facto, non potest præiudicare Ecclesiæ in priuilegijs, Abbas, & Inocent. in cap. cum accessisset, de constitutionib. num. 2. in fine. 78

Conseruatoriam habentes in causis ciuilibus in quibus sũt Rei, an possint ea vti, & declinare iurisdictionem ordinari iudicis Ecclesiastici procedentis contra eos ad petitionem Actoris, Gutierr. in libr. 3. practicarum, quæstion. 10. folio 63. & in libro 4. quæstion. 73. & 74. per totas. 79

Conseruator iudex, an possit procedere contra debitorem ex causa ciuili, Gutierr. libro 3. quæst. 6. & 9. per totas, & infra in verb. *iudex*. 80

Captus â familia iudicis secularis, dum per cæmenterium, vel Ecclesiam ducitur ad carcerem, vel ad vltimum suplicium: vtrùm gaudeat immunitate Ecclesiæ, si nollit ab ea exire, Gutierrez libr. 3. practicar. quæstion. 6. folio 29. per totam integram quæstionem, vbi de hoc latè. 81

Creditor priuatus habens priorem expressam hypothecam, absque alio sibi competente priuilegio, an poterit hypothecaria actione â vocare solutionem factam, secundo creditori, vt sibi prius soluatur, & satisfaciat, Gutierr. lib. 3. pract. quæst. 101. folio 657. per totam vbi latè de hoc agit. 82

Creditor, & debitor in eodem subiecto esse non possunt, quia non potest sui ipsius esse debitor, & 83

cre-

creditor.l.sticum,aut Panfilium 96. §. Additio. de solution. l. qui hominem 34 §. quidam filium famil. eod. tit Rodrig. de censib. lib. 2. q. 19. nu. 15. column. 3.

84 Creditor qui liberauit vnum de fideiussoribus, vel pignoribus, quomodo & quando ei obstet exceptio cedendarum actionum, Neguſ. de pignorib. part. 5. membr. 3. ex num. 36. cum seqq fol. 348.

85 Creditor qui plures debitores, aut fideiussores in solidum obligatos habet, poterit contra quemlibet intentare suam actionem, & vno dimisso ad alterum transire donec suum debitam consequatur, l. reos, l. generaliter, §. idemque, C. de fideiussoribus, Felician. de censib. part. 1. lib. 3. capit. 2. numer. 5 fol. 207. & verè infra in verb. *hypotheca*, & in verb. *obligatio*.

86 Cæmenterium non est in Ecclesia, vbi non est populus, gloss. 1. l. 3. tit. 13. part. 1.

87 Contractus debet esse vltro citroque obligatorius, l. Labeo, de verbo. significat. & potest in testamento celebrari, Roderic. Xuar. in l. quoniam in priorib. limitat. 5. num. 12. Spinus in gloss. 2. num. 12. fol. 22. Tellus in l. 3. Taur. num. 12. fol. 15. Couarr. in rubric. de testam. part. 3. in princip. fol. 29. gloss. in l. hęredes palam, §. fi. in fin. Iulius Clar. §. de testam. q. 75. fol. 49.

88 Contractus si á carcerato celebretur, verè in l. qui in carcerem 22. de eo quod metus causa, Couarr. in 4. cap. 3. §. 4. num. 15. Oldrald. consil. 7. gloss. 1. l. 5. tit. 29 part. 2. Parlador. lib. 2. rerum quotid. capit. fin. part. 5. §. 11. num. 38. fol. 372. l 4. & 5. tit. 8. lib. 3. ordin. Villadieg. in l 9. tit. 5. libro 2. legum ius, fol. 152. Gutierr. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 57. Politica de Villadieg. in forma libel landi, *en lo executiuo*, numer. 18. folio 208. verè supra ea litera, num. 31.

89 De non seruante conuentionem pœnalem, Gutierr. de iurament. confirmator. part. 1. cap. 60. per totum, vbi latè de materia agit.

Contractus talis iudicari debet, 90
qualis verbis sonat, Rodrig. de censibus, part. 2. quæst. 22. num. 30. fol. 272. Menoch. lib. 3. de præsumptio. numer. 2 l. non aliter 67. de legat. 3. l. si quis filium 3. C. de liberis præteritis.

Contractus simulatus nullus est, l. simulate, ff. de ritu nuptial. l. 1. C. plus valet, quod agitur quamquam simulate concepi

Contractus verba, an extendan- 91
tur ad id, quod postea exercui, Iaſſ. in l. quo minus, num. 139. cum seqq. de flumin. incipit quæstion. numero 136.

Contrahentes præsumuntur se vel 92
le cum iure conformari, l. hæredes mei, §. cum ita, ad Trebellian. & illud quod dicit licere ad inuicem decipere, quomodo intelligatur, verè Abb. in capit. cum causam 42. nume. 4. de testim.

Casus omissus in aliqua dispositio 93
ne remanet sub dispositione iuris, l. comodissime, de liber. & posthum. l. si vero, §. de viro soluto matrimonio.

Casos de Corte quales sean, verè 94 casos
in l. 8. & 9 tit. 3. lib. 4. Recopilation. vbi Azeued. l. 5 tit. 3. part. 3. l. 41. tit. 18. part. 3. l. 20. tit. 23. part. 3. D. Paz in praxi, folio 27. numer. 82. Couarr. practicarum, capit. 6. & 7. Monterro sus mihi, fol. 70. l. 1. tit. 2. lib 4. Curia Philip. part. 3 §. de homicidio 4 numero 7.

Casus fortuitus est accidens, quod 95
per custodiam curam, vel diligentiam mentis humanæ, non potest cuitari, Bald. in l. quæ fortuitis, num. 2. Gregor. Lop. in l 3. tit. 2 part. 5. gloss. 2. l. quæ fortuitis, C. de pignor. actione, & aliquando talis casus oritur facto naturæ aliquando facto hominis, Mascard. concluſi. 272. numero 10.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

96 Contrahentis par debet esse conditio, l. fin. C. de fruct. & licium expens. cap. 2. de mutuis petit. Parlad. tom. 2. cap. 7. n. 12.

97 Consensus illius qui ad validitatem actus, est necessarius vene probatur si simul contrahat, tractat. claus. cap. 7. gloss. 11. fol. 49. quod verificatur in muliere contrahente simul cũ marito, vt alibi dico.

98 Consanguineorum nominatio de propinquioribus, intelligendum est, & quando vnus solus interuenit, quid iuris titul. cla ca 7. gloss. 9. n. 2. & in gloss. 10 n. 4.

99 Capellanus ad nutum, non potest sine causa remoueri, Ceuall. lib. 3. q. 62. ex num. 34. fol. 252. & in lib. 1. q. 425. num. fin. fol. 289. Nicol. Garc. de benefic. part. 1 cap 2. num. 81. Lara de capellan. libr. 2. num. 19. folio 355.

100 Capellania erecta de bonis alicuius, in titulum beneficij authoritate Episcopi, potest exordinatione dispositionis testatoris, dari puero ante primam tonsuram tirulo seculari donet fiat Clericus, Nicol. Garc. de benefic. part. 1 cap. 2. ex num. 30. ego in mea praxi Eccles iast. part. 1. lib. 5. ca. 4. num. 1. in med. fol. 101.

101 De capellaniarum tota materia vrê me in mea praxi Ecclesiastica, par. 1. lib 5 cap 4. *de las capellanias, y derecho de patrones*, fol. 100. & 101. vbi citaui omnes Scribentes de capellanijs.

102 Contraditor proprie dicitur, qui de facto contradicit, non verò de iure, Ceuall. lib. 5. in repetition. leg. 36. tit. 2. lib. 5. Recop. gloss. 6. numer. 79. fol. 76. col 4.

103 Capacitas ad beneficium obtinendum, requiritur tempore electionis, & adquisitionis, cap. ei cui, cap. cum beneficio, cap. is cui, de præbend. lib. 6. Clement. si de beneficio, eodem tit. Nauarr. in relection. cap. si quando, exceptione 9. num. 16. & in regula iuris, quæ abinitio viciosa sunt cũ concordantibus, l. in delictis. §. si extraneus de noxali, l. si Titius, de militare testam. latè Calcan. consil. 15. viso instrumento, & num. 23. & 24. verê infra, in verb. *qualitas*, & in verb. *eligendus*, num. 17. & in verb. *idoneitas*, 93.

104 Cessio actionis facta in mandato in rem propriam vulgo, *en poder en causa propia*, quando res est in corporalis habet vim traditionis, gloss. verbo, *portionibus* in l. fin ff. de donationib. text. in l. fin. C. quando Fiscus, vel priuat. Tiraquell. de iure constit. part. 2. ampliatione 32. num. 23. Tellus in l. 17. num. 50. & Molin. libr 4. cap. 2. n. 14. & 15.

105 Citario partis prima debet fieri domino litis, & non procuratori, gloss. fin l. 14 tit 2. part. 3. gloss. in cap. causamque, in verb. *ad domum*, de dolo, & contumat. Abb. in capit. dilectus, de procurator. num. 4 Marant. in repetition. l. procurator, nu. 6. Et quando citatio facta vni ex obligatis in solidũ sufficiat, dicit Sylua respõsor. respõs. 1. per totũ, & infra eo, n. 141.

106 Per citationem, an perpetuetur iudicium, Paz in praxi, part. 7. tom. 1. cap. vnico, numer. 59. & ego dico in mea praxi Ecclesiastica, & infra in verb, *iurisdictio*, & in verb. *domicilium*, num. 68. & 69.

107 Citatio non sufficit per edictum, quando est necessariæ notitia domini, quia citatio per edictum, præsumptam tantum inducit notitiam, Gutierr. in quæst. canon. cap. 34. n. 36.

108 Per citationem simul cum contestatione perpetuatur iuridicio, & coram tali iudice lis debet litigari, vt iã diximus, & probabimus in nostra praxi Ecclesiastica parte, cap. 1. n. 8. in fin. pag. 5. verê supra eo, n. 106.

109 Captus â iudice, an licet ei offendere, Felin. cap. cum iuramentum, num. 3. de homic.

110 Census an constituit valeat hoc modo

modo do tibi pæcunias mutuas, etsi ad talem diem non solueris, ad rationem pro viginti mihi censum soluas, vel sufficiat confessio de recepto in constitutione census, Rodrig. de censibus, lib. 1. quæst. 13. num. 4. fol. 66.

111 Census est duplex, aut est consignatiuus, aut reseruatiuus, Rodrig. de censib. lib. 1 q. 3.

De censu constituto in fauorem
112 creditoris pro summa illi debita, ex merciuni, aut supellectilis venditione, vel expensionibus decursis, aut ex reliquis, aut alia iusta causa, Rodrig. de censib. lib. 1. quæst. q 13. per totam.

113 Censum an possit constituere ciuitas, vel populus super bonis publicis, Rodrig. lib. 1. q. 14 per totam.

114 Creditor potest compellere debitorem, vt instrumentum faciat sibi de debito, vt facilius debitum consecutur, l. si cum datam, C. de liber. causa, l. si finita. §. eleganter de damnum inf. ctum Rodrig. Xuar. in allegatio. 4. Felician. de censib. lib 3. ca. fin. num fin. Matienç. in l. 7. gloss. 3. num fin. Tiraquell. de vtroque retractu, §. 29 gloss 5. Anton. Gom. tom. 2. cap. 2. num. 17. & in l. 40. Taur. nu. 79. versic. *secundo*, Curia Philip. part. 2. §. 7. *del instrumento*, num. 10. fin. & infra in verb. *instrumentum*.

115 Confiscari non possunt, quæ alienari, necque ad hæredes transire nequeunt, Ioann. Garc. de expensi. cap. 10. n. 48. fol. 108.

116 Conexum illud dicimus, quod separari non potest eo, quod vna particula, ad alterius perfectionem tendit, vt Escobar lib. 1. cap. 14. nu. 17. fol. 37.

117 Correlatiua dicuntur quorum vnum sine alio non potest, & præsupponit aliud necessarium, vt emption. & vendition. pater. & filius maritus, & vxor, Tellus in l. 4. nu. 29. fol. 43. Et dispositum in vno videtur dispositum, tamen in altero, nisi vbi v num correlatiuum non proportionatur alteri, Felin. in prœmio, part. 2. nu. 12. idem quando instat diuersitas ratio, vt iniuria, & adulterio, & sic de cæteris.

Captio, seu aprehensio delinquen 118
tis habetur pro citatione reali, vt DD. in l. 2 de iurisdictione omnium iudicum, & Polit. de Bouad. lib. 2. capit. 16 num. 189. fol. 538. Et quis sit iu 119
dex competens, an qui capit reum, an verò is qui verbaliter citauit eum, Ceuall. lib 5 q. 81 fol. 292. verè infra in verb. *iurisdictio*.

Consilium quando quis teneatur 120
sequi veluti, quando testator præcipit, vt tale fiat cum consilio Guardiani talis Monesterij, Matienç in l. 14. tit 4 gloss. 1. nu 62. fol. 132. Et quando iudex ignarus teneatur sequi consilium sapientis, Auiles in cap 8. Prætorum, gloss. *y el derecho a las partes*, n. 21. & 22. cum seqq. Roxas de hæret. part. 1. n 409.

Cessionarius succedit loco primi 121
creditoris, & eodem iure vtitur, Felician. de censibus, part. 2. capit. 1. libr. 2. num. 7. versic. *quam ob rem*, folio 79.

Commoditas contractus à pluri- 122
bus celebr ti, si ad vnum tantum peruenit ipse solus tenetur, Felician. de censibus, part. 2. lib. 2. cap. 3. num. 8. versicul *quarto vbicumque*, fol. 98. Lara de alim. §. si quis ex his à nu. 104. fol. 119. colum. 4.

Communitas non potest congre- 123
gari, sine consensu superioris ad cõstituendum procuratorem, Boes. de cisi. 60. n. 12. fol. 115.

Compensatio in quibus locum
non habeat, ponit gloss. in l. ob negocium, de compensatio, Curia Philip. 124
part. 1. §. peremptorias 15. n. 8.

Cessio iuris in corporalibus idem
operatur, quod tradictio in rebus cor- 125
poralibus, l fin C quando Fiscus, vel priuatus, gloss. verb. *portionibus*, & in l. fin. ff. de donatio. Tell. in l. 17. Tau-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ri,num:50.fol.135.col.3.

126 Clauſulæ, quæ ad executionem contractus opponuntur, non mutãt eius ſubſtantiam,Clem. 1. in fine,de prębend.Abb.in cap.cum noſtris in fin.de conceſsio præbend. Alexand. in l.quæ dotis ſoluto matrim. Dec. conſil.2.num.9.& in conſil.205.nu. 18.

127 Conſuetudo eſt quędam forma introducta ex conſenſu populi, ſine vſurpatione iuris,aut rei alienæ, Ioan. Garc.de expenſi.cap.9.num.43. fol. 85.infrà num.131. cum ſequentib. eo capite.

128 Carcer quando ab aliqua lege nõ ſolum ad cuſtodiam,ſed tamen ad pęnam ponitur veluti in blasfemo, ſi Reus blasfemus carceri mancipatur, dum diſcutitur iudicium,illud tempus tamen computatur, vt Auend. in cap.20.Prætor.numer.9. fol.296. Polit.de Bouad.part.2.lib.5.cap.1.â num.111.fol.795.Boer.deciſi. 216. & 217.Auiles cap.18.gloſſ.*carcel*,fol. 188.Villadieg.in l.9.tit.5.libr. 2.fol. 150.l.4.tit.31.& l.11.tit.29.part.7.

129 Clauſula generalis poſt aliqua expecificata reſtringit,ea quæ ſunt eiuſdem naturę,& quando clauſula eſt generalis refertur ad omnia capitula, ibi poſita,cap. fedes,de reſcript. cap. Inquiſition.vbi gloſſ.fin.& in capit. ſecundo requiris, de appellationib. Gutierr.lib.2.quæſt.29.fol.72.

130 Contra factum proprium,quando quis poteſt venire,contra textum in cap.pœnitentes,55 diſtinct.Montalu. in l.fin.tit.8.lib.2.fol.79.Bartol.in l. iubemus,§.ſanè,nu.10.C. de ſacroſanct.Eccleſi.Et tunc poteſt venire, quando factum eſt cõtra legem, laſſ. in l.ſi donatione,num. 7. C.de collatio.vel contra publicam vtilitatẽ, vt in dote,vt Caſtro de annon.notabili 11.num.9.cum ſequentibus,fol. 105.verè infra in litera D.num.14.in verb.*factum*..

131 Conſuetudo ex quibus inducatur, & in quo differat â præſcriptione, & in contractibus,quæ ſunt de conſuetudine in eſſe videntur,Molin.lib.2. cap.6 per totum, maximè num. 24. fol.227.Ioann.Garc.de expenſ. cap. 9.num.44.& in num 43.cum ſeqq.l. fin.C.de fideiuſſor.Boer.deciſi.217. num.6.fol.358.Polit.de Bouad.lib. 3.cap.8.num.195.fol. 250.& ſupra num.127.

Conſuetudo, quando videatur tolli per legem,vide Flor. de Mena, quæſt.21.num.18.fol.232. vbi plura iura citat,quæ hic nec in alijs numeris, non refero ob breuitatis rationem. 132

Conſuetudo generalis alicuius Prouintiæ,an extendatur ad particularia opida,vel conſuetudo alicuius ciuitatis extendatur, tamen ad loca ſuæ iuriſdictionis,Abb. in cap. cum Eccleſia 1.de electio.num. 6. cap.de ſuper eo,de cenſib. & in capit. fin.de officio Archidiac. & ibi DD. Garc. de benefic.part.5.cap.4.num.93.qui latè de hoc agit. 133

Correctio iuris vitanda eſt, Couarr.variarum,lib.1.cap.14.num. 5. fol.436. 134

Coniecturæ in voluntate teſtatoris admittuntur,dum â iure aprobentur,l.licet Imperator,de legat.1. Tel Jus l.17.Taur.num.124.fol.156.columna.4. 135

Collatio beneficiorum quibus cõ petat,& quando,Sahagum fol.54. 136

De conductore aliquid neceſſario,vel vtiliter expendente in re conducta,verè in Gamm.deciſi.306.qui de tota hoc quæſt.ſcripſit,ideò omitto citare alia iura. 137

Clerici ſicut vicini laici tenentur, vti commoditate terminorum publicorum ſicut vtuntur laici,& qualiter hoc fit, dicit Auend. de exequend. part.1.cap.4.numer.23. circa finem, verſicul.*& ſicut vicini*,verè infra in liter.V.n.100. 138

Ciuis,ſeu vicinus, vel domicilia- 139

rius

rius quis dicatur, & in quantis locis poteſt eſſe ciuis, vel han poſsit habere plura domicilia, quam duo, verê in Parlador. in ſex qui centu. differentia 103. per totam, Auiles in c. 2. Prætorum, gloſſ *pueblos*, per totam, & plures alios quos cito, infra in litera D. verb. *domicilium*, num. 58. cum ſeqq. & in litera V. verb. *vicinus*, num. 92. cum ſeqq.

Concubinatus pœna quando locum habeat, Parlador. tom. 2. ſex qui centur. q. 17. don Iuan Vela de delictis, cap. 6. per totum, Politic de Bouadilli. lib. 2. cap. 17. num. 53. & in legibus pœnali, part. 1. cap. 13.

Citatio, ſeu interpellatio facta vni ex con Reis obligatis, quando noceat alteri abſque nouo proceſſu, Gutierr. de iurament. confirmator. p. 3. n. 37. Roderic. Xuar. in l. *de los emplazamientos*, § ſed pone quæſtionem, n. 17. & 19 & num. 1. cum ſeqq. l. 20 tit. 22. part. 3 gloſſ. 5. verê ſupra eo capite, num. 105.

Cap. IIII. litera D.

1 DOs qualiter ſoluto matrimonio, reſtituai debeat de iure, cap. 29. n. 2. fol. 94. l. 31. tit. 11. part. 4. l. 3. tit. 14. part. 5. Anton. Gom. in l. 55. Taur. nu. 44. Ayora q. 29. num. 104. cum ſeqq. part. 3. fol. 159. D. Paz in praxi, tom. 3. cap. 6 §. 12. num. 25. cum alijs, fol. 59. Palac. Rub in rubric. §. 59. num. 2. gloſſ. 4. in l. 9. tit. 2 part. 5. & infra in verb. *vxor*.

Dotis fructus debentur â die mor
2 tis mulieris, Ioan. Garc. de expenſ. cap. 8. num. 29. fol. 72. qui de hac re amplius agit, & iura plura citat.

Dos in quibus caſibus non teneatur per filium conferre ad collationem legitimæ, quam iam acceperat â
3 patre, Ayora de partition. quæſt. 14. num. 49. cum ſeqq. fol. 138. Spinus in gloſſ. 10. num. 42 fol. 279.

4 Pro dotis reſtitutione, quando mulieri competat retentio bonorum mariti, Anton. Gomez in l. 50. num. 48. Gutierr. conſil. 19. num. 13. gloſſ. 4. l. 9 tit. 2. part. 5. verſicul. *item vxor*, Parlador. lib. 2. rerum quotid. cap. 5. num. 13. fol. 64. infra in verb. *vxor*.

Dos quando conſtituta fuit in vſu 5
fructu veluti in cenſu *de por vida*: vtrûm non ſolum principale, ſed tamen redditus perceptos teneantur mulieri hæredes mariti, ſoluto matrimon. reſtituere, Spinus in ſpecul. teſtam. gloſſ. 13. princip. numer. 67. fol. 326. Ioann. Garc. de expenſi. cap. 23. num. 5 fol. 242. Parlador. in ſex qui centur. quæſt 3. per totam fol 8. Gutierr. de matrimon. cap. 130. pagin. 647. Rodrig. de redditib. lib. 1 quæſt. 4. num. 14. fol. 12. & infra cap. fin. verbo, *vxor*.

Dos non intelligitur ſine matri- 6
nio, l. 3. de rure dot. l. cum multæ, C. de donatio. ante nupt. ad medium de materia dotis, verê in Doctore Spi 7
no in ſpecul. teſtam. gloſſ. 11. princ. per totam, fol. 272 qui quam plures Doctores, & iura citat.

Dos qualiter, & â quibus conſti- 8
tuit debet dicitur, in gloſſ. 2. 3. & 4. l. 8. tit. 11. part. 4. Anton. Gom. in l. 50. Tauri, num. 21. Ayora de partition. part. 3. q. 14. n. 45. fol. 137.

Dotis æſtimatio in dubio facit em 9
ptionem, l. 18. tit. 11. par. 4. vbi gloſ. 2. l. quoties, de iure dotium, Pinel. part. 3. l. 1. num. 15. de bonis matern. fol. 147. Ayora de partitio. fol. 13. n. verſic. *quarto quæro*, & fol. 132. num. 31. Couarr. practic. cap. 28. fol. 206. Gutierr. conſil. 17. num. 20. cum ſequentib. & infra ea litera, num. 17.

Dos quando pauperi relinquitur, 10
non poteſt ea in vita commutari intranti in Religionem, Bald. in authentic. niſi rogati, num. 11. ad Trebell. C. & in l. vnic. num. fin. C. de his quæ pœnę nom. Spinus gloſſ. 10. princip. num. 25 fol. 277. Couarr. practicar. quæſt. cap. 28. & Gutierr. in canonic.

quæſt.

quæst.cap.32.numer.15.& in consil. 32.num.13.qui plura alia iura citant, & amplius de hoc egerunt.

11 Quando pro dote legatum relictum sit,an sit purum, vel conditionale,dicit Lara de aniuersar. libr.1. cap.21.num.14 Spinus gloss.14.principal.num.40.fol.340.Couarr.de testament.cap.3.num.11.fol. 64 quem ad id tu vide,qui de hoc defusse scripsit.

12 De dote promissa in pecunia numeranda ad certum tempus pactoque adiecto, vt non soluta singulis annis 10.pro centum marito præstetur, Gamm. decesi. 272. vbi Flores de Mena,qui de tota hac materia agit.

13 De dote promissa â matre filiæ,& genero inter quos iam erat contractum matrimonium, adiecta conditione si nupserit filia, Gamm. decisi. 125.Azeued.in consil.10. qui de tota hac materia agunt latè ideo eius iura non repeto.

14 Dotem promittens filiæ vltra metam legis Regiæ, an possit aduersus suum proprium factum venire agendo,vel excipiendo,Gutierr. libro 3. quæst 41.& resoluitur,quod non verè supra in litera,C.num. 130. & totam quæstionem,Gutierr. vbi bene de hoc agit.

15 Dotis inofficiosæ probatio, & quid tamen in arris,verè Gutierr. libro 3.quest 40. qui de tota materia, in ea quæstione agit amplissime ac doctissime.

16 Dos secundæ vxoris deduci debet primo,quam dos primæ vxoris per adbitros ad diuisionem faciendam datos, quando lucra facta sunt in secundo matrimonio, vel bona dotalia extent vxoris secundę,Ayora part.1.cap 7.nu.3.cum seqq. fol. 49.colum.2.& in verè infra in capit. fin.verb.*vxor*,& in verb.*mulier*, & in verb.*creditor*.

17 Dotem in specie marito datam,& non æstimatam, non tenetur maritus vxori restituere si perierit, vel consumpta sit,secus si in genere data sit, Ayora de partition.part.1. cap. 7. n. 6.fol.48.colum.3.& ibidem num.9. fol.49.colum.1.& supra ea liter. D. num.9.

Dos inofficiosa si â principio non 18
fuerit,quando data est filiæ, etiam si postea efficiatur inofficiosa,quia pater consumpsit patrimonium suum, non potest ab ea filia repeti, quod inofficiosum est tempore mortis patris,Ayora part.3.q.27.num.92.fol. 154.colum. 3. qui hoc declarat amplius,& rationem reddit iuraque citat.

Dotis ratione mulier præfertur 19
prioribus creditoribus paribus in hypotheca,vt in l. assiduis, C. qui potior.in pignor.vbi Doctores,laff. de action.§.fuerat super,gloss. creditoribus. Sed secus est in duabus dotibus paribus debitis ab eadem substãtia, nam quæ prior est tempore potior est iniure,vt in dict.l. assiduis,§. fin.C.qui potior in pignor.Dinus de regulis iuris, in regula qui prior est tempore 54.num.10 & 20.cum aliis, l.33.tit.13.part.5.l.29.in fin. dicti tituli 13.p.5.vbi Gregor.Lop optime & latè Anton.Gom.l. 53. Taur. nu. 39.cum seqq.Diego Perez in libr. 8. tit 8.l.3.gloss.*facando el dote*,Couarr. variar.cap.7 per totum, Paz in praxi,tom.3.cap.6.§.12.num.7. 8. &9. & Curia Philip.tom 2.lib.2.cap.12. *de la prelacion*,num.29 cum seqq. Azeued.in l.6.tit 16.num.7.lib. 5.Recopil.& in l.3.tit.4.lib.8.num.27.ad fin.Barbosa in l.1.in 6.part.num.5.& de inceps Ceuall.tom. 1. q. 371 per totam fol.257. Et pro sua dote po- 21
test mulier agere contra quemcumque possidentem,bona mariti quoniam omnia, bona illius sunt tacite obligata pro dote mulieris,vt in capit.ex literis,vbi DD.de pignoribus, & prefertur mulier in hac reali hypotheca

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

theca omnibus creditoribus, vt in l. 1. vbi DD. ff. qui potior. in pignor. Cardosius in praxi iudicum, §. mulier, num. 16. & in §. bona, num. 7. & infra in verb. *creditor mulier, & vxor.*

22 De dotis priuilegijs, & de omni materia dotium, vere in summ. Siluestr. §. dos, num. 14. cum pluribus alijs numeris anterioribus, & sub sequent. & in summa Angeli, & in Manuel Rodrig. in summ. Thom. Sanch. de matrimon. libr. 4. disput. 26. & in lib. 6 disp. 8. & disp. 27. & 29. & lib. 10. disp. 3. & lib. 9. disp. 4. per totum, tit. 11. part 4 & in verb. *priuilegium.*

23 Donatio facta filio ob benemerita, & seruitia, non reuocatur, Gutierr. de iurament. confirm. cap. 5. n. 30. fol. 35. part. 1. Anton. Gom. l. 29. num. 23. fol. 98. Thom. Sanch. de matrim. lib. 6. disput. 6. & disput. 36 ex num. 26 Angulo de mel. l. 1. glos. 7. num. 18. pag. 173. & in l. 12. glos. 1. ex num. 16. fray Lud. Lop. in instructo negotia, lib. 2 cap 46. pag. 517. Fachineus controuers. lib. 3. cap. 74. fol. mihi, 518. Gutierr. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 5 per totum.

24 Donatio facta à patre filio in potestate ob causam legitimæ, vel rationem studij, vel ob causam onerosam, vtrum valeat dicit Ceuall. tom 1. q. 245. fol. 188 Gutierr. de iuram. confirm. p. 1 c 4. per totum.

25 Donatio remuneratitia, non est proprie donatio, sed debiti solutio, & donatio remuneratitia, non computatur in tertio, & quinto, & donatio remuneratoria, non valet in præiudicium legitimæ filiorum, verè de his, & de alijs in Ceuall. tom. 1. quæstion. 273. pag. 208. & 209. Gutierr. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 5 & 6. per totum.

26 Donatio mariti facta vxori, vel vxoris marito ob virginitatem, seu pulchritudinem, vel nobilitatem, quando valeat, & in quo, maxime, quando donans habet tunc filios, vel parentes, verè me in libr. 2. praxis, quæst. 89. & 90. & in alia ibi tamen quæst. vbi hoc de facto declaro.

Donatio iocalium, an valeat, quãdo oscula, vel copula antecederunt donationem Gutierr. lib 3. quæstio. q 44. per totã, qui optime hoc declara ideo eum tantum cito. 27

Donatio inter virum, & vxorem, & inter patrem, & filium, si non valet, vt donatio inter viuos valet tamen, vt donatio causa mortis, vt Burgos de Paz consil. 49. Gutierr. de iurament. confirm. part. 1. cap. 4. & 5. & cap. 3. per tota capita. 28

Donatio licet prohibeatur inter virum, & vxorem, cæteri verò contractus non prohibentur, glos. l. l. 4. tit. 11. p. 4. 29

Donatio Regia qualiter intelligatur facta, & quid comprehendat, Burgos de Paz consi. 25 num. 15. per totum. 30

Donatio facta marito, non nocet coniugi cuius contemplatione fuit facta, vt Tellus in l. 17. Taur. numer. 72. & 73. Anton. Gom. in l. 22. Tauri, nu. 22. & ibidem tamen Cifuentes num. 3. Gutierr. de iuram. confirm. cap. 30. numer. 13. quia licet maritus sit causa adquisitionis, postquam mulier adquisiuit, sine eius facto non potest ab ea auferre, argument. l. post mortem, §. fin. de bonor. poss. contra tabul. vbi glos. qui plura alia iura declarat. 31

Donatio si excedat summã 500. solidorum, & in instrumentum ponatur donantem, tot voluisse facere donationes quot, quid excedat dictos 500. solidos, an valeat, & non valere, dicit Iul. Clar. §. donatio, q. 17. num. 4. & ad id verè Oldrald. consil. 253. num. 2. cum seqq. & quę sit valor istorum solidorum, dicit Escobar de ratiocin. comput. 20 maximè nu. 10. fol. 284. y Monter. in 7. tit. *dize val r quinientas maraudis cada solido en la escritura que pone de la donacion*, fol. 32

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

130.& infra ea litera D. num. 36. & Gutierr de iurament. confirm. part. 1 cap. 7.

33 Donationis reuocatio, quando locum habeat, & an donatio facta in fauorem dotis, possit reuocari, gloss. 1. l. 4. tit. 4. part. 5. Molin. lib. 4 cap. 2 à num. 58 fol. 460. & si respiciat vtilitatem tertij, Anton. Gom in l. 40. Tauri, nu. 29. cum seqq. Roderic. Xuar in allegatione 19. vbi Valdes, fol. 93. Ioann Garc. de nobilit. gloss. 6. nu. 56. fol. 134. Couarr. cap. 14. fol. 435. Siguenç. de clausul. lib. 1. cap. 23.

34 Donatio facta alicui, si donans renuntiet omni legis auxilio, quid operetur, gloss. 3 l. 67. tit. 18 part 3. & donatio in dubio, nunquam præsumitur, Castill. de maior. tom. 2. cap. 23. num. 10. fol 202. & nu. 22. fol. 204. Mascard. conclus. 554. qui amplius agunt de hac quæstione.

35 Donatio facta 100. an nuatim soluendi ad suportanda onera matrimonij, an sit conferenda, Gamm. decisi. 140 vbi Flor. de Mena, qui latè extendunt hanc quæstionem.

36 Donatio remuneratoria an insinuari debeat, idem Gamm. decision. 213. & supra ea litera D. num. 32. vbi Mena.

37 Donatio inter virum, & vxorem, an iuramento confirmetur, & de alijs in ea materia, Gutierr. de iuram. confirmat. part. 1. cap. 3. fol. 22 & ego latissime per totum tit. C de donatio. inter virũ, & vxor. Siguenç. de clausul. lib. 1. cap. 26. per totum.

38 Donatio absenti facta, vel pollicitatio, an valeat, Gutierr. part. 1. de iurament. confirm. cap. 8 supra in litera A. num 40. & Gutierr. latè scripsit in dicto cap. 8

39 Donatio facta ab eo, qui liberos tunc non habebat, sed postea sibi nascuntur, an valeat, & in qua parte, Gutierr. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 9. Gamm. decisi. 240. Siguenç. lib. 1. cap. 22, qui hoc magis extendunt, & declarant.

Donatio omnium bonorum cum reseruatione vsusfructus, vel cum reseruatione minime quantitatis ad testandum an valeat, Gutierr. de iurament confirmator. part 1. cap 11. & Gamm. decisi. 166. & 386. & 255. Siguenç de clausul. lib. 1. cap. 24 quilatius egerunt. 40

Donatio causa dotis facta, an reuocetur præ textu ingratitudinis, quando executio illius in tempus mortis confertur, Gamm. decisi. 163. & de reuocatione donationis ob ingratitudinem, dicit Gutierr. de iurament. confirmator. part. 1. ca. 10. Siguenç. de clausul. lib 1. cap. 25. quos tu vide to ad id qui ex professus agunt. 41

Donatis in dotem omnibus bonis præsentibus, & futuris hac conditione adiecta, vt donator ad adbitriũ suum disponat pro anima quantum disponere possit, qualiter valeat, Gamm. decisi. 185. vbi Flores Mena qui de hoc agunt. 42

De donatore qui rem hac conditione donauit, vt alij res illa non venderetur eo irrequisito, Gamm. decisi. 456. vbi Mena qui per totam decisionem de hoc agit. 43

Donatio causa mortis, qualiter valet, & qualiter reuocari possit, Gutierr. de iurament. confirm. part. 1. c. 12. Siguenç. de clausul. lib. 1. cap. 25. & cap. 9. 44

Donatio semel perfecta, an possit reuocari, & de pluribus alijs quæstionibus, circa materiam donationum, verè in Anton. Gom. variarum tom. 2. cap. 4. per totum, qui optimè, & latè agit de donationibus. 45

Dominus pastorum, vel famulorum, quando puniatur pro culpa facto, vel negligentia illorum famulorum, propter culpam male electionis dictorum famulorum, tenet Decius in l nullum crimen patitur 109. in numero, nu. 3. & Gregor. Lop. in gloss. 2. verb. *el ganado*, l. 24. tit. 15. par. 7. Cemall. 46

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

uall.tom.5 q.11.num.50 verê infra in verb. *pastor*, & in verb *pastos, y animal.*

47 Dominus tenetur exhibere famulum delinquentem fugitiuum, quando cum posſuit in aliquo officio, vel miniſterio, & in eo delinquit, non verô alias, vt Gutierr. in conſil. 35. nu. 39. ſumma Angelic. §. dominus 4. Cardoſi. in praxi iudicum, num. 12. qui plura alia iura citat.

48 Dominus vaſſallorum, quomodo paſquis communibus vaſſallorum vti debeat, dicit Bouadill. lib. 2. cap. 16. ex num. 198. cum ſeqq. fol. 739. & infra in verb. *vicinus*, & infra eo numero 67.

49 Dominus temporalis poteſt, & debet ſe opponere pro conſeruando iure ſubditorum ſuorum, vt Iul. Clar. lib. 4. §. fœudum, q. 27. nu. 1 & plures alios citat Cardoſi. in praxi iudic §. dominus, n. 2. qui plura iura citat.

Domini prædiorum poſſunt co-
50 gi, vt dent prædia collenda illis agricolis, qui decimas ſoluant Eccleſiæ ſine vlla controuerſia, vt Guid. Pap. deciſi. 284. & idem Cardoſi §. dominus, n. 4 qui hoc declarat amplius.

Dominus tenetur corrigere quẽ-
51 cumque de familia ſua leuiter, tamẽ & non in caute, & in diſcrete, vt per totum titulum de emendatione propinquo, & ſeruorum, & in cap. ad audientiam, vbi gloſſ. 1. & DD de homicid. & idem Cardoſi. in praxi iudicum, §. dom. num. 5. cum ſeqq Et domini ſeruientes in ſubditos qualiter puniantur, Boer. q. 304. num. 1. & 4. part. 2.

52 Domini vaſſallorum, quam iuriſdictionem habent in ſuis Ducatibus, ſeu Marquionatibus, verê latiſsimê in Politic. de Bouadill. lib. 2. cap. 16. per 227 numeros, Auendañ. de exequend. lib. 1. per totum, qui de hoc magis hanc rem extendunt.

53 Debitores in quibus cauſis poſſint capi â creditoribus ante diem aduentum ſolutionis, Gutierr. de iuramẽt. confirm. part. 1. cap. 16. nu. 22. Baeç. de inop. debitor. n. 13. fol. 60. Montalu. fol. 200. Dinus in regula ea quæ fiunt â iudice 26. in additione litera B. Matienç. in l. 1. tit. 17. lib. 5. Recop. per totas gloſſas.

Debitor quando poſsit aliud pro 54
alio ſoluere, l. 4. tit. 14. part. 5. Gutier. de iuram. confirm. part. 1. cap. 29. fol. 93. & an teneatur ire ad domum creditoris, Bartol. in l. cum quidam, nu. penult. & fin. C de conditione indebiti, Felician. de cenſib. 2. part. lib. 3. cap fin. numer. 6. fol 213. Rodrig de redditib. 2. part. quæſt 15. numer. 92. fol. 230. Couarr. de numis mat. cap. 7 §. 1. num. 1. Curia Philip. parr. 2. §. *del remate*, numer. 12. & 15. Caſtro de annon. in rubric. num. 14. & ſupra in litera A. n. 14.

Debitor ſi pluries confeſſus eſt de
bitum, an intelligatur de bere plura 55
debita, Bart. in l. triticum, de verbor. num. 3.

Debitor ſi debitum ſoluit famulo
creditoris an liberatur. Boerius de- 56
ciſion. 287. fol. 88. per totam deciſionem, part. 2. qui de hac re latius agit.

Debitum cognoſcit, quis multis
modis, Boerius quæſt. 333. numer. 3. 57
fol. 151. part 2, quem vide, quia magis hoc extendit, & iura plura citat,

Domicilia dua quis habere poteſt 5
alterum originis proprie, alterum paternæ, ſed tria, aut quatuor non poteſt habere, Boerius quæſt. 14. num. 1. & 2 fol. 15. part. 1. & in queſt. 11. nu. 3. part. 1. fol. 14. & infra num. 60. ea litera, & ſupra litera C num. 139. verê in verb. *vicinus*,

Domicilium paternę originis non 59
poteſt filius mutare, Boerius quæſtion. 13. folio 15. part. 1. numero 5. qui hoc ampliat, & extendit, & vide ſupra verbo, *ciuis*, & in verbo, *vicinus*.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

60 Domicilia plura quis habere potest, vt Bartol. in l. assumptio, §. iurisprudentibus, num. 1. & potest ad libitum mutare facto, & conuentione, vt in l. domicilium, & in dicta leg. assumptio, §. filius, num. fin. in l. libertus, §. patris ad municip. Sed domicilium contractum ex conuentione, non mutat ad libitum, & filius, vel hæres tenetur illud obseruare, sicut & cæteros contractus, vt idem Bartol. in dicto §. filius, & §. patris iam supra citatos, & supra ea litera, num. 58. & 59. verê infra in verb. *vicinus*, num. 92 cum sequentibus, & in verbo, *ciuis*.

61 Domicilium, quoad ordines suscipiendos, verê capit. cum nullus de temporibus ordinam. in 6. ego in mea praxi Ecclesiast. part. 1. lib. 3. ca. 1. pagin. 44. & in libro 1. capit. 1. nu. 7. & 8. pagin. 5. & in lib. 6. cap. 1. numero 13. in fine, pagin. 161. ibi nota Cardosius in praxi iudic. §. domicilium, num. 3.

62 Domicilium, quoad matrimoniũ contrahendum, Sanchez de matrim. libro 5. disputation. 23. num. 1. Gutierr. de matrimon. cap. 63. pag. 327. quem ad id, & ad totam materiam domiciliorum vide, verê infra in verbo, *vecinus*.

63 Domicilium clerici est, vbi habet beneficium requirens residentiam, vt in cap. cum nullus, vbi Doctores, de tempor. ordin. lib. 6. summa Angelica, verbo, *domicilium*, Abbas, & Marian. in cap. postulasti, de foro competent. Sed secus erit in beneficio simplici, vt tenent citati per Cardosius in praxi iudic. §. domicilium, numero 6. Sai. in summa, §. domicilium, numero 1. Siluester tamen in in §. domicilium, & Salzedus in praxi criminal. Ecclesiast. in cap. 10. numero 1. fol. 31. Auend. de exequendis, part. 1. cap. 4. num. 23. in fin. infra vecinus, & clericus.

64 Domicilium, etiam sortitur cursu temporis decem annorum, secus in scholaribus, qui minore tempore 10. annorum sunt in aliqua ciuitate, & idem de mercatoribus, quia semper sunt in via, vt Bartol. in leg. 2. C. de incolis, libro 10. Abbas in capit. cum clericis, de foro competent. numero 4. Cardosius in praxi iudicum, §. domicilium, num. 7. vbi plura alia iura citat, Aueudañ. de exequendis, part. 1. capit. 3. numero 5. circa finem, Bernard. Diaz regul. 172.

65 Domicilium habens in vna Parrochia, & portam illius domicilij, in alia dicitur Parrochianus illius Parrochę, vbi habet domicilium, & non vbi habet portam, ex argument. tex. in cap. vnico de consecratio. Ecclesię, vbi gloss. in summa, quem citat Cardosi. vbi supra, num. 8. cum pluribus alijs iuribus.

66 Domicilium tamen quoad confessionem, & Sacramenta suscipienda, sortitur quis vbi in habitat tempore quo confiteri tenetur, & Sacramenta suscipere cum intentione habitandi, quia vbi quis primum hospicium constituit in aliqua Parrochia cum animo ibi habitandi, statim sit Parrochianus illius, vt in capit. ad Appostolicæ de decim. & Abb. in capit. fin. numer. 8. de Parroch. & DD. omnes vtriusque sexus, de pœnit. & remis. & idem Cardosi. in praxi iud. num. 9. fin.

67 Domiciliari quis dicendi, vt possint frui vti, atque gaudere pasquis, & terminis publicis terminorum illius populi, vbi sunt domiciliari dicit, lege 4 titulo 28. & in lege 9. titulo 28. part. 3. vbi Gregor. Lopez, Auendañ. de exequendis, part. 1. capit. 4. numero 4. cum sequentibus, & infra in verbo, *vecinus*, & supra eo num. 48.

68 Domicilium quando sortiatur in ciuilibus forum in fauorem iudicis, verê in Curia Philipic. part. 1. §. 5.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

1. §. 5. *del fuero*, numero 36. fina. & in causis criminalibus, quando do
69 micilium sortiatur forum contra delinquentes, verê in Curia Philip. par. 3. §. domicilium, & supra in verb. *citatio*, & infra iuridictio.

70 Domiciliarius dicitur, qui subit onera, vel munera ciuitatis, seu alicuius populi, vt Thom. Grammat. in consil. 23. fol. 308. num. 4. & 5. at per totum consilium, Parlador. in sex qui centur. differentia 103. num. 8. cum sequentibus, Azeuedus in l. 1. tit. 3. libr. 7. Recopilatio. Flores de Mena in quæstion. quæst. 1. lib. 1. nu. 3. cum sequent.

71 Domus appellatione quæcumque habitatio comprehendit, l. qui domum 8. in fin. de adulter. l. qui edes in fin. de incendi, & est communibus bonis æstimabilior, l. 18 tit. 16. part. 6. leg quę tu 22. C. de administratio. tutorum, Catell. Cotta, in verb. *domus appellatione*.

72 Domus si locata sit, & igne concremetur, ad quid teneatur conductor, Mascard. conclusion 467. num. 7. cum alijs, & domus vnicuique debet esse tutissimum refugium, Bouadill. libr 1. cap. 13. num 93 fol 245. Catell. Cotta, in verbo, *domus vnicuique*.

73 Domum suam vsque ad cælum, quilibet eleuare potest, l. altius, C. de seruitutib. & aqua, Socinus in regula 101. vbi ponit tres falentias, y la ley 25. titul. 32. part. 3. in fine, *pone otra limitacion à estas egla, diziendo, è puede la alçar quãto se quisiere, guardãdose toda via, que no descubra mucho las casas de sus vezinos*, id est, *que no las sojuzgue, ni señorce*, vt ibidem in glost 4. Parlador. libro 1. rerum quotidianar. cap. 15. per totum, Politica de Villadieg. *en la forma de libelar*, num. 68. fol 222. Cardosius in praxi iudicum, §. edificare, numer. 1. & 2 Decius de regulis iuris, regula nullus videtur 55. numero 1. & 2. & in regula domum suam reficere 61. numero 4. Zepola de seruitutibus Vrbanorum prædiorum, capit. 39. de solo, & area, numero 1. cum sequentibus, Morla in emporio iuris, titul 6. de seruitutib numero 102. vbi ponit plures limitationes ad regulam, leg. altius, Dueñas in regula 32. & 33. & Menoch. de arbitrar cap. 146 Cardosi. in praxi iudicum, § seruitus, num. 34. cum seqq. vbi videas.

Domus, si non possit habitari aliquo impedimento, an teneatur locator daret aliam domum conductori, & conductor teneatur ad pensionem, Anton. Gom. variarum, tomo 2. capit. 3. numero 3. fray Manuel Rodriguez in summ. capit. 20. numer. 3. tom. 1. 74

Domus locatæ pensio, quo tempore debeat solui, Anton. Gom. variarum, tom. 2 cap. 3. num. 13 per totum, qui citat plura iura. 75

Domestici familiares, seu conniẽsales, quales dicantur, verè iniuribus citatis per Politicam de Bouadill. libro 2 cap. 17. numero 97. fol. 802. in litera G ibidem, vbi plura iura cicat. 76

Domo legata, vel vendita, an videatur hortum venditum, vel legatum tamen, leg. prædijs 89. §. valneas, versicul. *qui domum possidebat*, & in § Titio Seiano, de legatis 3. leg. quod in rerum, § si quis post testamentum, de legatis 1. & in vtrobique, Bartol. Felinus in capit. Rodulphus de rescript. numer 22 Abb. in cap. Raynuncius, num 4. de testam. & eius additionator. 77

Doctores aduocati Decuriones, & filij eorum, & clerici, an torqueri possint pro debitijs sicuti plebeij Gutierrez lib. 4. quæst. 17. 18. & 19. per totam, qui bene discurrit de hac quęstione. 78

Debitor iure exequendi præscripto, an compellatur iurare, & recognoscere: vtrùm debeat de- 79

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

bitum, necne, & alia vtilia in proposito, Gutierr. lib. 3. pract. quæst. 36. num. 5. 6. & 7. cum alijs, vbi hoc declarat optimè, ideo eum tantum cito.

80 Decimarum materiam, vtrè in Ceuall. lib. 5. q. 55. & ego in mea praxi Ecclesiast. part. 1. lib. 3. cap. 2. fol. 45. vbi congessi quam plures locos iuridicos de materia agentis.

81 Decimales causæ, & aliæ spirituales, an indistincte tractãdę sint apud iudicem Ecclesiasticum, Gutierr. lib. 3. quæstion. ciuil. quęst. 26 per totam quæstionem.

82 Decima alguacelo, siue executori, non debetur si debitor non sit soluendo, etiam si creditor totum suum debitum consequutus sit, Baeç. de inop. debito, capit. 12. in fin. fol. 90. per totum.

83 Decimas laicis pertinere possunt, ex concessione aute Concilium Lateranense, Garc. de expensis, capit 9. num. 89. cum seqq fol 95.

84 Delegatio debitoris, vulgo dicta *librança*, si ad partem ad quem dirigitur aceptetur periculo creditoris erit, si nouus debitur efficiatur non soluendo, de quo vide Mascard. concluſi. 630 num. 9 & concluſi. 989. n. 7. Iasson in l. admonendi, num. 153. de iure iurand. Bald. in l. pro debito, num. 2. C. de boni authoritat. iudic. Bart. in l. singularia 15 num. 19. si certum petatur, l. 15. tit. 14. part. 5. Bouadill. lib. 5. cap. 4. num. 84. in fin. Parlador. rerum quotid. cap. fin. § 5. nu. 19. fol. 181 Auend. de exequend. 2. part. cap. 10. n. 38.

85 Depositum debitoris quomodo faciendum, vt liberetur debito, Felician. de censib. lib. 4. cap. vnico, nu. 1. & 3. tom. 2. fol. 219 per totum.

86 Depositum, quãdo sit in pecunia, quomodo, & quando transferat dominium in depositarium, Bald. in l. incendium, num. 8. & 9. C. si certum petat. Masc. concluſi. 1156. n. final.

Depositarius, si depositum sibi factum negat, seu abscondit, vel non reddit, qua pœna puniatur, verè tot iura citata per Polit de Villadieg. in forma libellandi, num. 100. *en las alegaciones*, fol. 230. 87

Decretum iudicis ad vendendum falsa causa adiecta est nullum, Gutierr. consil. 18. â n. 66. cum seqq. 88

Dies incertus habetur pro conditione, l. 1. §. dies, l. quibus diebus, §. quidam, de condition. & demonstration. Anton. Gom. tom. 1. cap. 5. nu. 9. Gutierr. consil. 17. num. 2. Decius de regul. iuris, l. cum tempus 17. nu. 5. Ceuall. tom. 3. pract. quæst. 790. per totam, infra in verb *legatum*. 89

Dies termini computatur in termino de iure communi, secus de iure Regio, & sic dies termini vltimus oppositionis decem dierum, non cõputatur in termino oppositionis, Azeuedus in l. 3. tit 21. lib. 4. Recopil. num. 3. Thom. Sanch de matrim. libro 2. disput. 24. num 2. & lib. 7. disput. 37. num. 2. & Parlador. lib. 2. rerum quotid. cap fin part. 5 §. 10. nu. 3. 4. 5 & 6. Ceuall. tom. 3 q 401. Gutierr. pract. q. 154. lib. 2. Curia Philip. part 1. §. 16. num. 7. Lara cap. 9. num. 19. cum seqq. 90

Dies decem oppositionis currunt statim, etiam si â iudice non assignentur, vt in iuribus citatis per Parlad. lib. 2. rerum quotid. capit. fin. part 5. §. 10. num. 2. per totum cum alijs. 91

Dies compromissi computatur â tempore aceptationis, & non à die compromissi, Ceuall. to. 1. fol. 197. num. 8. per totum, qui plura iura citat. 92

Dies regulariter interpellat pro homine, sed hoc habet aliquas fallãtias, vt Socin. in regul. 90. vbi ponit 4. fallentias, l. quoties in diem, de verbor. oblig. cap. potuit de locato, Gutierr. de iure confirm. c. 56. n 1. per totum. 93

Dies incertus, quomodo interpellet pro homine, leg. 8. tit. 14. part. 5. 94

&c

& Montalu. in legi fori, fol. 189 & qualis dicatur naturalis, & qualis legalis, Tiraquell. de vtroque retract. fol. 260.

95 Dispositio hominis iusta, & possibilis facit cessarem dispositionem iuris, l. si fundum sub conditione 83. §. si sthicum, de legat. 1. l. fi. C. de pactis conuent. & Lara de capellan. libr. 2. cap. 9. num. 27. fol. 376. §. disponat, in authent. de nupt. & infra in verb. *legatum*.

96 Delictum pluries ab aliquo commissum, vnica solutione vindicatur, Bartol. in l. Mœuius, §. duobus, num. 23. de legat. 2. Couarr. libr. 2. variarum, cap. 10. num. 8. versic. *quintum*, cum sequentibus, Anton. Gom. tomo 3. cap. 5. num. 9. Auiles capit. 52. glos. *en la tierra*, numer. 6. Politic. de Bouadill. lib. 4. lib. 1. in verb. *delitos reyterados*.

97 Delicta grauiora, & atrotiora, qualia dicantur, Pax in praxi, tom. 1. par. 5. cap. 3. num. 67. Iulius Clar. ibi citatus, & de materia delictorum, verè Cardos. in praxi iudic. §. delictum, & don Iuan Vela de delictis per totum.

98 Delinquens in maleficijs comprehensus est puniendus, quamuis dicat se iocose, aut per stultitiam fecisse, quia ius non succurrit stultis, sed erratibus, capit. 1. vbi Doctores, de præsumption. & l. regula, §. si quis ius in fin. ff. de iure, & facti ignorant. & in capit. vnico, vbi Doctores, vt Ecclesiast. benefic. Quia qui stultus est in culpa, erit sapiens in pœna, quoniam punitio pœnæ facit stultos sapientes, cap. nisi de officio de legat. si constat de delicto, vt infra n. 104.

99 Dispositio pœnalis, quando extenditur de casu ad casum, ex identitate rationis, Politica de Bouadill. lib. 2. cap. 14. num. 18. per totum, qui plura iura citat.

100 Diuisio debiti facienda est inter possidentes hyppothecas, pro qualitate hyppothecæ, si pothecaria agatur, lege cum possessor, de censibus, l. si pupill. de administratio. tutorum, gloss. 3. in leg. 11. tit. 12. part. 5. Parlador. libr. 2. rerum quotidian. cap. fin. part. 4 §. 1. num. 27. Gutierr. consil. 49. & 50. qui plura iura citat. quæ ego non refero, quia illic bene congesta sunt, & superfluum erit iterum repetere.

De legatus in causa sibi commissa 101
maiorem esse ordinario constat, ex textu, in capit. sanè 11. de officio de legat. & in cap. sfuduisti, de officio legati, cap. pastoralis 11. §. præterea, de officio ordinar. & infra in verbo, *index*.

Dilatio debitoribus concessa â 102
Principe, quos effectus habet, Felicianus de censib. part. 2 cap. fin. libr. 3. num. finali, versic. *antequam*, Politic. de Bouadill. lib. 2. cap. 16 num. 125. folio 719. Curia Philip. part. 2. §. 24. *de las esperas*, numero 1. folio 461.

Quãdo disputatur de duobus pro 103
uisionibus, & quæ præualeat, an facta ab ordinario, vel à Papa, & aliqua de lite introducenda, Azeued. in cõsil. 13. per totum, qui latè agit pluraque iura citat.

Delictum constare debet, vt iu- 104
dex procedere valeat, contra aliquẽ delinquentem, Iulius Clar. §. fin. q. 4. numer. 3. & 4. Boerius decision. 164. numer. 8. & decision. 259. num. 3. Paz in praxi, 5. part. tomo 1. cap. 3. §. 1. num. 1. cum sequentibus, Curia Philip. part. 3. §. 11. numer. 1. per totum.

Delictum maius committitur in 105
faciendo, quam in omittendo, vel negligendo, gloss. verb. *nec facto*, l. si mora, vbi Iason, ex num. 22. soluto matrimonio, gloss. in leg. Cornelia ad Silianum, Mascardus conclus. 954. num. 14.

Dictum iocosum pœnam non me 106
retur, lege sicut semel, Codice de

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

liberali causa, Salzed. in addition. cap. 110. & glos. 5. l. 30. tit. 8. p. 2.

107 Donatio remuneratoria an possit fieri à patre filio, vltra prælegatum, seu meliorationem quadrantis, vel quincuncis, Parlador. tom. 2. lex qui centur. q. 15 per totam, qui optimè, & latè agit.

108 Desertio sententiæ apud quem iudicem valeat intentari, ponit Curia Philip. part. 2 § executor 12. numer. 3. & si de præsentatione constiterit ante superiores, si non constiterit apud iudicem, qui sententiam tulerit, verè in Parlador. lib. 2. rerum quot. cap. fin. part. 1. § *1. n. 7* fol. 151. & infra in verb. *sententia*.

109 Si dos semel tradita sit mulieri ob mariti debita, vel quia vergit in inopiam, vel ob aliam quamlibet causam, propter quam fuit priuilegiata, cæteris creditoribus, & maritus iterum consumpsit dictam dotem iam traditam, & solutam mulieri, an iterum, atque iterum amparanda est, si bona adsunt in dicta dote, non obstante quod semel, vel vis amparata fuisset, quia toties quoties solutio facienda est, quod dicta dos consumpta, & debita fuerit, maximè, quia habet locum legitime, & alimentorū, & Reipublicę interest, vt dotes conseruentur. Respondetur, quod sic quia tanta fuerunt debita, quantæ solutiones dotis vxori sunt factæ, nec maneat in dotata, & ratio ita postulat.

Cap. V. hic incipit liter. E.

1 E Dicto Diui Adriani, de adipiscēda hæreditatis possessione, iusta legem Sorianam, quæ est hodie, l. 3. tit. 13. lib 4. Recopilatio Parlador. lib. 2. rerum quotid. cap. 5. & Azeu. in dict. l. 3. tit. 13 lib. 4. Recopil. Politica de Villadieg. in capit. 8. num. 91. fol 197. & in forma libellandi, num. 115. fol. 232. Curia Philip. part. 2. §. 27. *de la posseſsion hereditaria*, fol. 483. Anton. Gom. l. 45. Taur. numer. 134. cum seqq. Spinus in speculo testam. gloss. 34. princip num. 22. cum seqq. vbi de hoc latè agitur.

Euictionibus Gutierrez de iura- 2
mento confirmat. part. 1. cap. 61. per totum, vbi latissime de hoc scripsit, & citat Anton. Gom. & leges Partitarum, & plura alia iura.

Episcopus an possit aduersus pro- 3
priam constitutionem dispensare, Gutierr. de iurament. confirmator. part. 1. cap. 69. per totum, qui tamen latissime scripsit.

Effectus iuramenti circa forum, 4
Gutierr. de iurament. confirmat. p. 3. cap. 12. per totum, vbi inuenies totam materiam bene explicatam.

De electione sepulturæ, Gutierr. 5
de iurament. confirmat. part. 2. cap. 4. per totum, quem ad id vide, quia latè scripsit.

Emptor potest rem sibi venditam 6
locare ipsi venditori, etiam per pactum expressum in venditione positum, si modo venditio fiat iusto pretio, Gamm decisi. 39. per totam, vbi Mena eius Additio natur, qui plura manu scripsit.

De eo qui expensas fecit in melio- 7
ratione rei emptæ, postquam ei denuntiatum fuit, nec illas facere, Gam decisi. 74. per totam, vbi Mena qui plures citant.

Exactio annui redditus constituti 8
super aliquo fundo, agi potest contra quemlibet fundi, possessorem nulla facta prius excussione contra principalem, Gamm. decisi. 145. per totam vbi Mena.

Expensę in re aliena factæ, que di- 9
cantur vtiles, & necessariæ, & quæ repetendæ sint, Gamm. decisi. 310. per totam.

Exceptio nullitatis propter in cō 10
petentiam iudicis, quando obijci potest, Gam decisi 340. per totam.

Eligens idoneum, si alium magis 11
ido-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

idoneum omisit, an pecet, Gam. dec. 267. num. 2 per totum.

Eligendi facultas concessa vsque
12 ad mortem reddit electionem variabilem, Gam. decis. 173. numer 6. per totum.

13 Elegi, seu nominari, ad officium publicum honoris, non possunt viles personæ, nec infames, neque ad id aspirare, quia eo fungi prohibentur, Gutierr per totum, consil. 31. & præcipue num. 6. qui de facto latissime agit.

Electio officialis valet per totum
14 tempus, per quod fuit electus, sed si eo durante fuit condemnatus, & appellauit, etiam appellans in illis officijs, quę curso temporis consumuntur est priuandus ab eis, quia illusorium esset officium, sed hoc limitatur in residentia, Gutierr. lib. 1. quęst. ciuil. q. 39. num. 5. cum alijs, & in consil. 31. num. 29. & 31. Politic. de Bouadill lib. 5. cap. 1. num. 190. cum seqq & infra dicemus in verb. *oficiales*, & infra ea litera num. 27.

Electio, seu nominatio ad officiũ
15 publicum honoris illusoria est, quando sit de personis, quibus non est virtus, & vita sufficiens, Gutierr. consil. 31. num. 16. at per totum consilium.

Electio, & collatio beneficij va-
16 cantis facta alicui, non impeditur prętextu appellationis ab ea interpositæ. Gutierr consil. 10. numer. 9. Lara de capellan cap. 11. Ceuall tom. 5. q. 24. fol mihi 192.

Eligendus virtute vltimæ volunta-
17 tis ad aliquod officium, requirens certam qualitatem, ea debet esse tempore electionis, nec sufficit, quod adsit tempore administrationis, Gutierr. consil. 1. num. 17 Lara de capellan. lib. 2. cap. 9 num 52. cum seqq. Ceuall q 693. num. 16 & supra in verb. *capacitas*, num. 103. & infra in verb. *qualitas*.

Eligendi, vel præsentandi ius ac-
18 quiritur ex vnico actu, & quæ ad hoc requirantur, Gutierr. consil. 3. n. 1. ego in mea praxi Ecclesiast. libr. 5. part. 1. cap. 3. numer. 2. in fin. pag. 96. vbi plures cito, *sobre el derecho del patronazgo*.

Elegi, seu nominari, non potest 19
ad officium dignitatis, vel honoris, qui exercuit officium vile, & infimũ Gutierr. consil. 31. num. 8. idem Gutierr. lib. 3. q. 13. num. 96. & 97. vbi plura iura citantur.

Electio officialium communita- 20
tis, id est, *oficiales de Concejo*, comodo faciendo sit, verè Auend. de exeq. p. 3. cap. 19. num. 14. cum seqq. Palac. Rub. in rubric. cap per vestras, § 9 n. 8. Azeued. lib 6. tit. 2. nu. 244. Ioan. Garc. de nobilit glos. 35. numer. 67. Burg. de Paz consil. 10. Gutierr. consil. 31. Aviles in cap. Prætor. capit. 7. verb. *eligan*. Et in relectione neces- 21
est ab omnibus aprobatio dictę relectionis, auth de defensor ib. ciu. §. fi. Azeued. in l. 4. tit. 5. lib. 3. Manuel Rodrig. in summa, verb. *eleccion*, Ceuall. lib 5. quæst. 14. num. 14. Ego in vna ex meis quæstionib. vbi latè dixi Politic de Bouad. lib. 2. cap. 16. numer. 71. & 74. & 75. & infra in litera I. numer. 98.

Electus ad beneficium, quando 22
ante confirmationem videatur habere ius ad rem, vel in re, & quando videatur vacare per mortẽ electi, Mascard. conclusi. 1376. num. 10. per totum qui plura iura citat.

Electio quando alicui conceditur, an ei permittatur variare, verè in 23
remissionibus, glos. l. l. 25. tit. 9 par. 6. Anton Gom. in l. 40. Taur. num. 48. cum seqq Molin. lib. 2. cap. 4. nu. 22. & 37.

Electio at valida sit, qualiter facien- 24
da, & à quibus, & de quibus dico supra in praxi, lib. 1. cap. 11. pag. 70. Tellus in l. 35. num. 1. fol. 240. Et an eligens post electionem possit variare, maxime in præiudicium electi, vel quando electio fuit facta inutiliter,

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

verè iura citata in Matienç.in l.4.tit. 2.gloss.7.num.2.fol. 52. per totum.

26 Electio quando ad capitulum, vel ad plures pertinet, qualiter fieri debeat, vt valeat, dicitur per Boerium in decision. 111. per 4. numeros, pag. mihi 109. Abb. in cap. Eccles. nostra, numer. 4. de election. Azeued. in Curia Pisana, lib. 1. cap 2. & in lib. 2. cap. 13. & 14. & 4. per tota capita.

27 Electus, & nominatus per decurio nes, seu electores iusta obseruatam consuetudinem ad officium, an admittatur ad exercendum illud, si aliquid ei obijciatur, & vtrùm per appellationem impediatur officium exercere, verè Azeued. in Curia Pisan. lib. 2. cap. 4. num. 14. Gutierr. in pract lib. 1. quæst. 39. & in consil. 31. Politic. de Bouad. lib. 3. cap. 8. num. 57. pag. 197. & supra ea litera E. n. 14. & infra verb. *oficiales*.

28 Electus impeditus, nec confirmationem obtineat, an sumptibus officij, vel prælati pro si quid id poterit, Azeued. in lib. 2. Curiæ Pisanæ, cap. 4. num. 16. qui citat Lambertinum.

29 Electio, aut actus in loco non consueto factus an valeat, Azeued. in Curia Pisan lib. 1. cap. 5. num. 8. per totum.

30 Electus potest numerari inter duas partes Decurionum, Azeued. in Curia Pisan. lib. 2. cap. 11. numer. 1. & 7. per totos.

Eligentes scienter inhabiles, an
31 priuentur pro ea vice potestate eligendi, & in expensis, solent condemnari Azeued. in Curia Pisan. lib. 2. capit. 16. num. 9. & cap. 4. num. 15. per totum, vbi de hoc longius agit.

32 Electus potest consentire electioni de se facte, etiam si tãtum sint duo in collegio, & talis electus potest numerari inter duas partes Decurionũ, Azeued in Curia Pisan. lib. 2. cap. 11. num. 2. & 3. & 7. vbi plura alia iura citat.

33 Electus duos honores simul habere non potest, si vtrique non possit seruire, & si duo officia habuerit possit compellere vnum eligere. Azeu. in Curia Pisan. lib. 2. cap. 32. nu. 5. 6. & 7. per totum.

Elemosina, siue oblatio clericis 34
facta ratione consuetudinis, qualiter peti, & solui debeat, vt in gloss. 1. & 2. l. 15. tit. 17. part. 1. vbi adtunt alia iura,

Ea quæ de nouo emergunt nouo
indigent auxilio, cap. insinuatio, de 35
officio de legat. l. de ætate, §. ex causa de interrogatio. Decius de regul. iur. in l. in ambiguis pro dotibus, §. quoties, num. 4. in fin. vbi plura alia iura citat

Exceptio non numeratę pecunię, 36
in quibus contracti admittatur, Baldus in l. pecuniæ, C. de solutionib. num. 3. & in l. contractus, num 9. C. de non numerat. pecun. & in l. 9. tit. 1. part. 5. quibus concludendum est, non habere in contractus mutui, nec in confessione dotis, Felin. in cap. si cautio, de fide instrument num. 47. Mascard. conclus. 361. per totam, vbi latè de ea re agit.

Exceptiones, quę sententiæ non 37
repugnant possunt opponi in eius executione, l. ex diuerso 18 § final, soluto matrim. Ceuall. lib. 5. q. 115. num. 5. per totum.

Excommunicatus minori ex cõ- 38
municatione, potest Sacramenta ministrare, dum ea non suscipiat, Salzed. in additione, cap. 32. in fine, vbi plura iura citat.

Emptio facta de pecunia alicuius, 39
quando res efficiatur illius cuius pecunia erat, Anton. Gom. l. 50. Taur. num. 36. aut 56. l. 25. & 30. tit. 13. p. 5. l. 49. tit. 5. part. 5. Escobar lib. 1 ca. 15. num. 32. versic *sed oportune*, Gutierr libr. 3. quæst. 99. & quæst. 100. per totas.

Exulatus à ciuitate, vel eius terri 40
toria, an possit habitare in villa exempta à iurisdictione ciuitatis, Polit de Bouad.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Bouad.lib.5 cap.10.numer 32. Menoch.de arbitrar.lib 1.casu fin.num. 16.cum seqq Auiles in cap. Prætor. in proœmio,gloss. *Islas*,num. 6. cum seqq.quos ad id vide.

41 Exilium, non potest excedere limites territorij iudicis imponentis, l.5.vbi gloss. 1.tit.31.part.7.Matien. in l.2.tit.1.col.3.fol 9.

42 Exilium â quo remitti possit,Auiles in cap.2.gloss. fin.verb. *camara*,n. 6.fol.91. Auendañ. de exequend.p. 1.cap.17.num.9.cum seqq. vbi latè de hoc agitur.

43 Exilium quando pœnę corporali assimilletur, Politic. de Bouadill. part.2.lib.5.cap.1.num.181.fol. 805. Couarr.in 4.part.2. cap. 7.§.fin. numero 16.

44 Exilii fines frangens qua pœna puniatur, & qualis sit pœna exilii, & in quibus casibus hæc pœna imposita sit,vtrê in lul.Clar.lib 5.§.fin. q. 71. num.12.& 13 cum alijs, Ludubic. Peguera in praxi crimin.cap.41. & l. 10 tit.31.part. 7. vbi Gregor. Paz in praxi,tom.1.part.5.cap 3 §.121.nu. 109.cum seqq Bernard.Diaz in praxi crimil.cap.126. Anton. Gom. to. 3.cap 8.n.3.

45 Exilii tempore durante, non possit iudex concedere licentiam condemnato redeundi, sed solus Princeps, Anton.Gom.tom.3.cap.8. nu. 4 sed contra tenet Auiles in capit.1. Prætor.gloss *derechamente*,num.7.fo
46 lio mihi 40. Qui dicit,quod per paupertatem potest iudex â quo, *alçar el destierro,ô la parte que del falta*, Azeued.in l.5.tit.22.lib.8. Recop.num. 17.& 18.Politic.de Bouad.lib.2.capit.21 num.211.

47 Exilium auditores,etiam Regis, nô possunt remittere sine causæ cognitione,& prolatione sententiæ,nec dominus vassallorum,l.15.tit. 5. lib. 2. Recopil. vbi Azeued. & Politic. de Bouadill. lib.2.cap.16. num. 122. & 123.& lib.3.cap.13.num.20.Azeuedus in l.15.tit.5.lib.2.num.2. Recopil.

Exulatos intra iurisdictionem â 48
qua exulati sunt,iudices non permitant intra re,nec ambulare,l 9.in fin. tit.1.lib.8.Recopil.

Exilium si est impositum per iudi- 49
cem ad beneplacitum, & voluntatē suam,an mortuo iudice, vel ab officio remoto censeatur reuocatum exilium, Anton.Gom.tom.3.cap.8.nu. 5.Gutierr.in lib.3 quæstionum,q.11. num.20.per totum, & hæc est optima,& valde practicabilis quæstio.

Exili pœna,non est corporalis,A- 50
zeued.in l.2 num.1,tit.19.lib.8. Recopil.& in l.8.tit.18.libr.4. Recopil. Politic.de Bouad.lib.5 cap.1 num. 128.pag 678.

Exilium imponendum concubina 51
rijs,quo modo imponendum, Azeued.in l.1.num.123.fin.tit. *19.* lib 8. Recopil.

Contra exulatū nō curtit præscrip 52
tio, Villadieg.in l.6.legum ius,tit.2. lib 10. num. 1. pag. 429. & idem est de incarcerato,vel legitime impedito.

Exulatus si durante tempore exili 53
moriatur,an possit trahi ad sepellien dum in loco â quo fuit exulatus, & quod non possit,tenet Roxas de hæret.singulari 62 num.6.l si quis insulam,de cadaueri punito, vbi Bart.

Exilium,an iudices possint mitte- 54
re mulierem,tunc vxoratam,vel nobiles potentes,cum summa [illegible] informatione,Politica de Bou[illegible]l. libr. 2.cap 13.num.47. pag. 581. per totum,& plura iura citat.

In exilium extra Regnum,qui iu- 55
dices possunt condemnare delinquētes,Politica de Bouad.lib.2. cap. 21. num.210.pag 1106 qui plura iura citat.

Exulatus non potest eligere, nec 56
eligi in Decurionem, vel aliud officium Reipublicæ,Politica de Bouadill.lib.3.cap 8.num.14.pag. 82. qui cum

cum pluribus iuribus hoc probat.

57 Ecclesia capellania Monasterium, vel Hospitale ex redditibus temporalibus fundata, vel fundatum, cum cõsensu aprobatione, vel confirmatione ordinari Ecclesiastici loci: vtrũm possit conuenire debitores laicos ad redditum soluendum coram iudice ordinario Ecclesiastico loci, absque pœna legis Regiæ, Gutierr. libr. 3. q. 27. per totam, fol. 647. qui latê, & optime de hoc egit.

58 Emptio facta ex pecunia mea de prædio obligato, mihi specialiter ad eius solutionem, an sit præferendus doti priori expressam, vel tacitã hypothecam habenti, Gutierr. lib. 3. q. 100. fol. 650. per totam.

59 Executio an locum habeat, quando in contractu ad est hoc verbum plus minusque, & habere locum, dicit Escobar de ratioc. cap. 33. ex nu. 27. fol. 207. per totum.

60 Executio vtrũm sit valida, si non sit in ea posita hora in qua fit, verê infra in verb. *hora*.

61 Executor, aut est merus, aut est mixtus, & qualis sit merus, qualis vero mixtus, dicit Polit de Louad. lib. 2. cap. 20. ex num. 45 cum seqq.

62 Executor testamenti satisdare nõ tenetur, l. liberto suo, §. largius de annuis legat. leg. Diuus Pius, si cui plusquam per leg. liquerit, l. interrogationes 12. si quis satisdare coegerit.

63 Executorias libradas de sentencias reuocadas, si se han de executar contra el juez, ô denunciadores que denunciaron mal, ò partes letigantes, verê supra in verb *atentado*, numero 75.

64 In executiua via decem annij prescriptionis, â quo tempore incipiunt, currere in cautione priuata recognita Gutierr. lib. 3. quæst. 35. Et an præscripto iure exequendi possit peri recognitio instrumenti, & debiti in eo contenti, & an facta talis recognitio in iudicio exiqui possit, idem Gutierr. lib. 3. quæst. 36. per totam.

Executio vltimæ voluntatis, Ceuallus tom. 5. quæst. 71. & 84. per totam. 66

Executor bullarum quis sit, Ceuallus tom. 5 quæst. 6. & 27. per totum qui latê agit. 67

Executoriales de Roma, idem Ceuall. tom. 5. quæst. 36. quales sint, & quando exiqui possint. 68

Executor in forma cameræ, Ceuall. tom. 5. quæst. 136. per totam vbi latê agit. 69

Executio primæ sententiæ, Ceuall. tom. 5. quæst. 117 per totam, qui plura iura citans latê agit. 70

Executio post terminum lapsum, Ceuall. tom. 5. quæst. 117. facienda, & per quem. 71

Executor cum clausula conscientiam tuam, Ceuall. tom. 5 quæst. 18. per totam quæstionem, qui plures locos iuris congessit. 72

Executor remota appellatione, Ceuall. tom. 5. q. final, quis sit, & quid agendum. 73

Expensæ iustrumentorum, quibus comperat eius solutio, Rodrig. libr. 2. quæst. 4 num. 23 cum seqq. folio 16. Montal. lib. 1. tit. 8. in l. 1. verbo, *reciba el escriuano*, Azeued. in l. 15. tit. 25 lib. 4 Recopil. Auend. de exeq. par. 2 cap. 19. num. 2. & quo ad lites, Curia Philip. part. 1. § *sentencia*, num. 18 num. 9 & infra in verb. *salaria*, & in laberinto de comertio, lib. 2. cap. 7. *de la paga*, num. 28. pag. 325 74

Expensis quando aliquis simpliciter condemnatur, de quibus expensis intelligatur, Ceuall. in repetitione. l. 36. tit. 5 lib. 2. Recopil gloss. 16. num. 11. cum seqq. tom. 5. *Las costas personales hechas por el querellante, si han de entrar en la condenacion de costas, y quales seran las que se deueran, y como se han de tassar, y con que citacion de parte contraria, y memorial dellas*, Politica de Villadiego. cap. 3. numer. 131. cum seqq. pag. 44. & num. 86. pag. 41. & in cap. 1. num. 75

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

1 num. 53 pag. 13. colum. 3. vbi citat leges Regni, & Anton. Gom. & alios & Parlador. rerum quotid. lib. 2. cap. fin. part. 6. § 18. & infra 91. de expensis, verè infra in litera I. n. 76.

77 Excusio quando, & quomodo facienda, Fano de pignor. part. 8. membro 1. num. 11. cum seqq. Gutierr. de iurament. confirmator. cap. 23 part. 1, num. 12. Parlador. in libr 2 rerum quotidian. cap. fin. part. 4. §. 7 de excusione, pag. mihi 207. qui longe de excusione scripsit.

78 Excusatio vulnerati facta de aliqua persona valet, nisi loquido contrarium probetur, Anton. Gom. in l. 82. Taur. num. fin. Gutierr. consil. 35. num. 10 in fin. Ludub. Carrerius in causa crimin. §. 17. fol. 219. Iulius Clar. §. fin. q. 52. nu 6. Thom. Grammat. consil. 21. num. 73. & in consil. 65 num. 1. & in consil. 70. num. 5. verè infra in verb. *vulnus*, n. 91.

79 Emptor rei maioratus recuperat expensas in ea re empta factas bona fide â sequenti successore euidente illam rem, & pro dictis expensis competit illi ius retentionis, Gutierr. lib. 3. quæst. 69. & in quæst. 70. ibidem per totam.

80 Expositus verè infra in verb. *pueris expositis*.

81 Excommunicati qui sunt vitandi, qui vero non, Gutierr. lib. 1. pract. canonic. capit. 1. pagin. 7. per totam quæstionem, qui latissime agit de ea materia, ideo alios non cito.

82 Excommunicatus â iudice, an possit per confessorem absolui virtute bullæ Cruciatæ, vel iubileij satisfacta parte, in vtroque, vel tantum in interiori fero, Gutierr. li 1. pract canon. cap. 2. cap. 52. per totas, & ego dixim

83 mea praxi, & ibidem in ca. 3. sequēt. dicitur an virtute bullæ Cruciatæ possit, quis absolui ab irregularitate, pag. 59. cum seqq.

84 Excommunicatio an valeat sine citatione, & an excommunicatio suspendatur per appellationem, Gutier. lib. 2. pract. canon. cap. 16. pag. 732. per totam.

Excommunicationis exceptio, 85 quando, & ad quid opponenda, Ceuall. tom. 5 in lectura, gloss. 6. num. 10. per totum.

Excommunicationis sententia, 86 Ceuall. tom 5. q. 140. qualis, & quando ferenda, & contra quem.

Excommunicatus post appellatio 87 nem, Ceuall tom. 5. q. 35. an ligetur tali excommunicatione, vel an eum non liget.

Excommunicatio, vtrùm procedat contra mulierem, vel clericum 88 pro debito ciuili, Ceuall. tom. 5. q. 57 per totam quæstionem, vbi amplius de hoc agit.

Examinatores per concursum, v 89 trùm possint exequi suam sententiā prouisionis beneficiorum curatorum appellatione remota, Ceuall. quæst. 117. & Gutierr. in lib. 2. pract. canonic. cap. 11. per totam quæstionem.

Exhibererem, quando quis com- 90 pellatur, Ceuall. tom. 5. q. 89. & 119. per totas duas dictas quæstiones.

Expensarum taxatio, & condēna- 91 tio, & executio, Ceuall. tom. 5. gloss. 16. num. 1. & gloss. 16 & gloss. 161. & supra num. 75. & 76. & 74. quando facienda, & infra in verbo, *impensa*, num. 76.

Euictio clerici coram iudice secu 92 lari qualiter, Ceuall. tom. 5. q. 45. facienda.

Exposita clericorum, quando & 93 qualiter, Ceuall. tom. 5. q. 65. per totam quęstionem.

De electione, & prouisione bene- 94 ficiorum Ecclesiasticorum, at secularium officiorum, Gutierr. lib. 2. practicar. canon. cap. 11. per totum, & latissime.

Excusatio officiorum personalium de concelo, verè in mea quæst. 95 vbi de hoc latissime dico de electione,

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ne,ac excusatione officiorum.

96 Executor executionum, vel alias mandatum iudicis,si fuerit negligēs, vel remissus,vel non elico ad implet, mandata iudicis in dānum partis debet debitum,& interesse soluere parti in cuius damnum distulit facere, quod debebat,Auiles in cap.10.Prętorum,gloss.*derechos*,num.3.Roderic.Xuar l.2.*de los emplaçamientos*,§. sed attende,num.52.Politic. de Bouadill.lib.1.cap.13.num.11.12.13. & 14.vbi de hac, quod agitur latius, & bene.

97 Causa si non meretur executionem, & esset facta executio,poterit iudex conuertere iudicium executiuum in ordinarium, & condemnare via ordinaria,vt Couarr.lib.2. variarum,cap.11.num.3 Parlador.libr.2. rerum quotid.cap.fin part.5.§.16.n. 7.Felician.de censib.tom.2.lib.1. capit.3.num.1.Lara de capellan.lib.1. cap.11. num.72.vbi citat Alexand. Caual can.& alios,& ponit de facto, & praxi in Chancellaria Vallisoletana,Curia Philip part.2.§.22.*del remate*,num.19.Paz in praxi,tom.1 part. 4.cap.3.num.43.fol.112.

98 Executio cum pro nulla declaratur ob deffectu solemnitatis executionis,aut deffectu instrumenti decima non debetur, & bona executata libera absque decima,& alijs expensis mandatur reddi executato,dummodo prius debitum soluat creditori executanti, quando ex processu manifeste constat de debito,debito creditori vti asserit,Couarr.lib.2.variar.cap.11.numer.3.ibi dum modo Parlador.lib.2 rerum quotid.cap.fi. 5.part.§.16.num.6,7.& 8.Paz in praxi,tom.1.part.4.cap.3.num.43.fol. 112.Lara de aniuers.lib.1.cap.10.n. 70.& 72. Curia Philip. part. 2. §. 2. *del remate*,nu.19.fol.443, vbi omnes bene,& late agunt.

Cap.VI. litera F.

FÆminæ non habent filios in potestate,§ fœminæ, de adoption. 1
§.fœmine,de hęred. qualit. & differ. rent.l.nulla fœmina,de suis, & legit. hæred.l.illud §.ad testamenta contracta,l.mulierem, C. de adoption. Philip.Dec.in regula fœminæ 2.nu. 49.de regul.iuris.

Fœmina an reputetur de familia, 2
Garcia de nobilitate,gloss. 1.§.1.ex n.32.fol.48.per totum.

Fœminarum conditio hominum 3
deterior est,l.in multis, & ibi gloss. de statum homin.Philip. Dec.in regula fœminæ 2.num.2.in fin.& numero 43.

Fœminæ filios substituere nō pos- 4
sunt,nec filijs tutorem dare,nec legitima re filios,l.2.in princip.ff.de vulgar.& pupilar & l.si mater,vbi glos. fin.de vulgar.& in § permissum,institut.de tutell.& plura alia iura citata per Philip.Dec.de regul.iuris,regula fœminæ.num.49.cum seqq.

Fœminæ quibusdam in casibus 5
sunt melioris conditionis,quam masculi,quos refert Philip. Dec. de regul.iur.in regula fœmine 2.num. 70. cum seqq.

Fœminæ non pōniuntur ob cri- 6
men læse maiestatis á patre commissum,Philip. Dec. in regula fœmine 2.num.78.vbi iura citat,& in l.quisquis,C.ad l.Iuliam maiestatis.

Fœmeninum conciper emasculi- 7
num naturę repugnat, & Masculinum,quando recipiat fœmeninum, & quando non,& de tota ista materia Consule,Philip.Dec.de regul.iuris,in regula fœminæ 2.nu. 90. cum seqq.vsque ad 129.

Fœmina de iure ciuili,nec Regio non possit esse testis,nec in testamentis,nec in codicillis, Ceuall. tom.1. q.26.per totam.

Filius sequitur ventrem quantum 8
ad conditionem,non verò quantum

ad

ad legitimitatem, gloss. in §. 1. de ingenui, l. 8 9. & 10. de Senator. Sed quantum ad originem, & dignitatem conditionem patris debet sequi. leg. 1. ad municipal. leg. cum legitime, de statu homin. dum tamen ex legitimo matri sint procreati, leg. lex naturæ, de statu hominum.

Filius masculus vocatus ad maio-
9 riam si fœminæ filius sit, non admittitur, Iulius Clarus, §. emphyteusis, quæst. 37. num. 1. Anton. Gom. l. 40. Taur. num. 61. gloss. in verb *mugeres*, in l. 3. tit. 12. part. 6. Molina de primo gen. lib 3. cap. 5. num. 41. Pinel. in l. 3. C. de bonis matern n. 19.

10 Filij illegitimi an reputentur de genere, vel familia, Abbas, & Felin. in cap. nonnulli, §. sint, & alij, de rescriptis, Palac. Rub. fol. 90. column. 2. in marca maiori, numer. 15. Tiraquel. de retract. linag numer. 5. Ant. Gom. in l. 70. Taur. num. 4. Gutierr. lib 2. practic. quæst. 155. & in consil. 3. num. 11. cum sequentib. Nicolas Garc. de benefic. part. 7. cap. 15. nu. 41. & infra num. sequenti, & Flores de Mena, q. 16. num. 10. cum sequentibus.

Filius illegitimus quando ad ma-
11 iorian vocentur, vide in Molina de primogen. lib. 3. cap. 3. & lib. 1. cap. 4. num. 44 Flores de Mena, quæst. 16. per totam, pag. 181. cum sequentib. quem ad id videte Molina de iustit. & iure. tom. 3. q. 610 Azeued. in consilio 24. num. 14. cum seqq. & vide supra eo n. 10.

12 Filius illegitimus, an excludant substitutum, Anton. Gom. tom. 1. cap. 5. num. 4 Flores de Mena quæst. 16. num 3. cum alijs, & num. 30. & 32. Azeued. in consil. 24 nu. 21. cum seqq. vbi late de materia filiorum naturalium.

13 Filius natus in primo matrimonio præfertur, in primogenitura, filio nato ante matrimonium legitimatoque per subsequens matrimonium secundum, tom. 2. q. 606. num. 24 at per totam quæstionem.

Fili duorum fratrum in equales 14
numero: vtrùm succedant patruo in stirpes, vel in capita hodiè, de iure Regio, l 5. titul 13. part. 6. vbi Gregor. verbo *por cabeças*, & l. 13. tit. 6 lib. 3. fori, Ceuall. tom. 1. quæst. 231. Secus est, quando patrus ex vna parte, & filia alterius fratris succedunt alteri patruo, vt ibidem.

Filius non tenetur conferre solu- 15
tum â patre pro condemnatione filij ob eius delictum, etiam si fuisset eius codeiussor. & pro ista ratione, soluit Ceuall. tom. 1. quæst. 513. per totam.

Filius potest agere pro alimentis, 16
sibi præstandis contra heredes extraneos, non verò contra singularem possessorem, & an bona paterna sint hyppothecata filijs pro alimentijs, Ceuallus tom. 1. quæst. 692. per totam,

Filio qui laborauit in bonis patris 17
hæreditarijs mortuo patre, & hereditate non diuisa salarium debetur, Ceuall. tom. 1. quæst. 152. num. 11. & 13. at per totam quæstionem, Flores de Mena plures citans, lib. 1. quæst. 8. §. 2. num. 24. cum seqq. Patlader libr. 1. rerum quotid. cap. 15. & numero sequenti 18.

Filius emancipatus: vtrùm possit 18
petere â patre, vel ab eius hæredibus, vel â matre vidua, salarium pro tempore quo seruiuit patri in vita, vel matre vidua, vide Gutierr. de iuram. confirmatorio, part. 1. capit. 5. numero 10. cum sequentibus, Baeça de decim. tutor. capit. 2. numero 3 cum sequentibus, Escobar de ratiocin. cap. 27. num. 55. cum seqq Flores de Mena, quæst. 8. §. 2. nu. 24. cum seqq. Ant. Gom. in l. 29. Taur. n. 24. Spin. in speculo testam. gloss 18. princip. n. 103. Vega in sua summ. par. 1. cap. 4. casu 9. Ayora de partic. par. 3. q. 3.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

& 4. Politica de Villadiego, capit. 7. *de la partician*, numero 26. 27. & 33. Siguença de clausul. libro 2. capit. 11. §. 22. *delos salarios*, numero 159. Et an præscriptio triennis, vel maioris temporis curat contra filios, qui seruierunt parẽtibus in tempore, quod salaria meruerunt, si non ea petierũt nisi post mortem dictorum parentum, vide me in lib. 2. quæstionum, quæst. 73.

19

20 Filius natus ex vxore post decimum mensem computatum â morte mariti, legitimus censendus: quia in ęgritudine patris potuit esse genitus, vt ait Gãm. decis. 325. & iura cita ta per Florem de Mena ibi in additione.

21 Filium non esse mariti, si quis probare vellit, an admittatur, Boerius quæst. 299. numero 9. part. 2. folio 113.

22 Filius cognoscens carnaliter matrem suam, quomodo puniatur, Boerius decis. 318. num. 3. part. 2 fol. 133 per totum.

23 Filius aliquid capiens pro pace mortis patris, an videatur se gerere pro hærede, Boerius quæstion 131. numero 5. part. 1. folio 119. per totam.

24 Filius an soluere, vel fideiubere debeat pro patre in carcerato, Boerius part 1 quęst. 138. n. 6. & 7. folio 129. per totos.

25 Filius non tenetur conferre officium, quod nec vendi, nec ad hæredes transmitti potest, Boer. part. 1. quæstion. 14. num. 3. fol. 18. per totum.

26 Famulum si dominus iratus expellat, quid & quando famulo debeatur salarium vide Florem de Mena lib. 1. quæst. 8. §. 2. num. 1. cum totsequentib. fol. 99. Ceuallus tomo 1. quæst. 288 pagin. 221 Azeued. in l. 9. tit. 15. lib 4. Recopilation. fr. Manuel Rodrig. in summa capit. 124. *de los salarios*, numer. 7. cum sequentib. Villadiego in foro Iuzgo, libr. 5. tit. 1. gloss. 1. l. 1. per totam, Gutierr. de iuramen. confirm. part. 1. cap. 64 numero 3. cum aliquibus sequentibus, Cardosius in praxi iudicum, §. salarium, Dueñas in regula 306. Rodriguez de executione, cap. 1. articul. 3. num. 24. & de priuileg. creditorum, part. 1. articul 3. num. 22. cum seqq. Politica de Villadiego in forma de libelar, numero 58. folio 220. Molina de iustitia, & iure, tomo 2. disputation. 505. cum sequentibus, infra eo in verbo, *salarium*, & infra eo numero 57.

Fructus fundi locati sunt tacite 27
obligati pro pensione secundi conductoris, l. si in lege ff. locati.

Fructus rei legatæ pertinent ad le 28
gatarium ex morte testatoris, & non ad hęredem, vide iura per Ceuallum tom. 1 quæst 79. per totam quæstionem de materia vsus fructus vide infra in verbo, *vsus fructus*, & de fructu vide infra eo n. 55. & 56

Fructus capellaniæ mortuo capel 29
lano qualiter sint diuidendi, idem Ceuall. tomo 1. quæstion 1. numero 20. cum sequentibus, Auendañ. relpons. 5 Parlad. in Sexquicentur. different. 120 Gutierr. in cap. 33. quęst. canonica: qui dicit, an pensio Eccle 30
siastica debeatur pro rata temporis, & qualiter. Et Gamma decision. 118 dicit: quando fructus beneficij renũ- 31
tiati cedant lucro illius in cuius fauorem renuntiatio facta est, vbi Flores de Mena, Tiraquellus de vtroque retractu, folio 941. cum sequentibus, gloss. 4. numero 1 cum sequentibus. Ego in praxi lib 2 quęstionum, quęstion. 174. per totam. Et fructus beneficij resignati debentur resignata 32
rio â die captę possessionis, ideo fructus debentur resignati vsque ad diem præstiti consensus, Ceuallus tomo 2 practicar. quæstion. 561. numero

numero 44. cum sequentibus.

Fructus in omni materia dabentur à tempore, quo trãsfertur dominium, vt in l. fructus, ff de rei vindicatione, l. traditionibus, C. de pactis, Tiraquellus de vtroque retractu, pag. 883. n. 34 in fin. 33

Fructus rei dotalis inter maritum, & vxorem soluto matrimonio, qualiter vel, etiam inter eorum hæredes diuiduntur pro rata temporis, in leg. diuortio, & in l. fructus, ff. soluto matrimonio, Tiraquell. in l. 1. de vtroque retractu, §. 5. gloss. 4. num. 4. pag. 942. Fachin lib. 2. controuers. capit. 14. pag. 223. 34

Fructuum appellatione, quæ veniant, Tiraquell. de vtroque retract. pag. 552. num. 27. 35. & 60. & 61. Et fructus dicuntur de ductis expensis, idem in pag. 545. num. 1. cum sequentib. l. 38 tit. 5. part. 5 Castro in rubr. de annonis, num. 19. fol. 22. & in lege fructus 7. soluto matrim. 35

Fructus pendentes, an inter mobilia, vel in mobilia computentur, & pars fundi censentur, etiam in actione personali, sed quomodo hæc intelligatur, & fructus dicuntur, id est, quod singulis annis renascitur, & de tota materia fructuum, Tiraquell. de vtroque retractu, §. 1 gloss. 7 pagin 83. numero 27. cum sequentibus, vsque ad 54. vbi latissime, & reliqua de fructu, verè infra in verb. *vsusfructus*, in litera V. 36

Fructus pendentes in agro maioratus, vel vinculi, an ad hæredes defuncti pertineant, vel ad successorem ipsius maioratus, Gamm. decision. 350. vbi Flores de Mena eius Additionator, & de materia fructuũ, verè infra eo num. 55. & 56. 37

Fideiussor patris dotem genero promittentis, an priuilegium habeat, nec conueniatur, vltra quam facere possit, pater Gam. decision. 25. per totam. 38

Fideiussor de la haz qualis dicatur, Rodericus Xuarez in declaratione, lege 2. fori, §. vlterius, nota numero 3. cum sequentibus, pagin. mihi 378. & in leg. *de los emplaçamientos*, §. nunc oportune, numero 21. in fine, pagin. mihi 387 column. 1 in fine, & Gutierrez libr. 1. practicar. quæstion. 132. numero 1. Satisdatio iudicio sisti dicitur apud nos, *fiança de la haz*, Parladorr. libro 2. rerum quotidianarum, capit. fin. part. 5. §. 6. de reo non satisdante, numero 7. Siguença de clausul. libro 1. capit. 19. quasi per totum. 39

Fideiussor iudicum, seu alterius officialis publici qualiter teneatur in sua residentia, Politica de Bouadilla part. 2. libro 5 capit. 1. ex numero 84. cum sequentibus, vbi amplius agit. 40

Fideiussor, qui in alienatione rei dotalis pro muliere intercedit non obligatur, & idem est de pignore, Gutierrez de iurament. confirmat. cap. 1. numero 41 per totum, vbi plura iura citat. 41

Fideiussor in censu adhibitus cũ generali hypotheca, & personali, ad quid teneatur, Felician. de censibus, libro 1. capit. 4 numero 3. fol. 46. La sarte de Gabell. capit. 10. numero 5. Et de materia fideiussionis in censu, verè Rodrig part. 2. cap. 5. & in cap. 12. & 13. per tota. 42 43

Fideiussor alicuius in carcerati pro debito ciuili, an si fugiat principalis, & postea à fideiussore tradat carceti, an per talem traditionem maneat fideiussor liberatus, Anton. Gomez tomo 3. capit. 9. numero 9. in fine, Bernard. Diaz in praxi criminal. capit. 124. & ibi in additione in fine, Siguença de clausulis, libro 1. capit. 19. numero 8. ego in praxi in libro 2. quæstion. quæst. 37. per totam, quam de facto tenui. 44

Fideiussor, quando habeat locum in 45

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

in causis criminalibus, leg. 10. titul. 29. part. 7. Anton. Gomez tomo 3. cap. 9. numer. 9. & in numer. 9. verbo *dubium tamen est*, Montalu. in l. 4. tit. 3. fori, lib. 2. Gutierr. de iurament. confirmator. part. 3. cap. 17. num. fin. Et an admittatur ad defendendum si non compareat, leg. 17. 18. & 19. tit. 12. part. 5. Et quando admittatur procurator, l. 12. tit. 5. part. 3. Roder. Xuarez in tit. de fideiusor. in causa crimin. vbi Doctor. citatos per Valdesium eius Addition. ibidem quos referre omitto.

46 Sub fideiussoribus, etiam pendente appellatione, iudex â quo potest carceratum relaxare â carcere, vt Gregor Lop. in gloss. verbo, *de nueuo*, l. 26. tit. 23. part 3. quam vide ad praxim quotidianam ratione relaxationis carceratorum.

47 Fideiussor an possit in duriorem causam, quam principalis se obligari, Gutierr. in cap. 1 de iurament. confirmator. num. 41. part. 1. gloss. 1. l. 7.

48 tit. 12. part 5. Si principalis cessit bonis an prosit, & habeat locum in eo qui habet idoneum fideiussorem, Decius in regula nemo dubitat soluendo 94.

49 Fideiussor an possit adduci in testem in causa principalis debitoris, gloss. 2. in l. 18. tit. 16. part. 3. quæ tenet, quod non.

50 Fideiussore dato, vel promisso an compellatur creditor dimittere primum, & equæ idoneum accipere, Pinel. in 2. part. l. 2. C. de rescindenda vendition. cap. 1. num. 23. Decius in regula plus cautionibus 25. Roderic. de censib. lib. 2. quæst. 10. num. 7. per totum.

51 Fideiussor quando possit se liberari â fideiusione, verê in cap. final, de fideiussori, l. 14. tit. 12. part. 5. Polit. de Bouadill. part. 2. lib. 5. capit. 1. nu. 86. Et patitur fallentiam, quam ponit Felician. de censib. part. 2. cap. 3. cap. 5. in fideiussor. de cens, fol. 166. Politic. de Villadieg. cap. 8 nu. 118. pag. 201. & in forma libellandi, nu. 130. fol. 234.

Fideiussor, quando possit interue 52
nire accedereque in contractibus minorum, gloss. 8. l. 59. tit. 18 part. 3. Et an talis fideiussor vti possit iure minoris, Anton. Gom. tom. 2. capit. 14. num. 9. Gutierr. de iurament. confirmat. part. 3. cap. 15. numer. 4. per totum.

Fideiussor iudicium sisti, & iudica 53
tum que solui, nec non cõtractus virtute cessionis creditoris, id est, *carta de lasto*, an possit exiqui, & contra talem fideiussorem habeatur executio parata, verê in Auil. cap 10. Prætor. gloss. *execucion*, num 38 l. si mandato meo, § si in iudicio, ff. de mandat. Parlador. rerum quotid. capit. fin. p. 3 §. 4 num. 2. cum seqq. Roderic. Xuar. in declaratione legis Regni ad lecturam legis post rem iudicat extẽsio 7. vbi Valdes qui plures alios citat Curia Philip. part. 2. §. 9 *del executante*, num. 8. & 9. pag. 336 & in *labe rinto de contractos*, lib. 2 cap. 6. nu. 21. fol. 193. Politica de Villadieg. *en la forma de libelar en lo executiuo*, num. 33. fol. 288. Paz in praxi tom. 1. part. 4. cap. 1. n. 34. fol. 96.

Fideiussor clerici an sit conuenië 54
dus, vbi est clericus, vel an possit declinare fingulare, Ludobic. Romani 627.

Fructus quales naturales, quales 55
verò industriales, dicantur Pinelus in l. 2. C. de rescindend. part. 2. capit. 3. numer. 52. Baeç de decima tutor. cap. 22. numer 10. Boeri. decisi. 224. num. 1. Ioann. Garc. de expensis, ca. 23. num. 7. Castill. de vsufruct. capit. 36. num. 50. fol. 175. libr. 1. Abb. in cap. cum sit. 33. nume. 2. de decimis, Ceuallus tomo 5. quæst. 154. folio 367. & de fructibus infra eo 60. & 61. & supra numero 40. cum seqq. eo capite.

Fructus consistentes in frumento 56
vino,

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

vino, & oleo, non præsumuntur durare vltra trienium, gloss. in l. vnica, C. si aduersus vsucap. Negusant. de pignor. part. 5. membro 5. num. 12. Escobar de ratiocin. cap. 17. num. 9. at per totum, Pinel. 2. part. l. 1. de bonis matern. num. 43. versic. *ex prædictis*, & de fructo verê infra num. 60. & 61. & supra numero 40. cum sequentib.

57 Famulus si deserat dominum absque eius culpa ante tempus seruitij complectum, an debeatur ei salariũ de tempore præterito, in quo seruiuit, Gutierr. lib. 4. pract quæst. 52. & verê supra eo, num. 26. & infra in verbo, *salarium*, numero 1. cum sequentibus.

58 Filij legitimati stante iure Regiõ, gaudẽt nobilitate patris, tam quoad tributa, quam quoad alios honores, & priuilegia nobilitari concessa, Gutierr. lib. 4. practicar. quæst. 23 per totam.

Filia aduersus renuntiationem iuratam, an venire possit, Burg. de Paz consil. 5 per totum, vbi large agit de hoc

59

60 Fructus præcepti post litem contestatam, non verò antea præcepti â possessore bonę fidei restituẽdi sunt, absque aliqua distinctione, vt communis praxis obseruat Gutierr. lib 4. pract. q. 27 per totam vbi late agit.

61 Fructuum restitutio non sit, quando in supremis Tribunalibus confirmatur executio recte facta, tamen & si intra certum tempus ex gratia, soluto debito præcipiantur superiores, quod bona reddantur debitoribus, Gutierr. lib. 4. pract quæst. 69. per totam.

Filij clericorum an consanguineis

62 matris succedant, Ant. Gom. in l. 9. Taur. num. 51. Matienç. in l. 6 tit. 8. lib. 5. Recop. gloss. 4 num. 8. Gutierr. lib. 2. pract. q. 103. n. 4. contra tenet, & verê infra eo n. 86. & 87.

63 Funeris impensa, ex quo quinto deducẽda est, quãdo duo quinto sunt relicta, vel an de melioratione tertij, Gutierr lib. 3. q 59. & q. 60. per totas duas quæstiones in quibus de hoc late, & optime agitur.

Factum indiuiduum dicitur, quando ad implementum vnius, non affert tantam commoditatem sicut ipse est, *y el exemplo es, que auiendo dos, tres, o mas de hazer vna cosa, no basta hallarse vno*, vt verbi gratia, *en los musicos de las chirimias*, & alia similia, vt Abbas in capit. fuam 5. de pœnitent. 64 65

De facto proprio, quis interrogari debet, non verò de alien. gloss. 1. prope finem, in cap. 1. de confes. lib. 6. Parlador. lib. 2. cap. fin. part. 1. §. 5. nnm. 9. per totum.

In facto indiuiduo, licet omnes non sint in solidum obligari, qui contra veniunt tenentur in solidum, ad pœnam positam in contractu, vt Bartolus in l. eadem, §. 1. num. 11. ff. de verbor. obligatio. 66

Factum iudicis vendentis rem reputatur factum partis, lege ob causam, de euictionibus, Gutierrez in lib. 1. quæst. Canon. cap. 2. num. 2. & 16 Lara de aniuers. lib. 1. capit. 20. n. 12 per totum. 67

Facta in iudicio, præsumuntur legitime facta, leg. herenius, §. gaya, de euictionibus, l. 2. C. de officio ciuil. iudicum, cap. in Præsentia, de renuntiation. Palac. Rub. in marca maiori, fol. 77. column. 3. 68

Fuga delinquentis, quando faciat indicium, quando verò probationem, Iulius Clar. §. fin. quæst. 21. numero 18. Boerius decision. 215. fol. 348. Anton. Gomez in leg. 26. Taur. numero 12. vbi plura alia iura sunt citata. 69

Fiscus in delictis præfertur, cæteris creditoribus eiusdẽ causæ, l. 103. Stilij, Auendañ. ca. 7. num. 7. Mantalus in foro, fol. 247 Et fori priuilegia connumerat, Baid. in leg. 1. C. de hæreditat. vel actione vend. Roderic. 70

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Xuar.fol.147.Ducñas in regula 374. cum sequent.

71 De falsitate subreptione,& obrep tione causæ finalis, & impulsiuæ in precibus Principi factis commissa, & de veritate in eisdem tacita, Gutierr.lib.2.pract.canon.cap.15. pag. 695.per totum,vbi latè agit.

72 Fratres Franciscani: vtrûm ad legata,& alimenta,& ad alia sint capaces,& quando non,verè D. Anton. Quesada in suis quęstionibus, capit. 22.per totum,Ducñas in regul. 381.

73 Fuga non probat delictum,sed facit indicium ad torturam,Dueñas in regula.389.& 390.& de fugiẽte post acusationem,vel â carcere,verè eum dem Dueñ.in regul. 391. cum seqq. vbi amplius agitur.

74 Furtum sine affectu furandi, non committitur,l.furtum, de vsucapio. § sed tamen cum concordantibus ibidem.

75 Familiæ appellatione, qui comprehendantur, Molin.de primogen. lib.1.cap.4.num.12.& 40 Et prohibitio alienationis vltra familiam, quos comprehendat, Mascard. conclus.904 num. 2. Lara de capellan. lib.1.cap 6.n.9.fol.63.

76 Filios quãtos quis habere debeat, vt possit se excusare â muneribus personalibus,patrimonialibus, & tutelis,necnon ab alijs,verè in iura citata per Villadieg en el lib. 3. tit. *1. de las bobedas*,in gloss.rubric.num.22.folio 176.& ego iam dixi in lib.2.quęstionum,in quæstione de electione officiorum.

77 Facultas aliquid faciendi,præscribi non potest, Felinus cum accessissent,de constit.num.26.versic.*limita secundo*,Ioann. Garc. de nobilitat. gloss 6.num. 17.versic *postremo dice.*

78 Fama quomodo probetur, Bart. in l.de minore,§.plurimum,de quæstioni,& verè infra in numero sequenti,qui est 79.

79 Fama quæ sit, & qui verò rumor, ponit Alexand.relatur per Mascard. conclus.647.num.13. Lara de capellan.lib.2.cap 4.n. fin.verè supra numero.78.

Falsitas quę nemini nocet,non punietur pœna ordinaria, Iulius Clar. 80 §.falsum,num. 44 Flores de Mena, quæst.23.nu.82. Gutierr. consil. 37. num.19.Ceuall.lib.5.q.12.numer.3. Fachin.lib.11.cap.55.in fine, pagin. 2105.

Furtum committitur, etiam in vno ouo,sed non dolus, & qualis sit 81 differentia,verè singularem 19.Petri Gerardi de patr.D.Pichard.in §.gallinarum *15.*per 4. numeros, institut. de rerum diuision.

Fur,& morosus debitor equiparã 82 tur, vt in legibus citatis per Fachin. lib.8.controuers.cap. 100.in versic. *addit*, Bart.pag mihi 1684.

Fideiussor an censeatur liberatus 83 ex eo,quod eo fideiussore ignorante creditor debitori dilationem, ad soluendum prorrogauerit, Fachin. lib.2.controuersia cap.89 pag. 390. & 391.

Filiorum appellatione in fideicõ- 84 missis,& legatis: vtrũ veniant nepotes,& idem sit in fœudis,Fachin lib. 5.controuers.cap. 18. pag. 863. Lara de capell.lib.1.cap.6.num 5 & 6.

Frater tenetur dotare sororem cõ 85 sanguineam,si aliunde non potest se dotare sicut,& alere,vt in l.1.§.1.vbi DD.ff.de tutel.& ration.distrahend. & plura alia iura citata per Capell. Tollet.in quæst.289.in additione,folio 103.Silvester in summ.§ dos,nu. 6.fray Manuel Rodrig. in summa,§. dos,num.10. vbi citat Barbos. Ant. Gom.& Molin.

Filij clericorum,qualiter â be- 86 neficijs parentum excludantur, D. Spin. in speculo testam.gloss. 3. principal. num. 20. cum seqq. & in Concilio Trident.sessio.25.cap. 15. Nicolas Garc.de benefic.p.7.c.3. n.13.& 14. cum seqq.& infra num.88.

Filius

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Filius clericus liberatur âpatria po
87 testate, vt libere testari possit, D. Spinus in rubric speculi testament. glos. 4. num. 22. cum seqq. vbi plures alios citat, & idem facit Ceruantes in l. 5. Taur. n. 17. cum seqq.

88 Filius naturalis clericorum pro creati ante clericatum, non possit obtinere patris beneficia, Balb. decis. 29. Barbos. in remissio. Concili Tridentin. super capit. 15. sessions. 25. nu. 4. vbi plures alios citat.

89 Filius illegitimus, an possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater habuit solam fedē in choro ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat, verê Doctores citatos per Barbos. in remissio. Concili Tridentin. sessions. 25. cap. 15 n. 14.

Cap. VII. litera G.

1 GAleotes a cuya costa han de ser alimentados en las carceles de los lugares donde fueron condenados, y a cuya costa han de ser llenados a las galeras, dicitur in l. 5. in fin. tit. 24 libr. 18. Recopil. vbi Azeued. & Politica de Bouad. lib. 5. cap. 6. n. 23. & 24 tom. 2. fol. 929. & in cap. 7. num. 14.

2 Grauamen, quod habet tractum successiuum, ab eo semper potest appellari, Anton. Gom. tom. 3. viarum, cap. 9. num. 10. per totum, qui plura alia iura citat.

3 Geminatio in contractibus quid operetur, verê supra in verb. *actus geminatus*, num 9. vbi iam diximus.

4 Gastos hechos en cobrar los bienes del capital del marido, ô muger, como se han de sacar, y pagar del mõton. verê infra num. 24.

5 Gastos, y el gasto hecho con algũ hijo comun, ò vastardo, ó de solo el vno de los coniuges, o que el vno de ellos huuiesse dado a su hijo, ò las deudas que contraxo antes de casado, y las pagô despues de casado, como se han de pagar, y sacar del monton. Y si el gasto del entierro del vno 6
de los coniuges, han de salir del monton, y si ha de salir del quinto. Y el 7
gasto hecho con alguno de los hijos en los estudios, en la guerra, ó en cõseguir algun oficio, ô dignidad, si se ha de traer â monton, y colacion, verê in Politica de Villadieg. cap. 7. *de las particiones*, num. 22. 23. 25. 37. & 38. & 42. Siguenç. de clausul. lib. 2. cap. 11. num. 132. cum seqq Anton. Gomez in l. 29. num. 16. cum seqq. vbi DD. citati, ibidem per eius Additionatorem, D. Spinus in speculo testament. glos. 18. de melioratione, & collatione, num. 62. cum seqq. Auendañ. in responso 17. per totum.

Grex si datus sit marito in dotem, & oues aliquæ mortuæ sint, an tenea 8
tur, ex filiabus alias substituere loco capitum mortuorum, Escobar de ratiocin. cap 18. num. 41. Siguenç. de clausul. lib. 2. cap. 11. num. 60. cum sequentib qui latius agunt.

Grex quis dicatur, & inter gregē, 9
& armentum, quæ sit differentia, verê in Auil. in cap. Prætorum, capit. 2. glos. *ganado*, num. 1. & 3. infra num. 12. & infra eo num. 21.

Grege legato, quod adijcitur, vel 10
minuitur legatario acrescit, vel decrescit, D. Pichard. in § si grex 19. numero 1. cum seqq. in libr. 2. institutis de rerum diuisione.

Grauamen, nec in legitima, nec in 11
dote opponi potest, D Spinus in speculo testam. glos. 3. principal. de patronis, num. 31. & Afflict. decision. 162. ante num. 4

Greges excelsiuę pastantes in pu- 12
blico sunt, moderandæ arbitrio iudicis, Auend. de exequend. part. 1. cap. 4. num. 35. versic. *imo*, & num. 8. & 9. supra eo, & infra in verb. *vecinus*.

Si in gradu equali duo prætenden 13
tes existant iure Canonico inspecto, eo in casu, quo ius Canonicum sit attendendum, & inspecto iure ciuili,

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

alter sit proximior iste est præferendus, iusta communem opinionem, verè Lara de capellan.lib.2.cap.3.n. 33.cum alijs.

14 Gratia Episcopi data (vulgo *reuerendas*) ad ordines suscipiendos, non expirat morte concedentis, Gutierr.

15 lib.2.quæst.73 pract.ciuil.num.5. Et quid de gratia concessa â Papa, vel à Principe seculari, an morte concedentia expiret, verè Gutier.in quæst. 73.& 74.lib 2.pract ciuil.& infra numero 20.& infra in verb.*morte*,num. 4.& 5.

16 Glans est in fructu, & appellatione eius omnis fructus, & omnes arbores continentur, Boerius part.1. decis.51.num.6.fol.68.per totam.

17 Gener accipiens in dotem bona vxoraria, vel restitutioni onoxia, an & quando teneatur ad restitutionẽ, Gutierr.lib.2.pract.quæstion.Canonic.cap.18.num.40. & quid in filia, & vxore ibidem 41. De hoc nomine genere, verè infra eo,num.26.cum sequentib.

18 Gesta â capitulo Sedevacante, si recte gesta sunt, valant, & durant, Gutierr.lib 2.pract.quæst. Canon. cap. 17.num 9.

19 Gabella quæ debetur â clerico petenda est coram iudice seculari, Ceuall.in 5.tom.q.64.num.2.iusta plures si est negotiator. & num. 11.ibidem.

20 Gratia beneficialis requirit expeditionem literarum, Ceuall. in tom. 5.q.41.num.15. cum sequent. at per totam quæstionem.

21 Gregis dominus tenetur de damno pastoris, Ceuall. tom.5. quest. 11. num. 50.per totum.

22 Grauatus restituere simpliciter moriens, cum filio tantum naturali, excludit substitutum, Ceuall.tom.1. quæst.254.& in quæst.2.per totas vbi late agitur.

23 Guarda jurada, si haze fee en aquello en que es interesado, lleuando parte, ô en las injurias que dize le hizieron, Politic.de Bouadill.libro 1. cap.3.n.44.fol.229.per totum.

Gastos hechos por el obligado 24
del abasto, si los pagarà el segundo q̃ se le quitô, Politic.de Bouadill.tom. 2.lib.3.cap.4.num.25.vbi citat plures, & ego dixi in quæstionibus supra.

A los gastos pequeños, si se darà 25
credito al libro de los administradores, y tutores, y de otras personas, y quales se diran pequeños, Politic.de Bouad.lib.5.cap.4.n.74.per totum.

Gener propter onera matrimoni, 26
potest repetere fructus dotis retardatæ interim dum, sibi non soluitur, Auendañ.de censib.cap.10.num.6.fol. 27.& de pluribus alijs quæstionibus in ea materia, verè ibidẽ per totum, cap.10.

Gesta per vicarium generalem E. 27
piscopi ab eo revocatum, an & quando sint valida, & quando non verè, Gutierr.de matrimon.cap.68.ex numero 19.

Cap.VIII.litera H.

1 HÆredis appellatione, quos comprehẽdat, l.antiquit.14.C.de vsu & habita. & in l.ex facto.§.fin § fine hærede, ad Senat. Trebellian. & inl. hæredis appellatio. ff. de verborum signific. Anton. Gom. tom. 2. capit. 11.de qualitati contractuum, numer. 14.Gutierr.de iuram. confirm. part. 1.cap.48.num.7 8.& 9.gloss.1.l.12. tit.1.part.2 D.Spinus in speculo testam.gloss.14.princip.numer.116.& Castrus de Annon.notabili 6.per totum, Flores de Mena,q.19.num.7.cũ seqq.Castill.tom 2.cap 61.ex num. 25.& 29.Decius de regul iur.regula legata 18.& in regul. qui per successionem 151.

2 Hæreditas iacens clerici, an possit collectari, & quid in gabellis, Flores de Mena,lib.2.quæst.1.num.200.

cum

cum sequentibus fol 271.

3 Hęres quem ordinem seruare teneturin soluendo creditoribus hęreditatis, cum beneficio inuentarij, Flores de Mena, lib. 1. quæst. 6. num. 42. cum alijs anterioribus.

4 Hæres institutus nomine collectiuo, quomodo admittatur cum hæredibus, id est, quomodo hęreditas inter eos debeat diuidi, Anton. Gom. tom. 1. variarum, cap. 2. num. 3. & 4. & in l. 8. Taur. num. 15. cum seqq. & Iulius Clar. §. testamentum, quæst. 80. num. finali cum alijs, Couarr. in pract. quæst. cap. 38. numer. 4. Spinus in speculo, gloss. 17. num. 41.

5 Hæres si sit institutus ætate minor, & decedat hæreditate non adita: vtrûm tanquam læsus in vltimo spiritu vitæ transferat ius adeundi ad hæredes, Spinus in speculo in gloss. 33. de aditione hæreditate, num. 82. & 83. per totos vbi quam plura iura citat.

6 Hæres, si grauatur de restituendo post eius mortem, quidquid superet ex hæreditate in qua fuit institutus, quid veniat restituendo in tali fideicommisso, seu legato, Ant. Gom. variarum, tom. 1. cap. 5. de substitutione fideicommissaria, num. 16. & 26. in fine numeri. Molin. de iustic. & iure, tom. 1. disputatio. 188. fol. 1143. & fol. 1142. ego in q. 55.

7 Hæreditas, vel legatum sub condition relictum, repudiari non potest, l. si ita scriptum, §. si sub condition. de legat. 2. l. vnica, §. sin autem aliquid, C. de caduc. tollend. l. is qui hęres, §. qui supræstitis, de adquirend. hæredit. l. qui potest 135. §. quod quisquis, de regul. iuris, l. 1. §. decretalis de successorio edicto, Gutierr. cons. 17. num. 3. per totum.

8 Hæreditatis additio ex quibus factis, vel ex quibus alijs causis præsumatur adita, Maranta in repetitione is potest ex num. 42. l. 11. & 12. tit. 6. par. 6. Mascard. in conclusi. 804. Et quamuis pater, & mater retineant bona nomine filiorum, non videtur aceptare hęreditatem, Morq. libr. 1. cap. 1. nu. m. 62. fol. 11. & infra eo numero 22.

Hæres partem sibi contingentem debiti defundi redimens, potest agere contra cohæredem, vt suam redimat partem, & ita liberari à toto debito, quod verificatur, & exemplificatur in censu, vt Felician. de censib. part. 2. lib. 4 cap. vaico, num. 10. Boesius decision. 57. num. 5. part. 1. fol. 72. 9

Hæres cum beneficio legis, & inuentarij, quomodo debeat creditoribus, & legatarijs, Castill. tom. 2. cap. 24. á num. 17. cum sequentibus, fol. 206. 10

Et quid de fructibus hęreditatis, Escobar lib. 1. cap. 9. num. 76. vsque ad finem, Flores de Mena quęst. 6. num. fin. 11

Et aduersus eum haberet locum executio, iusta Doctores alegatos per Valdesium Additionatorem, Roderic. Xuar. ad l post rem iudic. extensione in litera D. fol. 121. vbi plures citantur. 12

Hæredi fauendum sit, quantum fuerit possibile in interpretatione vltimarum voluntatum, Castill. libr. 1. cap. 30. num. 38. fol. 149. l. vnum ex familia, §. si rem, & ibi DD. de legat. 2. l. si seruos, §. qui margaritam, de legat. 1. Philip. Dec. de regul. iur. in regul. semper in obscuris 9 in ordine, num. 2. vbi alia sunt iura. 13

Hæreditas quomodo sit transmissibilis ad hæredes, verê Doctores in l. cum antiquiorib. C. de iure deliber. l. 2. tit 6. part. 6. vbi Gregor. Lop. Morq. lib. 4. cap. 6. num. 33. fol. 311. Matienç. in l. 1. tit. 4. gloss. 16. num. 16. cum seqq. 14

Hæreditas inter filios equaliter diuidenda est, & seruanda est equaliter inter eos, verê Palac. Rub. in repetition. cap. per vestras, 6. 26. num. 19. post medium, Morq. lib. 3. cap. 9. nu. 19. & 20. fol. 249. 15

Hæ-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Hæreditas filijs quasi debita dici-
16 tur, etiam viuente patre, l. si patro-
nus, de donationib. l. & quia, versic.
quasi debita, pro socio, l. si quis lega-
tum in fin. & ibi gloss. l. fin. §. 1. C. de
curator. furios. l. vnica, C. de his qui
ante apertas tabul. l. 1. §. penult. C. de
codicillis, authent. de hæred. & falci
di, §. si autem non implens, collatio
ne 1.

17 Hęres grauatus de restituendo hæ
reditatem post eius mortem, intelli-
gitur grauatus sub tacita conditio-
ne, si liberos non habuerit, Anton.
Gom. tom. 1. variar. cap. 5. de restitu-
no fideicommissaria, num. 32. cum se
quentib.

18 Hæres grauatus, seu substitutus,
qualiter debeat restituere hæredita-
tem substituto, & de tota ista mate-
ria, dicit Ant. Gom. tom. 1. variarum
cap. 5. per totum.

19 De hęreditatibus, quæ ab intesta-
to deferuntur, & quando, & quibus,
Anton. Gom. tom. 1. variarum, cap.
1. per totum, D. Spinus in gloss. 1.
principal. Couarr. in 4. 1. part. de suc
cession. ab intestat. Ant. Gom. in l.
6. Tauri.

20 De hęreditate, & successione vni-
uersali ex testamento, & institutio-
ne, Anton. Gom. tom. 1. variarum,
cap. 2. per totum.

De hæreditatis transmissione, &
21 quando transmittatur, & quando
non, Anton. Gom. tom. 1. variarum
cap. 9. Ceuallus tom. 3. q. 761 fol 51.
Spinus in speculo testam. gloss. 8.
princip. n. 16. cum seqq.

22 De hæreditatis additione, & quis,
& quando, & qualiter additi potest,
verè D. Spinum in speculo testam.
gloss. 33. de additione hæreditatis,
fol. 627. Boerius decis. 33. num. 25.
part. 1. fol. 38. & supra eo n. 8.

Ab hæredibus testatoris confiten
23 tis debere centum Titio, quæ in veri
tate debita nō sunt illi, an petere pos
sit talis Titius saltim iure legati, Gam
ma decis. 294. per totam, vbi Flores
de Mena.

Hæreditate renuntiata â minore, 24
si fuerit læsus, quando illi succurren-
dum sit, Gam. decis. 263. per totam,
ibi Mena.

De hæreditate Monachi, qui ex 25
dispensatione Sūmi Pontificis, extra
claustra Monasterij degebat, Gam.
decis. 388. per totam, vbi Mena.

Hæredum pacta non valent in præ 26
iudicium creditorum, Boesius part.
1. decis. 57. n. 3. fol. 72. per totum, &
infra in verb. *pactum*.

Hæres conuentus à legatarijs ne- 27
gans sufficere bona ad legata per sol
uenda tenetur id probare, quod pro-
bat asserendo, tot esse bona, & non
amplius, & qui dixerit plura esse pro-
bare tenetur, sed hoc intelligitur con
fecto inuentario, Gutierr. lib. 2. pra-
cticarum ciuilium, quæst. 15. num. 2.
cum seqq. vbi latè.

Hæres antequam legatarius agno 28
uerit legatum, an id præscribere pos-
sit, Gutierr. lib. 2 practicar. quęstion.
canon. cap. 26. pag. 904 per totam.

Hæres, vel successor singularis, 29
quando teneatur, vel non debeat te-
nere locationi rei maioratus, vel fa-
ctæ ad vitam, vel ad longum tem-
pus, verè Gutierr. lib. 2. canonic. pra
cticar cap. 8. num. 47 cum pluribus
alijs anterioribus, & sequentib. vbi
plures citat authores quos perte vi-
deas.

Hæres occultans bona hęreditaria 30
conueniri potest, vltra vires hęredi-
tarias, Ceuall. tom. 2. quæst. 731. nu.
3. & idem est si non conficit inuenta
rium.

Hæres non admittitur contra fa- 31
ctum defuncti, quod ampliatur 7. am
pliationibus, & limitatur 14. limita-
tionibus, necnon cum aliquibus illa-
tionibus, Pinelus de bonis matern.
l. 1. part. 3. num. 81. fol. 143. & num.
83.

Hæreditas hodie de nostro iure 32
Regio:

Regio: vtrùm codicillis dari possit, Parlador. in Sexquicentur. differentia 14 num 14. cum alijs, Azeued. in l. 2. num. 37. cum seqq tit. 4. lib. 5 Recopil. qui plures alios citat. Et ego in lib. 2. quæstionum, & in capite de testamentis.

33 Hæres institutus ad vitam an sit verus hæres, & an idem sit in vsufructuario ad vitam. Parlador. in Sexquicentur. differentia 29 num. 12. & 13. vbi citat plura iura.

34 Hermitanos, corã quo iudice conueniantur, Ceuall. tomo 5 q. 33. & 61. Politica de Bobadill. lib. 2. capit. 18. n. 199. cum seqq.

35 Habens penes se instrumentum, præsumitur sciri omnia in eo contenta, Gutierr. libr. 2. ciuili practicar. q. 115. pag. 265 num. 15 per totum, & infra in verb. *instrumentum*.

36 Habens facultatem â testatore eligendi aliquem consanguineum non tenetur eligere proximiorem, sed potest eligere remotiorem, Gutierr. ciuilium practicar. quæst 67. lib. 2. nu. 3. fol. 156. Nicolaus Garc. de benefi. part. 7. cap. 16. numer. 16. cum seqq. Ceuall. q. 262.

37 Hora non posita in executione, an indistincte sit nulla, ita vt decima non debetur, Gutierr. lib. 3. practic. ciuil. q. 22 fol. 296 per totam.

38 Homo liber possit in perpetuum operas suas locare, quando alternatiue se obligat ad interesse, gloss. in l. antiquitas, vbi Bald. num 8. C. de vsu fruct. Hostiens. in summa, C. de locato, num. 6 Specul. in tit. de locato, §. postquam, n 18.

39 Hospitium exercens, id est, *los meseneros, y calas de posadas* tenetur recipere hostes quandocumque veniant, l. 1 ff. furti aduersus nautas. Et rationem reddere, de his quæ in domum ingrediuntur, Mascard conclusion. 832. numero 14. fol. 157. vbi magis latiteagit.

Habilitas vide in verb. *capacitas, idonitas, & qualitas*, vbi de hoc diximus.

Hyppotheca specialis, in quo differat â generali, gloss. 6. l. 37. tit. 13. p. 5. 40
Dinus in regula qui prior est tempore, á num. 5. Montalu. in legibus fori, fol. 191. & 197. Zepol. cautela 124 cum seqq. Negusant. de pignor. fol. 7. cum seqq.

Hyppotheca non contrahitur, nisi adsit personalis obligatio, cui supponatur, l. contrahitur de pign. Lara de anniuersar. lib. 1. ca. 9. num. 15. & procedit non solum in hyppotheca expressa, sed etiam in tacita, vt inl. vnica, §. & plenius, C. de rei vxoriæ actione. 41

Hyppotheca pro dote incipit post solutum matrimonium, quia ab eo tempore incipit actio personalis dotis, licet retrohaiatur adsimilitudinẽ implementi conditionis in actione personali, quia retrotrahitur ad initium dispositio, Lara de anniuersar. lib. 1. cap. 9. num. 17. per totum, vbi alia iura citat. 42

De hyppothecis annorum redditum aduersus principalem, seu tertium possessiorem, & an requiratur prius fieri excursio, Rodrig. de annuis redditibus, lib. 2. quæst. 9. per totam, Couarr. in lib. 3. variar. cap. 7. n. 7. Politic. de Bobadill. lib. 2. cap. 20. num. 14. Ceuall. to. 1. q 76. & in tomo 3. q 754. num. 31. & q. 784. numero 5. 43

Hyppotheca generalis anterior, an præferatur speciali posteriori, Auendañ. de censib. cap. 57. num. 3. & 12. & in cap. 85. num. 13. & cap. 111. num. 6. 44

Hyppotheca an detur in fructibus pendentibus tempore obligationis, Auendañ. de censib. cap. 23. num. 2. & 10. fol. 59. & 60 per totum. 45

Hyppotheca generalis an afficiat rem sicut specialis, Auend. de censibus, cap. 57. numer. 1. vbi hoc declarat. 46

Hyp.

47 Hyppotheca generalis, an idem operetur respectu cuiuslibet rei sicut specialis, Auendañ. de censibus cap.57.n.9.& 10.per totos.

48 Hyppotheca generalis in locatione an sufficiat, vt conductor, nō possit expelli per emptorem, sicut hyppotheca specialis, Auendañ.cap 57 n. 2.& 11.vbi hoc benè probatur, & declaratur.

49 Hyppotheca extincta an census extinguatur, cap. 58.num.6.& 31. Felician.lib.1.tom.2.cap.8.n.17.

50 Hyppotheca prior præfertur posteriori, etiam si sit prior generalis, & posterior specialis, Auendañ de censib. cap.111. num.6.fol.270. vbi iuribus citatis vbi probat.

51 Hyppotheca specialis, an fortior sit quam generalis, & in quibus differat, Auendañ.de censib. cap. 85. numero 13.

52 Hyppotheca an sit necessaria specialis cum pacto de non alienando, vel sufficiat generalis ad impediendam translationem dominij, Auendañ. de censib. cap. 85 num. 12. per totum.

53 Hyppotheca an censeatur prohibita, si prohibeatur alienatio, Auendañ. cap. 75 n.3.

54 Hyppothecæ tertius possessor poterit, non solum conueniri pro reditibus temporis, quo ipse possidebat, sed etiam pro præteritis, & ipse possidens poterit se excusare à solutione oneris anniuersarij relinquendo rē, Lara de anniuersar lib.1.cap.8.num. 25 & 26 Felician. de censib. libr.3. cap.6.n.3.

55 Hyppotheca dotalis, an præferatur in postea quæsitis, prioribus generalem habentibus, Felician. de censibus tom.2.cap.5 nu 18 per totum.

56 Hyppothecarum, & priuilegiorū personalium, & ralium materia, & de ordine soluendi creditoribus, tractatur latissime per Florem de Men.

57 lib.1.quæst. 6. per totam. vbi dicit: Quod hyppotheca expressa anterior præfertur tacitæ, vel expresse posteriori, etiam priuilegiatæ, ibidem nu. 28. Et quod hyppotheca tacita prior 58 præfertur posteriori, ibid.num.29.& per totum.

Hyppothecarum omnium tam expressarum, quam generalium, necnō 59 priuilegiarum, vel tacitarum, & de earum solutione, atque anterioratione, vide Doctores citatos per Gutierr in libr.3.quæstion. ciuil. quæst. 101.Felician. de censib.tom.2.lib.3. cap 5 per totū, & Curia Philip. part. 2. *de comercio*, lib.2.cap 3. & in capit. 12.& cap.13.& Siguenç. de clausul. lib 1.cap 3 & 4 per totum, Politica de Villadieg. *in forma libellandi*, num. 76 fol.226.& D.Pax in praxi, tom. 3 cap.2.§ 4 fol.20.

Hyppotheca est onus reale, & pos- 60 sessor illius, etiam si sit clericus potest tanquam possessor conueniri coram iudice seculare, Ceuall. tom. 1. q.36.numer.14.& 15 & in tem.5.q. 40.nu 4.Farlador lib.2 rerum quotidian.cap.fin.§.1.num.12. Politic. de Bobad lib.2.cap.18.num.204 Politica de Villadieg cap 5.num.109. §.20.132.colum 3 & 4 idem *en la forma de libelar*.fol.284 colum.1.versi. *y assi el censo*.

Hyppotheca specialis generali, 61 nō præiudicat quoties adest ista clausula, videlicet, *de tal manera que la especial no derogue, ni prejudique a la general, ni por el contrario*, Gutierr. consil. 50.num.19.Couarr. variarum, cap. 18.num.3 versic. *decimo fortasis*. Curia Philip.part.2.de ordine iudiciorum, §.26.num.8 & in §.11.num.11. Politic de Villadieg.cap.2.nu.111. & num 112.Siguenç. de clausul. lib. 1.cap.3.num.11.& cap.32.num.11. cum seqq.

Hyppothecæ præscriptio à quo 62 tempore incipiat in annua præstatione, Rodrig.de censib.libr.2.q 9 nu. 64. Boerius decision. 334 Felician.

de

de censib. lib. 3 cap. 4 num. 14. qui in tertio possessore loquitur.

63 Homo quando præsumatur esse sanę mentis, vel furoris ad testandū, & ad alia agenda, vide Roderic. Xuarez allegat. 1.

64 Habitatio qualis sit, & qualis requiratur, vt quis verè, & propriè domicilium habere dicatur, Thom. Gramatic. consil. 159. & Matienç. in l. 1. tit 4. gloss. 5. numer. 1. cum sequent & in verbo, *domicilium supra*, & in verbo, *incola*, & infra in verbo, *vicinus*.

65 Histriones qui representantes vocantur, non possunt vxores suas de adulterio accusare, Ceuall. tom. 2. q. 709. num. 4. & ibidem, num. 5. dicitur, quia infames sunt.

66 Habitus clericalis qualis sit, vt hodie debeat portans gaudere, *del foro Ecclesiastico*, Concil. Trident. sessio. 23. cap. 6. & in cap. 5. & 6. session. 14. l. 1. & 2. tit 4. lib. 1. Recop. Vbi Azeued. & Gutierr. Et ego in mea praxi Ecclesiastica.

67 Homicidium voluntarium, vel causale, vide in propris titulis decretalium, & sexti, & in tit. ad l. Corneliam de sicaris, l. 13 tit. 6 part. 1. l. 1. at per totum, titulum 8 part. 7. & in tit. 22. & 23. libr. 8. Recopil. Anton. Gom tom. 3 cap. 3. Iulius Clar. in §. homicidium.

Cap. IX. Litera I.

1 IVrisdictionem exercens extra suum territorium, vel in his, quæ non habet iurisdictionem, nec potestatem iudicandi qualiter puniatur, dicit Auiles capit. 1. Prætor. gloss. 1. num. 6. & 7. qui citat plura iura, Auendañ in cap Prætor. libr. 1. cap. 1. num 33. l. 7. tit. 7. lib. 1. legum. l 16. tit. 1. lib. 2 gloss 1. *del fuero juzgo*, vbi Alphonsus a Villad. eius glossator.

lie ad bellum, quę personæ debeant, & quæ vero excusantur, infra in litera Q. num. 34 & de priuilegijs militum inuenies in fine huius.

Iurisdictio qualis contentiosa, & qualis vero voluntaria, ponit in argumentum Oldraldus consil. 253. nu. 2. fol. 78. & dicit contentiosam eam esse, quæ causæ cognitionem desiderat voluntariam vero contra desiderat, vt gloss. c. l. 2. de offic. pro Consul. Politic de Bobadill. libr. 2. cap. 16. num. 187. cum seqq. Thom. Sanchez de matrim. lib. 3. disput. 19. num. 6 fol 246. 2

Iurisdictio peruenitur in in casibus, & causis ciuilibus per citationē cū contestatione, l. 12. tit. 7. p. 3. Azeued. in l. 10. tit. 13. lib 8. Recop. Curia Philip. part. 1. §. contestatio, nu. fin. Paz in praxi tom. 1. annotation. 1. de iudicio, num 40. idem in part. 7. tomi primi, cap. vnic. de secunda suplicatione, num. 59 & 60 & in tomo 2. in vltimo præludio, num. 8. Politica de Villadiego cap 3. num. 56. fol. 4. Ego in mea praxi Ecclesiastica. & quando præuentio fiat in causis criminalibus, dicit Politica de Bobadill. lib. 2. cap. 17. num 163. vide supra verb. *citacion*, num. 106. 3 4

Deiurisdictione ordinaria delegata seculari, & criminali, Maranta de ordine iudic. part 4. distinctio. 1. cum sequentib. Curia Philip de ordine iudiciorum. part 4. de iurisdictione, & in §. *juyzio*, & in §. *instancia*, §. *litigantes y citacion*, Cardosius in praxi iudicum, §. iurisdictio, & in §. causa, summa Angelica, summa Siluestrina, & alij Summistæ, in verbo, *iurisdictio*. 5

Inuentarium quæ personæ teneantur facere, & qualiter faciendum, & quæres debent inuentariari, leg. fin. Codic. de iure deliberandi, Iulius Clarus, §. testamentum, quæstion 66. Ayora de partitionib. part. 1. capit. 2 quasi per totum, Muñoz de Escobar de ratiocin. capit. 9. per totum, Siguença de clausul. 6

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

lib. 2. cap. 11. §. inuentario, num 1. cum sequentib. vide infra num. 7. & 8. *del inuentario de los bienes del Obispo*, vide in verbo, *Obispo*, infra litera O.

7 Inuentarij confectio, vtrùm fieri possit remiti, & quando, & per quã, Molin. de primogen lib 1. capit. fin. Boer. decision. 61. Ioann. Garc. de expensis, capit. 11. ex num 64. cum sequentib. Spinus in speculo, gloss. fin. per totam, Castill. de vsufructu, lib. 1. cap. 3 num. 85. cum seqq. & suprà num. 6.

Inuentarium coram quo iudice est faciendum, dicit Zeuallus tomo 5. quæstion. 56 vbi citat plures.

9 Interim remedium, quale sit, & qualiter, & quando, & per quos veendum, vide Gutierr. in practicar. canonic. cap. 34. num. 103. cum sequent. lib. 1 Couarr. practicar. cap. 17. Anton. Gom. in l. 45. Tauri, a num 126. & Menoch. de retinenda possess. remedio vltimo, Ceual. tom 4. quæst. 897. ex num. 941. & in tom. 5 quæst. 29. Ego in lib. 2. quæstionum, quæst. 43. per totam, vbi id magis declaramus.

10 Iuramentum oppositum in aliquo contractu, debet regulari secundum tempus contractus, Iulius Clarus, §. donatio, quæst. 18. num. 3. Et quando aliquid iuramento probatur contrarium aduersarius probare potest, Mascard. conclusion. 10. numero 4. Tiraquellus de vtroque retractu, § 4 gloss. 1. numero 3. cum sequentib. folio 412. Lara de capellan. libr. 2. capit. 4. numero 31. Auendañ. de exequend. part. 7 capi. 12. numero 5.

11 Iuramenti relaxatio peti debet coram iudice Ecclesiastico, & qualiter, & per quos, & quando; D. Paz in praxi, tom. 2. præludio 2. num. 38. & 39. Zerola in praxi Eccles. iast par. 1. §. iuramento absolutio, Gutierr. de iuramen. confirm. part. 3. cap. 12. num. 5. & 6. Curia Philip. part. 1. §. 5. n. 14 & 15. Politic. de Villadieg. lib. 2. capit. 17. num. 52. Anton. Gom. tom. 2. ca. 14 num. 21. Parlad. lib. 2. rerum quotidian. cap. 4. num. 54. & 55. & num. fin. & in Sexquicentur. different. 9. §. 1. num. 20. & 21. Ego in mea praxi Ecclesiastica in part. 1. pongo libellum, & praxim petendi relaxationem iuramenti, & supra in cap. 1. Verbo, *absolutio*.

Iuramentum fortitum naturam 12
contractus cui adhæret, l. fin. C. de non numerat. pecun. l. fin. ff. quisatis dare cogantur.

Iuramentum debet intelligi se 13
cundum mentem interrogantis, & non proferentis, Salzed. in additione capitis 126. versicul. *septimo circa*, Sanchez de matrim. lib 1. dispur. 10. num. 27. fol. 36 Couarr. lib. 1. variarum cap. 2. num. 3. & 4.

Iura duo concurrentia in eadem 14
persona, habet illa persona vicem duarum personarum, l. si Consul, de adoptio l. Papinian §. sed neque im puberis, de inofficioso testam. Rebuffus in praxi, fol. 50.

Iuramento probatur, quod con- 15
sistit in animo facto afferentis, Mascardus conclusion. 852. num. 6. fol. 182. & conclusion. 881. numero 2. folio 185. & conclusion. 953. num. 5. fol. 235.

Iuramentum non petitur per Ac- 16
tore ab Reo in principio litis, nisi in leuibus causis, de quo dicit Parlad. lib. 2. cap. fin. part. 1. §. 4. num. 16. & contra l. 2 tit 13. part. 3. l. 14. titul. 8. lib. 2. Recop.

Iuramentum in suplemẽtum pro- 17
bationis, locum non habet in causis magni momenti, nisi vehementes præsumptiones patrocinentur Actori, Parlador. lib 2. rerum quotidian. cap. 18. num. 6. l. 2. tit. 11. p. 3. D. Paz in praxi, tom. 1. remp. 10. num. 11. column. 3. Didac. Perez, lib. 5. tit. 7. fol. 205. colum. 2. Maranta de ordin. iudic. distinctio. 9. n. 73.

Iura-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Iuramentum confirmat contra-
18 ctum, alias nullum, vide iura citata per Parlador. libr. 2. rerum quotid. cap. 4. num. 1. Ex eo quod, iuramentum vltra primam obligationem alteram adijcit contractu, idem ibid. num. 2. per totum.

19 Iuramentum minoris duplicem habet effectum nam, & solemnium, suplet deffectum, & in integrum restitutionis beneficium tollit, idem ibidem numer. 2. & 3. Et hoc procedit tanto in gradu, quod etiam si minor, sine curatoris authoritate contrahat, contractus iuramento confirmatur, vt iniuribus per eum, ibidem allegata dicto n. 3.

20 Iuramentum impuberis, si tamen doli sit capax, valet secundam magis receptam opinionem, idem Parlador. vbi supra numero 4. Gutierr. Sacramenta puberum, num. 117. & de tutel. 2. part. capit. 7. numero 24.

21 Iuramentum ab vniuersitate, seu Collegio, vel Monasterio si in contractu fuerit præstitum, quando talis contractus fiat conuersus in vtilitatem vniuersitatis valet, secus aliâs, vt in l. ciuitas, ff si certum petatur, sed si hi, qui contraxerunt mortui fuerint successores, non tenebuntur iuramento, vt tradit Siluestr. in summa, verbo, *Iuramentum*, 4. numero 2. Parlador. vbi supra numero 16. per totum.

Iuramentum præstitum in transa-
22 ctione, aut compromisso facto à minore valet, etiam si non intetuenerint cæteræ solemnitatis, vt in l. si quis maior, C. de transactio. Gutierr. in repetitio. authent. Sacramenta, num. 122. & 126. Parlador. ibidem num. 17.

23 Iuramentum licet sit personale, at proinde hæredes non obligat, nec contradicentes periurij teneantur, vt in cap. veritat de iure iurando. Tamen contractus qui iure iurando fuit à defuncto confirmatus omnino illos obligat compellendique sunt illum ad implere, vt Baldus, Paulus, & cæteri citati per Parlador. vbi supra numer. 19. & per Gutierr. in dicta authentic. numer. 15 & 20. Couarruu. in capit. quamuis pactum, part. 2. §. 1. numer. 7. & in part. 1. relectio. §. 5. numer. 4. & 5. & in cap. requisiti, tom. 2. numer. 2. Anton. Gomez tomo 2. capit. 14. numero 19. gloss. 9. leg. 6. titul. 19. part. 6. & Bernard. Diaz in regula 386. vbi ponit fallentias.

Iuramentum tollit remedium læ- 24
sionis, quæ fuerit minor, quam dimidium iusti pretij Quia iuramentum obligationem parit, etsi factum fuerit aduersus legem, quę principaliter priuatum respicit fauorem, vt Parlador. lib. 2. rerum quotid. capit. 4. num. 24. & 25 & Gutierr. in authentic Sacramenta puberum, quos in materia iuramenti, vide tote.

Iuramento non firmatur enor- 25
missima læsio, & quæ ista dicatur, Parlador. vbi supra capit. 4 numer. 49. & 51 Gutierr. consil. 26. num. 21. cum seqq.

Ius patronatus quando pertinet 26
ad seniorem de parentela, si iste senior moriatur, non transit in filium, si sit alius senior de parentela, Cardin. in consil 48. incipit quidam nobilis, Lambertin. de iure patron. lib. 1. part. 2. quæst. 2. Artilus numer. 33. num. 2.

De iuris patronatus materia, vide 27
in titul. 38 lib. 3. Decretalium, titul. 15. part. 1 Couarr. in pract capit. 36. per totum, Nauarr. libr. 3. consilior. Gutierr. consil. 3. & 4. Sylvest. in summa, § ius patronatus, Zerol. in praxi Episcop. §. ius patron. & in p. 2. eod. § ius patron Lar. de capell. lib. 2 ca. 9. per totũ, Concil. Trident. session. 25. c. 9. Gonçal. ad regul. 8 Cancel. gloss. 18. n. 19. cum multis seq & valde latisime Nicol. Garc. de ben. p. 5.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

cap.9. Ceuall. tom.1. quæst.614 Marcilla super Concilio Tridentin. lib 1. titul.13. capit. 1. cum tot sequenti, vbi ponit declarationes Cardinalis, Cardosius in praxi iudicum in §. ius patronatus, D. Spinus in speculo testament. gloss 4. princip. de patronis & testatore nomin. fr. Manuel Rodriguez in summ. cap. 81. *del derecho del patronazgo*, Villalob. in summ. part. 2. tractado 9. dificultad 7. cum seqq. quos & alios citaui in mea praxi Ecclesiast. part. 1. lib. 5 cap. 9. per totum, vbi possui praxim fol. 55.

28 *Ioyas, y arras si han de entrar en el tercio y quinto*, vide Angul. de meliorat. l 12. tit. 6. gloss 1. num. 17. cum seqq. Azeued. in dict. l. 12. num. 4 & supra in meis quæstion. 89 & 90. & deinde in alia tamen.

29 Iudex laicus. potest clericum deprehensum in crimine, vel paratum ad delinquendum comprehendere, & in carcere detrudere per spacium 24. horarum deinde remittere, Marant. de ordine iudicior. part. 4. distinction 11. num. 34 Parlador. in Sexquicent. different. 9 §. 4. num. 1. fol. 82 vbi late.

30 Iudices qui conseruatores nuncupantur, quomodo, & in quibus cognoscere valeant, l. 1. & 2. tit 8. libr. 1. Recopil. Concilium Trident. sessio. 7. cap. 14. & sessio. 14. cap. 3. Ceuallus lib. 4. q. 195 ex num. 696. idem in lib. 5 quæst. 20. fr. Manuel Rodrig. in summa, §. *jueces*, c. 267. & in quæst. regula, tom. 1. q 65. & fr. Laurent. de Portel. in dub. regulari, §. conseruatores, folio 46. Curia Philip. part. 3. capit. 7. *del conseruador*, Politic. de Bobadill. lib. 2. cap. 19 num. 20. cum sequentibus, Cardosius in praxi iudic. §. conseruator, Villalob. in summ. part. 2 tractat. 35. difficult 6 Ego in mea praxi Ecclesiast part. 1. lib. 8. capit. 2 per totum, vbi adest praxis istorum iudicum.

31 Iudex seculares potest cognoscere de re spirituali, quoad quæstionē facti, vt Politic. de Bobadill lib. 2. ca. 18. num. 235. Parlador. in Sexquicentut. different. 9 §. 1. num. 17. & 18. Thom. Sanch. de matrim. lib. 1. disp. 29. n. 9. & in lib. 3 disput. 54. n. 4. Ceuall. tom. 3. q. 31. Ego in mea praxi Ecclesiast. part. 1. lib. 4 cap. 1 n. 1. litera C. & melius, in lib. 2. quæstionum, q. 3. vbi de facto possui istam quæstionē plures citās pro vtraque parte.

Iudex secularis requisitus per iudi 32
cem Ecclesiasticum, vt præstet sibi auxilium: quomodo. & quando possit examinare processum, dicit Polit. de Bobadill. lib. 2 cap. 17 num. 171. litera E. vbi citat plures Doctores, l. 14 & 15. tit. 1. lib. 4 Recop. Ego in mea praxi Ecclesiast. part. 1. lib. 6. nu. 5 & 6. vbi possui praxim, & citaui plures in margine, quos vltra hos videre potest, Salzed. in praxi crimin. cap. 50.

Iudex an tenetur iudicare secun- 33
dum alegata, & probara, vel secundum suam conscientiam, Couarr. lib 1. variar. cap. 1. per totum, & Gutierr. pract. canon. lib. 2. cap. 29. Cordoua lib. 1. q. 37. Lara lib. 1. cap. 10. num. 26.

Iudex secula cognoscere potest de 34
subreptione facta in absolutione iuramenti impetracta ad effectum agēdi, vel excipiendi, vide Salz. cap. 150. n. 11. fol. 597. versi. ex quo ipse.

Iudex si nulliter procedat Reus, 35
non est contumax, Auendañ. in tractatu de secundo decreto, num. 14. fol. 130. & quid in delictis vt excuse tur, Bart. consil. 102. lib. 1. nu. 5. Marcar. conclusi. 518.

Iudex ordinarius quando contra 36
delegatos procedere possit, Clem. 2. de hæret. vbi Cardin. Maranta disputatio. 1. n. 24. fol. 672. Auend. cap 2. n. 12. fol. 26. lib 1.

Iudex ordinarius mortuo delega- 37
to possit cognoscere de causa delegata, Nauarr. in capit. cum contingat,

reme-

cmed.5.Bobad.lib.2.capit.21.numero 95.

38 Iudex quando habeat iurisdictionem in alterum iudicem parem, *y le puede prender*, vide iura citata per Politic.de Bobadill.lib.2.cap.21.num. 71.gloss.E.& in cap.17. numer.109. cum sequentib Socin.in suis regul. & fallent.regul.249.in versi.*magistratus.*

39 Iudex cui ex legis dispositione, non est aplicata pars alicuius pœnæ, imo aplicatur accusatori, si talis iudex procedat ex officio nullo intercueniente accusatore,tunc pars accusationis poterit sibi aplicare, vt in l.1. tit.19.lib.8.Recopil.ibi: *Y que aya de auer la tercera parte que auia de auer el acusador si le huuiera*, vbi Azcued ibi: *Que aya*,num.122. Auiles in capit.1. Prætor.gloss.*ni consentiran*,num.20. per totum. & contra facit,l.21.tit.9. lib.3.Recop. Azeued.in l.8.tit.2.lib. 3.Recopil.Didac.Perez in l.23.tit.3. lib.1.pag.mihi 105.in fin.Politic. de Villadieg.in cap.5.§.47.num,45.ibi: *Y la pena del marco*,fol.mihi 157 *Y esta contrariedad de leyes se concuerdan, con que en los casos en que las leyes aplican parte al juez.la pueden llevar,y adonde no ay aplicacion no la puede llevar.*

40 Iudicium quot,& quibus modis accipiatur, Maranta de ordin iudicior.part.1 D.Paz in praxi, annotation.1.per totum.

41 Iudicij diffinitio,&ratio eius exercendi per iudicem actorē reumque, Marant.vbi supra pars secunda, D. Paz in praxi,annotatio.1.nu. 2. cum seqq.

42 Iudicium vnde originem produxit Maranta pars tertia, & quo tuplex sit Abb.in cap.1.de iudicis, Paz in praxi,annotatio.1.num.2. cum sequentib.

43 Iudicium aliud ciuile,aliud criminale,aliud mixtū.Marant.pars quarta per totam,vbi multa optima scripsit,D.Paz in praxi,annotat.1.nu.19. cum seqq.& n 26.cum seqq.

44 Iudicium aliud capitale,aliud non capitale,& de differentia eorum,Marant.part 4.distinction.2.

45 Iudicium aliud personale, aliud reale,aliud mixtum, Marant. distinctione 3.

46 Iudicium aliud vniuersale, aliud generale,aliud particulare, Maranta part.4.distinct.4 per totam

47 Iudicium aliud ordinarium,aliud delegatum,& de differentia eorum, distinct.5.

48 Iudicium aliud conuentionale,aliud reconuentionale,& qualiter distingantur,Maranta part.4. distinctione.6.

49 Iudicium aliud petitorium,aliud possessorium,& possessorium est triplex,Maranta part.4.distinction.6. & 7.

50 Iudicium aliud competens, & aliud in competens, & quis dicatur iudex competens, & quis incompetens, & ex quibus causis cognoscitur, Maranta vbi supra distinctione 8.

51 Iudicium aliud ordinarium, aliud summarium,& quales causæ dicantur summariæ, & qualiter in eis sit procedendunt, Maranta de ordine iudicior.part 4.distinctio.9. D. Paz in praxi,annotat.1.num.30.& 31.

52 Iudicium aliud ordinarium,aliud extraordinarium, & qualis sit pœna extraordinaria, & quando est per quē imponenda.Maranta distinction.10. D.Paz in praxi,annotatione 1. num. 13 cum seqq.

53 Iudicium aliud seculare,aliud Ecclesiasticum,& Ecclesiasticus iudex, in quibus causis possit cognoscere, & in quibus non,Maranta part 4.distinctione 11.& distinctio.13. D. Paz in praxi,tomo 2.præludio 2 per totum.Zerola in praxi,part.1 §.casus, Parlador.in Sexquicentur. differentia 9.§ 1.2.& 3 Polit de Bobad. lib. 2.cap.17.& 18.Curia Philip.par.1.§.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

5 *del fuero*, & in part. 3. §. 1. 2. & 3. *del fuero Ecleſiaſtico, y fuero ſeculer*. Ego in meo praxi Eccleſiaſtica, part. 1. cap. 3. fol. 9 D. Paz in praxi annotatione 1. num. 32. cum ſeqq.

54 Iudicium aliud ordinarium, aliud prorrogatum, & prorrogatio iniure multiplicer accipitur, Maranta, 12. diſtinctione.

55 Iudicium aliud temporale, aliud ſpirituale, & cauſæ ſpirituales reperiuntur ciuiles, & criminales, & quæ dicantur, Maranta diſtinctio. 73. per totam.

56 Iudicium aliud eſt iuriſdictionale, aliud arbitrarium, arbitrorum tres dicuntur eſſe ſpecies, & qui ſunt, & qui poſſunt facere compromiſſum, Marant. 14 diſtinctione.

57 Iudicium aliud eſt delegatum, aliud ſubdelegatum, & quis poſsit delegare, & quis poſsit ſubdelegari, Maranta diſtinctione 15. & in 5. diſtinction.

58 Iudicium aliud eſt validum, aliud inualidum, ſeu nullum, & iudicium, quot modis poteſt dici nullum, & per quos, Marant. de ordine iudiciorum, part. 4. diſtinct. 16. per totam.

59 Iudicium aliud eſt, neceſſarium contentioſum, aliud voluntarium, quod pendet â voluntatibus contrahentium, Marant. vbi ſupra, diſtinctione 18.

60 Iudiciũ aliud eſt principale, quod agitatur in prima cauſa, coram iudice âquo aliud eſt appellationis, quod ventilatur coram iudice ad quẽ, Maranta diſtinction. 19. per totam.

61 Iudicium aliud dicitur præiudiciale, quod conſideratur duobus modis, & alind non præiudiciale, Maranta vbi ſupra, diſtinct. 20. per totam.

62 Iudicium inſtantię, quod ſit, & inſtantiam in quo difertur â lite, vel cauſa, Maranta part. 5. D Paz in praxi, annotatione 2. in qua tractatur de inſtantia, & quando primatur lapſu temporis.

Iudicium cum quot perſonis debeat formari, ideſt quante perſonæ debeat in iudicio interuenire, Paz in praxi, annotatio. 3. n. 1. cum ſeqq. 63

De iudice eligendo ab Actore Reoque, & quales dicantur iudices ordinari, & quales extraordinari, quales ſuperiores, & quales inferiores, & quomodo vni, & alteri debeant cognoſcere, & procedere, D. Paz tom. 1. tempore 1. de iudice eligendo, fol. mihi 2. cum ſeqq. 64

Iuri pro ſe introducto quislibet renuntiare poteſt, cap ad appoſtolicam de regularibus, l. ſi quis in conſcribendo, C. de pactis 29 & in l. ſi quis in conſcribendo 50. C. de Epiſcop. & Cleric. ſed iſta l. 50. hodie nõ procedit in Clerico, quia non poſsit priuilegio fori rẽnuntiare per ſanctionem, textus in cap ſi deligenti, de foro competent. 65

Iudex poteſt ponere pœnam arbitrariam vbi nulla â iure eſt impoſita, l. 1. §. expilatoris de effractori, l ſantium legum de pœnis, Bart. in l. omnes populi, num. 11. de iuſtit. & iure, ſed ſibi aplicare non poteſt, l. 2 titul. 26. lib. 8. Recopil Auendañ. de exequend. part. 2. cap. 24. Auiles capit. 8. gloſſ. *dineros*, num. 4. Politic. de Bobadill. lib. 5. cap. 6. n. 5. 66

Iuriſdictio conceſſa alicui cenſetur cõmulatiue con ordinaria, Ioannes Garc. de nobilit. gloſſ. 1. num. 5. Auendañ. de exequend. mandat. p. 1. cap 19. nu 1. Politic. de Bobadill. tom. 2. lib. 4. cap. 5. n. 4. 67

Iudices, ſiue magiſtratus, quales non poſsint ſuo loco alios ſubſtituere, Auendañ. de exequend. part. 1. c. 3. num. 5. Sahagum fol. 68. 68

Iudex quando poſsit, vel non poſsit eſſe in ſua patria, l. 4 tit. 6. lib. 3. Recopil. vbi Azeued Gutierr. in libr. 1. practicar. ciuil. quæſt. 34 num. 1. & 2. Auendañ. de exequend. cap. 3. lib. 1. num. 5. Paz in praxi tom. 1 cap. vnic. de fyndicatu, num. 16. Auiles in cap. 69

4. Præ-

Prætorum, gloss. 1. Politic. de Bobadill. lib. 1. cap. 12. num. 23. cum sequentib. & infra litera I. n. 46.

70 Iudex delinquens in officio, vel iniuriam faciens subdito durante officio: vtrùm valeat conueniri durante dicto officio, & qualiter puniendus, Auiles in cap. 1. gloss *a las partes*, nu. 34 & in cap. 9. gloss. *los castigue*, n. 7. l. 16. tit. 9. p. 7.

71 Iniuria facta vni excõsanguineis censetur facta omnibus eius consanguineis, & quamuis passus iniuriam remittat eam possunt, tamen alij accusare criminaliter tantum non autem ciuiliter, nisi sit pater, vel maritus, Marant. pars sexta, verb. *inquisitio*, num. 58. & 66 & num. 96. & 309. Anton. Gom. tom. 3. cap. 3. num 55. Didac. Perez lib. 8. ordin. l. 2. gloss. *cornudo*, col. mn. 4. gloss. 1. l. 2. tit. 27. part 7. gloss fin. l. 6. tit. 23 part. 3. Azeued. in cons. 28. num. 8 & 6.

72 Iniuria facta marito, quę tamen tẽdit in dishonorem iniuriam quevxoris, vel ê contra quamuis vnus remittat iniuriam sibi dictam, poterit alter accusare, verbi gratia, *si al marido le notan de cornudo, ò a la muger de puta*, vt tenet Didac. Perez lib. 8. ordin. titul. 9. tom. 3 l. 2. gloss. *cornudo*, fol. 228.

73 De iniuriarum materia differentiisque vide in suis propris titulis, tit. 4 lib 4. institut. & in tit. 10. ff. noui, lib 47. & in C. tit 35. lib. 9. & in decretalib. tit. 6 lib. 5 de iure Regio, titul. 9. part. 7. de iure fori legum, tit. 3. lib 4 de foro Iuzgum, lib. 12. titul. 13. vbi Villadieg. de iure ordinamenti, lib. 8. tit. 9 vbi Didac. Per. de iure nouę Recopilation. tit. 10. lib 8. Recopil. vbi Azeued. & Gutierr. Ant. Gom. tom. 3 variar. cap. 6 Iul. Clar. in §. iniuria, Parlador. libr. 1. rerum quotidian. cap. 17. Auendañ in tom. responsorum in tractatu de iniuria, Ludubicus Peguera in quæst. crim. cap. 13. don Iuan Vela de delictis, cap. 16. Couarr. lib. 4. resolutionum, cap. 9 Palitic. de Villadieg. *en la forma de libelar en lo criminal*, num. 9. fol. 291. Cardosi. in praxi iudicum, §. iniuria, & Siluester in summa, & cæteri Summistæ, in dicto verb. *iniuriam*.

Iuramentum â minore, vel ab alio interpositum quos deffectus supleat, Tellus in l. 17. Taur num. 109 cum seqq. & regulariter si est permissorium iuramentum confirmat actum, quod aliàs est nullum, vt in cap quãuis pactum. de pact. lib. 6. Non verò, quando iuramentum apponitur super re, quæ iam præterita est: quia tunc iuramẽtum nihil operatur, Spinus in speculo testam. gloss. 11. princip. num 99 Gutierr. de iuram. confirm. part. 1. cap. 15. 74

Immemorialis præscriptio, siue possessio quomodo probetur, l. 41. Taur. quæ est, l. 1. tit. 7. lib. 5. Recop. vbi Anton. Gom. & cæteri Tauristæ, & Azeued. & quos effectus habet Ioann. Garc. de nobilit. gloss. 12, nu. 54. idem de expensis, cap. 9. num. 9. cum seqq. & testes debent esse 54 annis, secundum Mascard. conclusio. 1041 Couarr. in regul. possessor, p. 2. § 4. num. 7. etsi adest memoria, & principium corruit immemorialis, Molin. de primogen. lib. 2 cap. 6. ca. 64. Lara de capellan. lib. 1. cap. 5. nu. 45 cum alijs. 75

Impensa funeris qualis dicatur esse, gloss. 4. l. 2. tit. 11. part. 6. l. 12. titul. 13. part. 1. vbi gloss. & an deduci debeat ante æs alienum, Anton. Gom. in l. 30. Taur. Couart. in cap. Rainaldus, §. 3. num. 2. Ayora de partition. quęst. 12. part. 2. Angul. de meliorat. l. 13. gloss. 1. cum seqq. l. 13. tit. 6. lib. 5, Recopil. vbi Matienç. & Azeued. & Gutierr. lib. 2. partit. quæst 70. cũ seqq Velazquez de Auend. in l. 30. Taur. gloss. 1. nu. 7. Siguenç. de clausul. § *funeral*, & §. quinto versi. *vide infra*, in verb. *quintum*, & *melioratio*, & super verb. *expensa*. 76

Inimicicia capitalis, ex quibus pro- 77

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

betur, & quomodo sub oritur ex iniuris atrocissimis, Burgos de Paz in consil. 22. num. 10. cum seqq. Polit. de Bobadill lib. 5. cap. 1. nu. 66. cum seqq. vbi iura in gloss. c. & ibid. in cap. 2. num. 50. cum seqq. Et amicitia qualis dicatur magna, & quando æquiparatur coniunctioni sanguinis, & veniat in appellatione suorum Cõsule, Auil. in capit. 4. Prætor. gloss. *amittad*, per 9. numeros.

Inimicitia præcedens an, & quando 78
sit indicium sufficiens ad delictum postea commissum, Gutierr. in consil. 35. num. 43. Azeued. in consilio 28. num. 13. cum seqq.

Incola, & vecinus in vnoquoque 79
loco vbi fuerit debet contribuere prorrata temporis habitationis, Azeued. in l. 10. tit. 14. num. 3. & Gutierr. de Gabellis, quæst. 10. Florez de Mena lib. 2 q. 228 & vide infra in verbo, *vicinus*, & supra in verb. *ciuis*, & in verb. *domicilium*.

Incola qui habet duo domicilia, 80
cui loco debeat soluere Gabellam, Gutierr de Gabel q 109. per totam, & supra in verb *ciuis*, & in verb. *domicilium*, & infra in verb. *vicinus*.

De immunitate Ecclesiarum, & 81
de tota eius materia latissia ê scripsit Politic. de Bobadill lib. 2. cap. 14. tom. 1. vbi citat plures auctores de materia Scribentes. Et ego tamen in mea praxi Ecclesiastica, part. 1. lib. 6. cap. 2. num. 1. cum seqq. vbi possui praxim immunitatis.

Idoneus quis præsumatur ad be- 82
neficium modo sit clericus, Boerius part 1. decis. 151 num. 10. cap. super ordinata, cap. extirpandæ, §. quæro, de præbend.

Inhabilitas medij, per quod sit trã- 83
situs de vna persona, ad aliam impedit iuris effectum, & adquisitionem, quia medium inhabile impedit extrema coniugi, vt in l. 1. §. certum, ff. de adquirend. possess. & in l. qui fella, §. final, de seruitut. rusticor. Ant. Gom. in l. 9. Taur. numer. 61. ponit exemplum.

Imperator quando vno præsidi 84
scripsit omnibus scripsisse videtur, Bart. in l. relegatorum, § fin num. 3. Rodrig de censib. lib. 1. quæst. 12. nu mero 4.

Iura incorporalia negatiua, neutri- 85
que præscribi, & acquiri possunt, nisi à tempore prohibitionis, & patientiæ aduersarij, vt gloss. in l. qui luminibus, ff. de seruitut. vrbanor. Escobar de ratioc. cap 42. num. 4. 15.

Idem est non facere, quod in vtili 86
ter facere, & non dicitur facere, vel adimplere, quod debet si non facit loco, & tempore congruo, Auend. respons. 26. num. 6. Lara lib. 1.

Id possimus facere, quod iuste, & 87
ex iure possimus, l. filius qui in potestate, de condition. instit. 11. capit. *faciat homo* 22 q 2. & non posse dicitur, quod sine pœna facere nequimus, l nepos proculo 125. de verb. signific.

Ignorantia iuris quando excuset, 88
vide in gloss. 2. l. 20 tit. 1. part. 7. & in l. sequent. & quando excuset propter ætatem, & sexum, l. 4 tit. 6. lib. 1. fori.

Ignorantia in facto proprio, quã 89
uis de longui quo non præsumitur, l. quamquam ad Velleian gloss. fin. in l. fin pro suo, gloss. 1. in l. 14. tit. 29. part. 3.

Incertitudo quando vicier, Saha- 90
gum fol. 63. & Anton. Gom. tom. 2. cap. 11. de qualitatibus contractum. num. 7. cum seqq vbi inuenies multas quæstiones de materia in certitudinis, tam in contractibus, quam in vltimis voluntatibus, Lara de capellan lib. 1. cap. 10. per totum, Parlad. lib. 2. rerum quotid. cap. 3. num. 54. Ego in tit. de constituta pecun. super C. num. 23.

In re propria quislibet est mode- 91
rator. & arbiter, l. in re mandata, C. de mandat. l. etiam, §. licet soluto matrim.

trim.l.1.tit.28.part.3.Castill.libr.1. cap.35.num.1.Escobar lib.1.cap.6. num.34.Spinus gloss.11.nu.48. Lara de capellan.lib.1.cap.22.num.33.

Instrumentum publicum cum qui
92 bus partibus, & requisitis debeat fieri, vt valeat, & executionem paratam habeat, Couarr. practic. capit. 20. & 21. Parlador.lib.2.cap.fin.§.12.limitatione 2. Ego in praxi lib.1.capit.6. fol.52.idem Parlador.libr.2.rerum quotidian.capit.20. per totum, Gutierr.lib.1.practic.quæst.138.cum sequentib.l.13.tit.25.lib.4. Recopilat. vbi nostras Azeued.l.54.tit.18. part. 3.Castill.lib.2.5.& 16 per totum. Et instrumentum cum quibus testibus valeat impugnari, & in validari, vide infra in *versi.* testes.

93 Idonitas, & equalitas requisita in præsentatione beneficij, seu capellania, vel alia, qualibet præsentatione, vel electione requiritur ad esse tempore electionis, & non sufficit si postea interueniat, l. Titius de militare testam.l in delict.§.si extraneus, si ex noxali causa agatur, latè Calcan.consil 15 viso instrumento, colum 6.n. 23.& 24. Lara de capellan.lib.2. cap. 9.num.52.cum tot seqq.Xuar. in allegatione 12.num.13.Molin.de primogen.lib.3.cap.2 num.16.& lib.1. cap 13 num.37.Ceuall. quæst.693. num.23.Gutierr.in consil.1.nu.10. cum seqq.& infra in verb.*qualitas*, & supra in verb.*capacitas*, num 103.

94 Infinitas est vitanda, l.vnica, C.de sentent.quę pro eo, l.fin.C.de Sanct. Eccles. Lara de capellan.lib.1.capit. 3.num.46.Escobar de ratioc.lib.1. cap.18.num.4. Boer.consil.40.nu. fin.per totum.

95 Inter esse lucri cessantis quando mercatori debeatur, Gamm.decis. 110. Et quid quando inter esse lucri
96 cessantis excedit sortem principalē, idem in decis.218 per totam.

97 Indubio à verborum proprietate, non est recedendum, l. non aliter de legatis 3.

In necessitatibus, leges non seruā- 98
tur, ideo excusati à muneribus, propter aliquam iustam excusationem, si necessitas adest hominum in illo loco, non gaudent excusatione, sibi cō pętente, vt in l.vt gradatim, §.1 ff.de munerib.& honorib.& in verb. *officium*, & in verb. *electio officialium*, numero 20.

Incendium culpa habitantium re- 99
gulariter veniſſe prę ſumitur, Socin. in regul.178. vbi ponit duas fallentias, Cardosius in praxi iudicum, §.incendarius.

Inuenta, & illata in domum con- 100
ductam tacite pignori obligata sunt, l.ita quia, ff.de pactis, & in l. certi iuris, C.de locato, Socin.in regul. 192. vbi ponit sex fallentias.

Ius patronatus, potest vendi cum 101
vniuersitate, & transit in emptorem, vt in cap.cum seculum, de iure patro nat. & Bernard. Diaz in regul. 401. vbi Salzed.eius Additionator.

Impeditus, & impedimentum qua- 102
le sit, & ad quid prosit vide in praxi iudicum, Cardos.§.impedimentum.

Inquisitionis ministri quibus pri- 103
uilegijs, & prærrogatiuis gaudeant, vide infra verb.*ministri*, nu. 69. cum seqq. vbi posui, *las exempciones, y privilegios de los familiares.*

Cap. X. Liter. L.

LEges ciuiles merē pœnales, quan 1
do habeant locum aduersus clericos, & quando clerici ligentur eis, Bernard. Diaz in praxi criminali, capit.132.num. 3. & Maranta disputatione 8.num 20. qui dicit: quod statuta laicorum, quæ possunt afferre commodum, & in commodum clericis, non dicuntur contra libertatē Ecclesiæ, Auiles in cap. 16. Prætor, gloss.*buenas*, num.9.cum seqq. vbi dicit, an statutum laicorum comprehēdat clericos, Roderic. Xuar. in l. 13.

de

de las deudas, num. 2. vbi eius Addition. Valdesi. litera C. mille alios Doctores, ad id citat Matienç. in l. 7. gloss. 2. num. 13. & 15. tit. 11. libr. 5. Recop. & in l. 1. gloss. 1. num. 1. cum seqq. tit. 25. lib. 5. Recop. Auend. de exequend. lib 1. cap. 4. numer. 25. & 30. Gutierr. libr. 2. practicar. quæst. ciuil. quæst. 4. num. 2. & 3. Politic. de Bobadill. lib. 2. 18. num. 245. cum sequent. & DD. citati ibidem in gloss. liter. A.

2 Leges pœnales, quando extendantur contra regulam odia restringia, gloss. in cap. sciant cuncti de electio. lib. 6. DD in authenc. Sacramenta puberum, C. si aduers vendictio. Politica de Bobad lib 3. cap. 4. num. 44. & in lib 5. cap. 2. num. 106. cum seqq. Castill. lib 2. q. 11. n. 17.

3 Leges prohibentes aliquos contractus, qualiter prohibeantur, an ipso iure, vel per sententiam debeat intelligi prohibitio, gloss. 7. l. 28. titul. 11. part. 5.

4 Lex quę se refert ad aliam legem, quæ non inuenitur ipsa relatio facit dispositionem, Ioann. Garc. de nobilitat. gloss. 41. num. 1. Castill. libr. 2. cap. 26. n. 66

5 Lex quando in aliquo casu loquitur conditionaliter inducit formam precisam, Bald in authent. matriæ, & auiæ, quando mulier officio tutelæ fungi, num. 4. & in l. humanum, num. 3 C. de legib. Tiraquel. de retroque retractu, § 36. gloss. 2. num. 28. Molin. lib. 2. cap. 11. numer. 12. cum seqq. Palac. Rub. in l. 27 Taur. num. 51. & 52. & Castill. ibid. in princip. & Tellus num. 12. Mier. de maiorat part. 2. quæst. 6. num. 25. Velazquez in l. 27. Taur. num. 2. Gutierr. lib. 2. practic. quæst. lib. 3. q. 52. num. 5. cum seqq.

6 Lex quando vnum disponit, & aliud pro supponit, non habet locum diem positio, nisi verificetur præsuponitum, gloss. in l. mancipia, verb. *aduocatorum*, de seruis fugitiu. Lar. de capell. lib. 1. cap. 5. num. 52. Gutierr. consil. 1. n. 16.

Lex iusta, quæ non se fundat in præsumptione, obligat in foro conscientiæ, Felician. de censib lib. 1. cap. 8. num. 14. versi. *præterea quoniam*. Et si in præsumptione se fundat, cum aliter veritas se habet, non obligat in foro conscientię, Felician. de censi. tom. 2. lib. 3 cap. 2. num. 5. versic. *præterea*. 7

De legibus, & de materia earum copiose, scripsit Morla in emporio vtriusque iuris, tit. 1. fol. 1. Azeued. in lib. 2 Recop tit. 1. & omnes Summistę, in § lex. 8

Locatio non finitur per emptionem, quando res locata manet hypothecata, gloss. 3. in l. 73. tit. 18. p. 3. vbi agitur an sufficiat, quod sit generalis hyppotheca, vel requiratur specialis, Anton. Gom. tom. 2. cap. 3. n. 9 in fin. versic. *quarto limita*, vbi ait: quod idem procedit, in eo qui vendidia vnam eadem rem duobus successiue, Politica de Villadieg cap. 8. num. 117. fol. 201 Couarr. lib. 2. variar cap. 15 num. 3. vbi ait: quod quoties in locatione, & conductione ad est hyppotheca, non potest colonus expelli à successore singulari, l. qui fundum, vbi DD. ff. locato, Guid. Papa, quæst. 480. num 2. Locatio rei, si est successiue facta duobus, & secundo tradita est possessio præfertur iste secundus ratione traditionis, vt Rota in decis. antiquis, tit de locato, decis. 2. aliâs 879. Gutierr. lib. 2 quęst. tion. canonic. cap. 8. num. 15. cum sequentib & num. 29. cum seqq Dueñas in regul. 240. limitatio. 7. Siguença de claus. lib. 1. cap. 3 num. 5. & 6. 9 10

Locatio, seu conductio per mortem locatoris conductorisque non finitur, quando tempus constitutum locationes. nondum est impletum, imo transit ad hæredes donec dictũ tempus ad impleatur, vt in §. mortuo con-

conductore 7. Institut. de locat. & conductio. vbi Anton. Pichard. per 21. numeros, qui de hac quæstione bene discutitur in pro, & contra, & multos authores congessit, l. 2. titu. 8. part. 5. vbi gloss. 3. & 4. quas ad id legi tote, l. 9. tit. 17 p. 1. Ant. Gom. l. 40. Taur. num. 84. vbi eius Additionator plures alios allegauit. Ego in lib. 2. quæstion. quæst. 76. & Couarr. lib. 2. variar. cap. 15. Anton. Gom. tomo 2. variar. cap. 3. nu. 9. Molin. libr. 1. de Hispaniar. primogen. capit. 21. Mier. de maioratu, part. 4. quæst. 21. Pinel. in l. 1. part. 3 num. 68. Gutierr. in repetitio. l. nemo potest, num. 28. Carrotius in tractat. de locat. 4. part. de successore, quæst. 1.

11 Locationi emptor stare non tenetur, præterquam si res locata manet obligata securitate durationis locationis, vt in l. emptorem 9. C. de locato, & in l. 19. tit. 9. part. 5. & Socinus in regula successor 387. & Dueñas in. 240 Couarr. libr. 2. variar. cap. 15 num. 3. Anton. Gom. tom. 2. cap. 3. num. 9. Gutierr. optime & latissime in lib 2. quæst. Canon. cap. 8. per totum. Sed talis emptor tunc te

12 nerur stare colono, seu inquilino: videlicet, *quando el que arrendò la casa, ô heredad, hizo pacto, y concierto con el que se la arrendô, que no pudiesse ser echado della, hasta que el tiempo del arrendamiẽto fuesse cumplido*, vt Gregor. in gloss.

13 5. & 6. dict. l. 19. tit 8. part. 5. Item, *quando el vendedor la logò, y arrendò para toda su vida, de aquel a quien la arrendô, ò para siempre tambien del, como de sus herederos porque en estos dos casos se ha de guardar, y estar al concierto que se hizo*, vt in dict. l. 19 vbi gloss. 7. & 8. tit. 8. part. 5. Gutierr. lib. 2. practicar. quæstion canon. num. 31. & in num. 14. 15. & 16. cum seqq.

14 Locatio facta â possidente maioratum, seu vinculum, aut beneficium, vel vsufructum alicuius rei fundi, vel hæreditatis ipsius maioratus, vel vinculi, seu beneficij: & deinde vendidit per suam vitam fruictionem maioratus vinculi, seu beneficij, an emptor tenetur stare locationi primo facta. Respondetur, quod sic ratio est, quia non habet plenus ius in illa re, vt in tot iuribus citatis per Petrũ Dueñ. in regula 240. limitatione 6. vbi limitat, l emptorem asserens non posse expellere colonum, quamuis expecialem hyppothecam nõ absit. Quia locatio ad vitam dicitur inperpetuum, & in perpetuum locatio fieri non potest, vt sit valida, vt Greg. Lop. gloss. 7. verb. *su vida*, l. 19 tit. 8. part. 5. Anton. Gom. l. 40. Taur. nu. 84. Rotta de locato, In decisioni nouis, decis 1. Et tamen locatio ad decem annos dicitur in perpetuum, vt Molina de primogen. cap. 21. libr. 1. in princip. & in num. 15. cum seqq. Gutierr. in lib. 2 canon. quæstion. n. 25. & 26 cum seqq. & num. 47. vbi dicit: Et probat, quod successor non

15 tenetur præcisse stare contractui locationis, quando locator, non habet plenum dominium in re, nec plenam eius administrationem, vt vsufructuarius fideicommissarius possessor maioratus, & similes. Ant. Gom. tom. 2. cap. 3 n. 8. in fine numeri.

Si maritus durante matrimonio, vel vxor ante matrimonium, vel vsu 16 fructuarius fideicommissarius beneficiatus possessor maioratus, vel alius legitimus administrator locauit res quas possedit, vel administrauit, an finita administratione, vel possessione, vel matrimonio soleto finiatur quoque locatio. Anton. Gom. tom. 2. cap. 3. num. 8. qui ponit tres conclusiones, idem in l. 40. Tauri, num. 84. Couarr. lib. 2 variar. capit. 15. nu. 5. & 6. vbi eius Additionator qui plures alios citat, & Lasart. de Gabellis cap. 18. num. 97. & Gutierr. libr. 2. practicar. ciuil. quæst. 130. nu. 1. Vbi 17 dicit: quod vxor, vel eius hæres si partem lucrorum constante matrimonio

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

nio acquisitorum velit tenetur stare contractui locationis,& conductionis celebrato,non solum pro tempore præterito, sed etiam pro futuro nondum complato,&quod idem sit in alio contractu societatis,Matienço in l.2.gloss.1. num. 20 & 21. tit. 9 lib.5.Recopil.Gutierr.in lib.2. canonic.quæst.cap.8.num. 39. cum sequentib.fr Manuel Rodrig.in summa tom.1.cap.23. *de los arrendamientos*,num.8. & 9.Molin.de iustit.& iure,tom.2.disput.492.per totam,Molina de primog.lib.1.cap 21.per totum,Ceuall.tom.1.q 199.idem Ceuall.in quæst.6;6. Dueñas in regula 240.ampliation.3.& in limitat. 2. 3. & 5.Pinelus in L 1.de bonis matern. part.3.numer.63.cum seqq Mier.in tractatu de maiorat.part. 4. quæstio. numer 2.cum sequentib.Aluar.Velascus de iure emphytheut.q. 29.

18 Si in re locatura communi duobus,seu pluribus vnus eorum tantũ habitaberit,ante diuisionem eius rei factam,an teneatur soluere mercedem conductionis,cęteris socijs cõmuneribus,vel vtrum gratis possuit eam habitare,& quid quando est fundum, & vnus fruitur fructibus dicti fundij,vide in iuribus citatis per Anton.Gom.in tom.2.variar.cap.3.nu. 14.circa finem,versic *item adde*, pro complemento huius articuli,Maranta in repetition.is potest,numer. 65. Ego in lib.2.quæstionum,quæst. 24. quam hic repete.

19 Locatio,vel conductio, quando post lapsum tempus locationis re cõductio tacita præsumatur facta cum eisdem conditionibus,& obligationibus,& fideiusionibus,quæ in prima locatione interuenerũt, vt in iuribus citatis per Greg. Lop in l. 20. tit.8 part.5.& in l.8.tit.17.lib.3. fori,Anton.Gom.tom.2.cap. 3. num. 15.Boer.part.2.decis.384.num. 14. & infra num.sequenti 20.Zerola in praxi,§.locatio,num.2.

Locationis instrumentum primi anni guarentigium,non habet execu tionem paratam pro anno sequenti tacitæ re conductionis.Nec fideiussor primæ locationis manet obligatus pro secunda tacita,imo liber.Ludubic.Peguer.in praxi,cap.47.in fin. Anton Gom.l.64 Taur.nu.6. in fin. Gregor. Lop. in gloss. magna,l. 20. tit.8.part.5.Diego Per. in l. 4. tit. 8. lib.3.ordin.column.1080. Gutierr. de iurament.confirmat.part. 1. cap. 49.num.13.Anton. Gom.tom.2 capit.3 num.17.Parlador.rerum quotidian.cap.fin.part.1.§.12.limitatio. 7.num. 54. cum seqq. Cardosius in praxi iudicum,§.locatio,numer.17. Curia Philip.part.2. § instrumento 7 num. 5.Valdes in l.post rem iudicat.in l,Regni, §. secunde extende, num.1.fol.121. 20

Si in locationis cõtractibus inter 21
uenit lęsio,vltra dimidium iusti præcij potest remedium recisionis, ita per læsum intentari,sicut in venditionis contractu,vt ait Didac Perez lib. 5.tit.7.fol 187.col.1.in fin. Pinel.in l.2.C.de rescindend.part. 1.cap.3,n. 17.vsque ad 20. Anton. Gom. tom. 2.variar.cap.2.num 22.in fin versic. *item adde*,l.1.tit.11.lib 5.Recopil.vbi Azeued.nu.4.& Matienç per gloss. 6.integram,Gutierr.lib.2. practicar. quæst.ciuil.q.138.per totam, Velascus de iure emphyt.q.28. Menchac. lib.3.controuers.vsufruct.capit.61. num.11.Molina de iustit.& iure,tomo 2. disputat. 349. liter. D. pagin. 574.versic.*prædicta locum habent*, Gamma decis.204 Ceuall.tom. 1. quæst. 806.num.24.cum seqq. & Gutierr. de iuram.confirmat.part.1. cap. 26. num.13.

Lc cata mula,vel equus,vel aliud, 22
quodlibet animal,& durãte locatione perierit,seu deteriorata fuerit: vtrũ pereat pro domino,an pro cõductore,& cui incumbat probatio culpam interuenisse, vel non interuenisse,

nisse, Philip Dec in l contractus 23. ff. de regul. iur. num. 30. cum sequentib. vsque ad 34. Anton Gom. tom. 2. capit 3. numer. 22. fr Manuel Rodrig in summa capit. 25 *de los arrendamientos*, num. 3 & 4 fr. Luys Lop. in instrur. negot lib 2 cap. 27. versi. *preterea*, in medium pagin. 419. vide supra in cap. 1. verb. *animal*, num. 56. cum seqq

23 Colonus inquilinus, conductor, superficiarius, expendentes, vel meliorantes res conductas, an possint repetere melioration um expensas, vel retinere rem locatam donec soluantur, l. 24 tit 8 part. 5. Ant. Gom. tom. 2. cap. 3 num 20. Molin. de iust tit. & iure, disputatio. 496. fol. 1582. Gamma decis. 306. & 365. Velasc de iure emphyteut. quæst 25. num. 32. Ioann. Garc. de expens capit. 14 per totum, l. 74. tit 28. part. 5. Cardos. in praxi iudicum, §. locatio, num. 30. vide infra in verb. *melioratio*.

24 Licitatur an liberetur, *de su postura por la puxa, y mejora que hiziere otro despues de la que el primero hizo*, Boerius decision. 248. Pinel. in l. 2. C. de rescindend. part. 2. cap. 2. num. 29. 30. & 31, Auiles in cap. 32 Prætor. gloss. *puxar*, num. 7. & 8. Morquech. lib. 2. cap. 10. num. 10. Cassanat. & Azeu. citati per Curiam Philip. part. 2. §. 22. *del remate*, num. 6. idem *in laberinto de los contractos*, lib. 1 cap 15. num. 42. at per totum, Politic. de Bobad. lib. 3. cap. 4. num. 24 in fin. Auend. de exequend. lib. 2 cap. 12 nu. 8 Azeued. in l 4. tit. 5. num. 26. lib. 7. Recopil. fol. 166.

25 Licentia data â patre filio ad testandum munita, iuramento valet, aliàs corruit, Tellus in l. 6 Taur. num. 64. Molina de primog lib. 2 capit. 3. num. 49. & 60 & cap 9. num. 20 Gutierr lib. 1. practic. q 75. Sanchez de matrim. lib. 6. disputat. 4. & 21. n. 19. Aluar. de coniecturatam. lib. 2. cap. 2. §. 1. n. 69. Azeued. in l. 1. tit. 8. n. 24. Anton. Gom. in l 22, Taur nu. 6. vbi eius Additionator, Ceruantes in l. 6. Taur. n. 74 Ego in lib. 2. quæstion. in q. 127 infra eo n. 53.

Licentia Principis ad aliquid faciendum, vtrum extendatur ad iam facta, Iat. in l. quo minus, n. 127. cum seqq. vsque ad 134 ff de flumin. vbi tenet quod sic multis exemplis. 26

Licentia si requiritur ad aliquid ab his qui possunt concedi, si non eo cedatur quid iuris, Polit. de Bobad. lib. 2. cap. 8. n. 18 cum seqq vbi citat suo more alios plures. 27

Licentia Principis in constitutione maioratus operatur, vt vincula, & submissionis extendatur, vltra quartam generationem, vt Gregor. Lop. in l. 22. gloss. 3 q. 15 tit. 9. p. 6. & ista licentia præcedere debet, l 42. Taur. quæ est, l. 3. tit. 7 lib 5. Recop. Molin. lib. 2 cap. 7. per totam. 28

Liquidatio sufficit, si fiat intra tempora executionis, Ant. Gom. in l. 64. Taur. n. 5. in fin. Roderic. Xuar. in l. Regni post rem iudic. extensio. 1. nu. 3 Parlad. cap. fin. p 4. §. 2 Couarr. lib. 2 variar cap. 11 n. 1. Auend. *de las executiones*, n. 24. idem Parlad. rer. quot. cap. fin. p 1. §. 12. limitatio. 4. Auil. in cap. 10. Prætor. gloss. *execucion*, num. 53. & 54. Et instrumentum non liquidum, & in certum meretur executionem fauore dotis, idē Xuar. in l. Regni, l. post rem iudicat limit 4 n. 8. vbi Vald. fol. 128. Polit. de Bobad. libr. 3. cap. 14. n. 82. Gutierr. in cons. 30. n. 12. & 13. Lar. de anniuersar. libr. 1. cap. 10. n. 67. cum seqq Ceuall tom. 5. q 39. per totam, Paz in praxi, tom. 1, part 4. cap. 1. n. 15. & 16 cum seqq. & in cap. 2. ciusdem 4. partis, nu. 16. Curia Philip. part. 2. §. 8. *de la liquidacion*. 29 30

Limitata causa, limitatum parit effectum, l age cum Geminiano, C. de transation. l. si vero, §. de viro, soluto matrimonio. 31

Licentia domini, quando interue- 32

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

nisse præsumatur, Florez de Menali bro 3 quæst. 23. num 45. Et licentia semper præsumitur in casu dubio, quod præcesserit maioratus institutionem, Molin. de primogen. libro 2. cap. 7. n. 51.

33 Licentia concessa â lege, vel statuto filio familias, vt testari possit intelligenda est, absque præiudicio parentis, quoad vsumfructum, Molin. de primogen. lib. 2. cap. 9. num. 23. cum alijs.

34 Licentia concessa Episcopo ad testandum, vtrum expiret, primo cõdito testamento, vel an possit Episcopus, primo reuocato alterum facere, & an idem sit in concessione institutionis maioratus, Molina de primogenijs, libro 2. cap. 11. num. 45. cum alijs anterioribus, & sequentibus.

Licentia, & facultas testandi concessa Episcopo â Papa, non expirat
35 morte concedentis, Gutierrez lib. 2. practicar. ciuil. quæst. 75. num. 1. pagin. 168.

36 Licentia, & facultas Episcopo concessa ad testandum ob benemerita, & seruicium, vel ad pias causas transit, in vim contractus, & per consequens reuocari, non potest nisi ex iusta causa, Gutierr. libr 2 practicar. ciuil quæstion. 75. numero 6. pagin. 168. vbi ponit alios numeros ad id attinentes.

37 Licentia Regis data ad alienanda aliqua bona maioratus, an expiret morte concedentis, Gutierr. libr. 2. practicar. ciuil. quæst. 74 num. 1. 2. & 3. vbi negatiue resoluitur, & vide supra in verb. *gratia*.

38 Literis commendatitijs, quas reuerendas vocamus, an expirent re integra morte concedentis, & an Vicarius generalis Episcopi, vel sedeuacantis eas concedere valeat, Gutierr. lib. 2. Canonicar. quęst. cap. 12. per totum.

39 Legitima quo titulo filijs sit relinquenda, Gutierr. de iuramen. confirmator. part. 2 cap. 3. per totum.

Libri antiqui faciunt plenam fi- 40
dem, vt libri Iurisconsultorum, Poetarum, & Medicorum, & quando sunt positi in archiui, vt Auiles cap. 19. numer. 1. cum seqq. vbi gloss. *esten*, per totam, vbi de hac materia, Gutierr. consil. 6. n 6 & 7.

Liberorum appellatione, vel consanguineorum, & parentum an ve- 41
niant naturales. Et quid in contractibus statutis, & vltimis voluntatibus, Auiles cap. 4. Prætorum gloss. *patientes*, num. 5. at per totam gloss am, & per 8. numeros.

Laborator conductus pro tanto præcio, & mercede, quam alij sunt 42
conducti debet habere minorem, nõ maiorem, & de salario laboratorũ, & de tota materia laboratorum operariumque, vide in Auil. cap. 17 Prætorum, gloss. *menestrales*, per 16. numeros.

Lenones, & rusiani, & meretri- 43
ces, & similes possunt â ciuitate expelli, & idem de leprosis, & habentibus alias infirmitates contagiosas, Auiles in cap. 26. in gloss. *apartamiento*, n. 5. p. 224.

Literę Apostolieę bullæ, seu bre- 44
ues Summi Pontificis diligenter, per Diœcesanum debent examinarj. Sed tamen de ipsis non potest iudicare, etsi de ipsis dubitatur consulendus est Papa, vt in capit 51. Prætor. vbi Auil. gloss. *Santo Padre*. per totã.

Loca inferiora debent Regi, & gu- 45
bernari secundum statuta loci superioris, Auil. c. 16. Præt. gloss. *tierra*, n. 3 pag. 126. per totã gloss quæ de hac materia tractat per 7. numeros.

Locum tenens, ideſt. *los Tenientes, y Corregidores, y otros qualesquier juezes, si pueden ser en su patria, y quales* debeãt esse, vide c. 4 Præt. vbi Auiles gloss. 1. cũ seqq. & sup. dixi, in verb. *index*. 46

Lectus quotidianus siricus, vel a- 47
liâs præciosus, an competat coniugi

gi supresstiti, & quando cum acquirat, & quando debeat restituere, & ex quibus bonis sit deducendus, & quid contineatur sub appellatione lecti quotidiani, vide in l. 6. titul. 6. libr. 3. fori, vbi Montalu. Gutierr. lib. 2. practicar ciuil. quæstion. 93. 94. & 95. vbi optime, & latè de ista materia scripsit, D. Spinus in gloss. 2. principal. num. 64. & Ioannes Garc. de expensis, cap. 8. num. 4. Palac. Rub. in cap. per vestras in rubric. § 11. numer. 10. Aluar. de coniecturata mēte testator. lib 4. cap. 2. num. 39. Quesada in quæst. 28. circa finem, Ceuall. tomo 1. q. 1. num. 4 cum sequentib. Ego in vna ex meis quæstionib. vbi de lecto quotidiano, & de vestibus viduæ egi.

48 Legitimatio, quæ nam sit, & quo modo fiat, & in quibus casibus legitimatio valeat, per subsequens matrimonium, & in quibus non valeat, & de tota ista materia legitimationis per subsequens matrimonium, & de quam pluribus quæstionibus eiusdem, vide in Anton. Gom. in l 9. 10. 11. & 12. Taur. num. 55 cum tot sequentib. & ibi Didac. Gom. Cornejo, eius additionator, vbi adducit maximam copiam Doctores, quos non repeto, vltra quos vide tamen Ceuall. tom. 1. q. 2. per 86. numeros, & in appendice tom. 3. fol. 306. sup. ista 2 quæst.

49 Licentia Regia, requiritur imò debet præcedere adhibita causæ cognitione Regis mandato aduendenda bona maioratus, Gutierr. consil. 18. n. 81. cum alijs.

50 Lęsio enormis vltra dimidiā, vel enormissima, vltra duplum, qualis sit. Et quando rescindat contractus, & intra quod tempus, & an possit renūtiari etiam cum iuramento, vide in l. 2 C. de rescindend. vbi DD. & in l. 56 titul. 5. part. 5. & in l. 1. tit. 11. libr. 5. Recopilat. vbi nostras Azeued. & Matienç. Anton. Gom. tom. 2. variarum, cap. 2. num. 22. Couarr. vbi lib. 2. variar. capti. 3. per totum, Gutierr. libr. 2. practicar. ciuil. quæst. 133. cum seqq. & de iurament. confirmat. cap. 26. l. 56 tit. 18. part 3 Pinel. in l. 2. C. de rescindend. part. 3. cap. 4. Parlad. lib. 2. rerum quotid. cap 4. n. 49. cum seqq. Et in differentia 114 nu. 6. Gutierr. in consil. 16. n. 21. cum seqq. Laberintus de contractib. lib. 1. cap. 12. n. 31. cum seqq. Gam in decis. 232. & 266. & in decis. 95. Escobar de ratioc computatio 6.

Læsio si vltra dimidiam iusti præ- 51
cij interueniens in conductione, & in locatione fructuum, Gamm. decis. 251. & in 204. & supra in verb *locatio*, num. 71. Gutierr. de iuram. confirmat. p. 1. cap. 26. n. 13.

Lucrum acquisitum durante ma- 52
trimonio, quomodi videndum inter virum, & vxorem, & quale sit, & de tota hac materia, vide per totum titulum 9. qui habet 11 leges, lib. 5. Recopil. vbi Didac Perez, Matienç. Azeued. Gutierr. lib. 2. practic ciuil. q. 116. 117. & 118. Anton. Gom. l. 53. Taur. num. 69. cum seqq. vbi eius Additionator, quam plures alios DD. citat gloss. 2. colum. 3. l. 55. tit. 5. par. 5. Et Segur. in § fin. l. 3. de liberis, & posthum num. 3. cum alijs plurimis, Gutierr. de iurament. confirm. part. 1. cap. 1. num. 66 cum seqq Roderic. Xuar. in l. 1. *de las ganancias*, vbi Valdes eius Additionator, Molin. de iust tit. & iure, tom 2. disputat. 433. cum seqq. Ayora de partit p. 1. c. 8. n. 10. cum seqq. Auendañ. respons. 37.

Legato mortuo, an ordinarius 53
possit cognoscere de causa delegata & quod non tenet, nec posset, dicit Bald. in l. si vt proponis, la primera, num. 12. C. quomodo, & quando iudex, Felinus in cap. quoniam, de officio delegat l 47. titul. 18 part. 3. vbi gloss. 6. Et de materia istius delegati, an finiatur in persona delegati, vide Polit. de Bobad. lib. 2 cap. 20. num.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

34. cum sequentibus, & in capit. 21. num. 95.

54 Legatum factũ alicui certæ rei, hoc modo, quod si valeat minus ducentorũ ducatorũ hęres suplere teneatur illam quantitatem, si autem res legatata plus valeat tota debetur, vt Alexand Iaff. & communiter Doctores in l. legata in vtiliter, de legat. 1. & intratactum clausularum, capit. 19. gloss. 5. & n. 4. & 5.

55 Libellum qui obtulit videtur fateri omnia illa contenta in libello, l. cum præcum, C. de liberali causa, l. qui familiæ 83. familia herciscund. & idem est in eo qui obtulit positiones, vel articulos, vt in cap. fin. de iureiurand. in 6. vbi gloss. & in cap. 1. de confessis in 6.

Cap. XI. litera M.

1 MOrs quando, & quomodo præsumatur, seu probetur contra absentem vltra decenium, l. 14. tit. 14. part. 3. vbi Gregor. Lop. & in l. 26. tit. 31. part 3. D Paz in praxi tom. 1. part. 3 per 25 numeros, vbi ponit libellum, at praxim istius quęstionis, Parlador. in Sexquicent. q. 2. per totam, Escobar de ratiocin. capit. 6. numer. 47. cum sequentib. quam ad id vide tote, Lara de annimersar. lib. 1 capit. 22. numer. 16. cum sequentib. Mascardus conclusion. 1345. numer. 10. Sanchez de matrimon. lib. 2. disputation. 46. Villadiego in libr. 3 *foro juzgo*, l. 6. tit. 2. numer. 2. folio 190 & in sua Politica, capit. 1. numer. 58. 59. & 60. & in *forma de libellar*, numer. 59. 60. & 62. fol. 220. & 221. Curia Philipic. part. 1. §. 17. *de la prueua*, numer. 22. Gutierr. in libro 2. practicar. ciuil. quæstion. 7. numer. 6. & 7. & in consilio 4. numer. 28. cum sequentib. & de iurament. confirmator. part. 1. cap. 23. numer. 6. Ego in libro 2. quæstionum, quæstion. 95. supra, vbi posuit quæstionem de facto.

Mors mariti absentis, quomodo probetur, aut præsumatur, vt vxor eius possit transire ad secundas nupt. 2
tias absque crimine adulteri, Gutierr. lib. 2. practicar. ciuil. quæst. 8. & de matrimon. capit. 52. & Sanchez de matrimon. libr. 2. disputatione 46. Ego in mea praxi Ecclesiast. libro 4. capit. 2. numero 17. vbi cito plures alios, & praxis istius posui.

Mors naturalis, vel causalis animalium, quomodo probetur, vel præsumatur, & cui incumbat probatio, vide supra in verb. *animal*, & in verb. *locatio*. 3

Morte finitur voluntas alicuius, & sic contractus locationis ad placitum, Lara de capellan. lib. 2. capit. 6. num. 18 vbi plures alios citat qui tamen dicit quod. 4

Morte patroni nominantis capellanum amobilem, non est contendum reuocatum, vel amotum, vt iuribus ibidem per ipsum citatum, in dicto num. 18. & vide in verb. *gratia* supra ê lib. 3. 5

Matrimonij impedimenta, quæ sint, quæ impediunt, & quę sunt, quę dirimunt enumerat, Villadieg in libro 3 *juzgum*, l. 2. tit 5. num. 3. & in l. 1 fol. 209. Ego in mea praxi Ecclesiastic. part. 2. lib 1. cap 2 *que trata del impedimento de la consanguinidad, y quantos son los grados que oy impiden, y dirimen, y el capitulo tercero de la afinidad, y el quarto del cõpadrazgo, y el quinto de la publica honestidad, y el sexto de la afinidad, ex actu fornicario, y el septimo del neutro machinante, y el octauo el vtroque, vel altero machinante, y el noueno de las causas para dispensar, y el dezimo, el costo que ay en las dispensas matrimoniales, y el onzeno de las dispensas en casos extraordinarios, y el dozeno de la dispensa in causa pauperum, y el trezeno de las dispensas sin causas, adonde pongo la practica, y theorica destos treze capitulos.* 6

Matri-

7 Matrimonium si contrahatur sub conditione, si Papa dispensauerit, si post dispensationem nouus consensus non intercedat, an quislibet eorum potest recedere, DD. in cap. super eo, de conditioni appositi in matr. l. 6. tit. 6. gloss. 5. num. 2. Gutierr. in Canonic. quæst. cap. 22. libr. 1. & de iurament. confirmat. cap. 51. numero 32. cum sequentib. Couarr. part. 2 cap. 3. in princip. num. 7. Ego in quæst. 7. 8 & 9. lib. 2. quæstionum, Fachin. controuersiar. lib. 3. cap. 36. per totam.

8 Matrimonium non probatur per depositiones matris, & sororis prætendentis matrimonium, vt Burgos de Paz in consil. 6. per totum. Ego in quæst. 4. lib. 2. quæstionum, supra eo tomo.

Matrimonium contrahi prohibetur cum muliere, cum qua alter frater prius copulam habuit, quia oritur impedimentum, Burgos de Paz consil. 6. num 9. Ego in q. 8. libr. 2. quæstionum supra.

Mater per trienium alere filium tenetur, & propter dedecus nobilitatis, aliquando excusatur, l. 3. & 4. tit. 19. part. 4. l. 14. tit. 18 p. 2 vbi gloss l. 3. tit. 8. lib. 3. fori, fol. 155. gloss. fin. in cap. cum haberet, de eo qui poluit per adulteri, vbi DD. Molin. libr. 2. cap. 5. num. 3. Spinus in glos. 15. princip. num. 124. Couarr. de sponsalib. c. 3. n. 79. Spinus in gloss. 17. n. 118.

9 Mater quando transit ad secunda vota, id est matrimonium, non dato tutore filijs primi matrimonij, per det successorem eorum si intra pubertatem decesserint, l. 12. tit. 16. p. 6. Anton. Gom. in l. 14. Taur. num. 18 cum seqq. Gutierr. consil. 52. nu. 7. idem Anton Gom. optime in tomo 2. cap. 11. num. 35. Maranta in l. is potest, num. 133. cum multis alijs, Tellus in l. 16. Taur. numer. 28. Gutierr. de tutellis, part. 1. cap. 16. num. 32. cum seqq. & Bernard. Diaz in regula 458. & plures alios congessit, Ant. Pichard. in §. sed quemadmodum, Instit. ad Senat. Tertulian. per 9. numeros, & infra num. sequenti, & infra n. 23.

Mater, & auia tutelæ officia fungi 10
possunt, sed si secundas vellint contrahere nuptias, tutorem filijs impuberibus petere tenentur, aliâs successione priuantur, l. mater 5. C. ad Senat. consiil. Tertul. Matienç in l. 3. gloss. 2. n. 15 tit. 1. lib 5. Recop. & repete omnia iura citata, supr. nu. 9. & Ant. Pichard. §. sed quemadmodum 4. institut. ad Senat. Consult. n. 9.

Mater non potest pupillum substi- 11
tuere, l. 2. in princ. ff. de vulgar. & pupila. l. si mater, vbi gloss. fin. de vulgari substit.

Mater ratio est, quia mater nō ha- 12
bet filios in potestate, vt in §. cæteri, institut. de hæredum qualitat. & differ. & in §. fœminæ, instit. de adoptionib. Nec tamen potest dare tutorem filium, §. permissum, institut. de 13
tutel. l pater in princip ff. de testam. tutel. Philip Dec. in l. fœminæ 2. nu. 49. cum seqq Ant Pichard. in tit. instit de patria potestat. n. 2. & 6 & in §. fœminæ, n 11. idem in principio tituli de pupilari substitution. num. 57 Ant. Gom. tom. 1. variar. capit. 4. n. 2. ibi: *Nec mater filio, vel descendenti*, gloss. 2. l. 5. tit. 5. p. 6 Couarr. in cap. Raynunt. de testam. §. 5. in princip. idem Ant. Gom. tom. 1. variar. ca. 3. n. 32. Castill. in l. 31 Taur. gloss. pupillar. Costa in cap si pater, p. 1. nu. 8. & deinceps, Spinus in gloss. 23. nu. 10.

Minor qualiter restituatur in ven- 14
ditione locatione, & in cæteris contractibus ab ipso minore, vel Ecclesia, seu Respublica celebratis, l. Rem publicam, C. de iure Reipublic. lib. 11. l. 2. de vend. reb ciu. eod. in libr. l. Lutius, §. fin. versic. *idem respondit*, ad munic. l. congruit, & l. fin. C. de locatio prædiorum, libr. 11. l. ait Prætor 7. l. si fine, §. hodie, & §. quæsitum,

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ff. de minorib. l. 5. tit. 19. part. 6. Auiles cap. 32. g. *puxar*, num. 9. & 10. l. sine exceptione, de minorib. & Bartul. si tempor. de iure hafte fiscalis, lib. 10. Couarr. lib. 1. variar. capit. 3. Auendañ. part. 2. cap. 12. num. 10. & in respons. 4. Villadieg. in libr. 2. *foro juzgo*, tit. 4. l. 12. Gutierr. lib. 1. pract. ciuil. quæst. 38. Politica de Bobadill. lib. 3. cap. 4. num. 20. cum seqq. Ego in q. 107. & in q. 108. vbi alios cito, & infra in verb. *restitutio*, num. 1. & in verb. *lasio*, & in verb. *locatio*.

15 Minor in absentia diffinitiue condemnatus, an possit post annum per restitutionem in integrum, admitti ad se purgandum defendendūque, & ad recuperanda sua bona, Gutier. lib. 3. quæst. 34. Et ego in vna ex meis quæstibus supra lib. 2.

16 Minori competit restitutio ab eo petita contra sententiam latam aduersus patrem suum, etiam mortuo patre ad appellandum, & prosequendam appellationem si vult, Florez de Mena lib. 1. q. 5. per totam, vbi agit de restitutione, quæ potest competere minoribus in omnibus causis, Gamma decis. 298. per totam.

Minor renuncians beneficio restitutionis in integrum cum iuramento, an petere possit in integrum restitutionem. Respondetur, quod sic si fuit enormiter, vel enormissime læsus præstita prius absolutione iuramenti, Fachin. controuers. libr. 12. cap. 15. Gutierr. de iuramento confirmat. p. 1. cap. 26. n. 5. & 8.

17

18 Minor absque decreto, & alijs solemnitatibus, vtrum rem inmobilem alienare possit si ea alienatio vtilis sit minori, Fachin. in lib. 3. controuers. cap. 3. per totum, Lara libr. 1. cap. 20. n. 6. & n. 64.

19 Minori in integrum restitutio, vtrūm concedenda sit, non solum ob læsionem enormem, sed tamen ob modicam, & minimam. Respondetur, quod pro modica non, sed pro alijs sic, Fachin. lib. 3. controuersar. cap. 4. per totum.

Minor 25. annis iuris peritus si ex contractu læsus fuerit, vtrum in integrum restitui possit, Fachin. libr. 3. controuers. cap. 5. resoluit quod sic. 20

Minor non restituitur aduersus instantiam lapsam in causa appellationis inter positæ ad Concilium ciuitatis, ex l. Regia 7. tit. 18. lib. 4. Recopil. Gutierr. de iuramento confirmator. part. 3. cap. 5. num. 17. Ceuall. tom. 3. q. 749. num. 27. cum alijs. 21

Minor recipiens merces ad creditum, tenetur si sint vtiles, & necessariæ ipsi minori ipsiusque familiæ, vt Gutierr. consil. 31. numer. 1. secus quando recipit ad malos vsus. 22

Mulier vidua luxuriose viuens amittit bona super lucrata cōstāte matrimonio, & tutelam filiorum, glos. 6. in l. 3. tit. 12 part. 4 l. 5. tit. 9. libr. 5. Recop. Anton. Gom. l. 16. Taur. nu. 11. Boerius in decis. 266. Pinel. in l. 4. C. de bonis matern. num. 15. idem autem erit per transitum ad secunda vota, quamuis tantum modum sit desponsata per verba de præsenti. Auiles capit. 47. Prætor glos. *ò casado*, numer. 5. Palac. Rub. fol. 33. col. 2. amittitque tamen legatum relictum â marito, Villadieg. in l. 1. tit. 2. lib. 3. num. 2 *fori juzgum*, Palac. Rub. in rubric. cap. per vestras, §. 11. nu. 7. Castill. de vsufruct. cap 2. num. 78. Sed quid quando per maritum in sua vltima voluntate, vel per filios licentiā præstiterunt ad secundum nubendū, vide ad omne id dictum, Parlad. in Sexquicentur different. 121 cum §§. sequentib. qui plures alios authores citat, vide supra eo, num. 9. & 10. 23

Mulieri asserenti se ex aliqua, quā â marito esse prænantem non creditur, Boer. in decis. 299 Mascard. concluſ. 366 l. Imperatores 29. de probatio. l. 9. tit. 14. part. 3. & ibi Gregor. Abb. in cap. per tuas, num. 3. de probation. l. miles, §. defuncto, de adulter. 24

tet. Gutierr. Canonic. quæst. cap. 38. lib. 1. per totum.

25 De muliere vxorata, quæ falso sibi partum alienum suppossuit, & de adultera, quę filium ex adulterio, insscio marito concepit, Gutierr. lib 1. Canonic. quæst. cap. 38. per totum.

26 Mulier non præsumitur certiorata de Velleiano, quamuis sit ita possitum in instrumento, quando interrogatus notarius, qui fecit tale instrumentum, quid sit Velleianum nesciat respondere, Ceuall. tom. 1. q. 605. per totam, sed præcipue n. 4.

27 Mulier relicta vsufructuaria bonorum existentibus filijs, solum illi dabitur vsusfructus quinti bonorũ testatoris, Ceuall tom. 1. q. 68. per totam, sed præcipue num 3. vbi plures alios adducit.

28 Mulier consentiens alienationi rerum dotalium remittit hyppothecam, non verò debitum, Ceuall. tomo 1. q 3. n 8. per totum.

Mulieri competit rei vindicatio,
29 contra quemlibet possessorem non obstante dotis æstimatione, & ratio est, quia donium rerum dotalium, nõ tranuit in maritum, nec in emptores bonorum, quando maritus non est soluẽdo, Ceuall. tom, 1. q. 3. nu. 24. & 25 cum alijs.

30 Mulier habens tacitam hyppothecam, vtrum præferatur creditoribus anterioribus habentibus expressam anteriorem, Ceuall. tom. 1. q 371. per totam sed præcipue num. 3. Anton. Gom. l. 50. Taur. num. 39. Gregor. Lop. in l. 33. tit. 13. part. 5. & supra in verbo, *hyppotheca*.

31 Mulier quæ minor est 25. annis, si non petit filio tutorem eius hereditatem, non priuabitur facta maior. Ceuall. tom. 2. q. 729. num. 23. per totum.

32 Mulier postquam semel aghouit bona quasita, seu lucrata constante matrimonio, an possit postea penitere, prætextu multitudinis debitorum postea apparentium abstinendo se à prædictis bonis renuntiando ea lucra, Gutierr lib. 4. q. 30. & 31. per totas duas quæstiones.

Mulier vidua habens descendentes, vtrũm ratione melioris nobilitatis, vel minoris ætatis, & maioris pulchritudinis, poterit marito secundo donationem propter nuptias facere, vltra vnum quintum in damnum legitimæ filiorum, seu aliorum descendentium, Matienç. in l. 12. tit. 6. libr. 5 Recop. glos. 3. num. 1. in medio, & in glos. 4. num. 1. & idem in l. 13. glos. 2. vbi Angul. de melioratio l. 12. & 13. Azeued. in dict. l. 12. num. 4. tit. 6. lib 5. Recop Et vide supra in verbo, *joyas, y arras* Ego in quæst. 89. & 90. 33

Mores quos quis in se aprobat, non potest in alio reprobare, l. in arenam, C. de inofficioso testament. Et quando quis personam alterius semel aprobauit, deinde eam non potest reprobare, Palac. Rub. in repetition. 1. per vestras, §. 9 num 17. fol. 62. & intra triduum præsumitur mores amitati, Ioan. Garc. glos. 30. nu. 1. tit 336. & in authent. de Monachi. §. in hinc autem, versic. *attamen sufficit*, & ibi Angel. Ludubic. Roman. in consil. 235. colum. 2 Dinus in cap. semel malus 8 de regul. iur. 34

Monasteria exempta qualiter conuenire valeant, latè discutitur per Felitian de censib. part. 2. lib. 2. capit. 3. num. 13. 35

Monasteria in quibus possint conueniri à iudice ordinario, dicit Ceuall. lib 4. q. 897. num 792. & in lib. 5. q. 22. fol. 187. col. 3. 36

Mons pietatis, quæ dicantur, ponit Lara de capellan. lib. 1. cap. 23. n. 2. Escobar de ratiocin. lib. 1. cap. 7 n. 54. Manuel Rodrig. in summ. tomo 2. ca 7. 83. num. 9. 37

Multa tractantur, quæ non perficiuntur, & multa dicuntur, quæ non fiunt, Mascard. conclus. 126. num. 3. 38

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

&conclusion.365.numero 4.

39 Multa prohibentur fieri, quę post facta tenent, l. pro parte domini j de seruitut. & ibi gloss. verb *concurrit*, & gloss. in l. pater, verb. *retinere*, de his qui sui, vel alieni iuris sunt.

40 Multa per patientiam tollerantur, quæ si deducta essent in iudicio exigente iustitia, non tollerarentur, cap. cum iam dudum, de probatio. in fine.

41 Molendina duo, si ex vna clusa hoc est pressa, per eundem canalem reguntur aqua, dominus inferioris molendini pro rata spensas teneretur resarcire, quoties clausa aliquo modo demiliatur, seu deuastetur, l. 15. tit. 32. part. 3. vbi gloss. 2. Iass. in l. res scripta, numer. 5. de precib. offerend.

42 Molendinum an quis potest edificare de nouo in præiudicium, alterius molendini magis antiqui, Gutierr. lib. 4. q. 30. & 31. vbi de materia molendinorum tractatur.

43 Mutatione personæ mutatur qualitas rei, & bonorum, l. fin. C. de imponenda lucratiua discreptio, lib. 10 Ceuall. lib. 5. q. 50. num. 9. fol. 229. column. 3.

44 Monetæ stimatio, quo tempore attendatur, si cursu temporis augeatur, aut diminuatur, Felician. de censibus, lib. 4. cap. vnico, tom. 2. num. 16. cum seqq. n. 28.

45 Mandatum iudicis ad aliquid faciendum, cum termino comparendi ad dandam excusationem resolui tur in simplicem citationem, Bald. & Salicet. l. 1. C. cominatio epistolæ, Ayora de partition. part. 1. cap. 5. num. 25. fol. 39. gloss. fin. in capit. ex parte, el primero, de verbor. signific. gloss. verb. *eum*, in l. de pupillo, §. me minisse, de noui operis nuntiat.

46 Mandati forma diligenter seruanda est, cap. diligenter 5. cap. mandati. cap. cum dilecta de rescript. capit. venerabili, de officio delegat. Et nō solum, quoad principale, sed quoad accessoria, cap. pissonis fin. de restitut. spoliatorum.

Mentiri contra se nemo præsumitur, Mascard. conclus. 354. n. 7. 47

Melioratio facta â parente habente filios naturales, vel spurios in fauorem vnius ex his, an possit substitui in ea alius, etiam extraneus prætermissis, cæteris filijs illegitimus, Gutierr. lib. 3. q. 55 per totam quæstion. 48

Meliorationes duę de quintò bonorum, & in diuersos descendentes factæ, an valeant, Gutierr. lib. 3. q. 57. per totam. 49

De meliorationum materia quinti, & tertij, vide totum titulum 6. lib. 5. Recop. vbi Didac. per Azeued Matienç. Angul. Gutierr. lib. 2. pract. ciuil. q. 50. cum seqq. & q. 96. cum sequent. Spinus gloss. 18. princip. Ant. Gom. & cuncti Tauristæ, & Gutierr. lib 3. q. 55. per totam. 50

Monachus ante professionem, an dicatur Monach. Tiraquel. de retractu linag. fol. 118. Abb. in cap. in præsentia de probation. Bart. in authentic. ingressi, num. 56. de Sacrosanct. 51

Monachus, quando possit in maioratu succedere, dicit Molin. lib. 1. cap. 13. num. 68. cum seqq. Politic. de Bobadill. lib. 2. cap. 18. num. 86. Flores de Mena, q. 16 lib. 1. §. 2. nu. 1. cum seqq. Ego in libr. 2. quæstion. q. 11. & in q. 12 supra. 52

Masculus post 14. annum impletum, potest facere testamentum, fœmina post 12. annos, vt in l quæ ætate de testament. l. 2. C. quando prouocare non est necesse. Ego in lib. 1. mę praxis, supra in tit. de præscription. num. 178. & 183. fol. 175. 53

Masculinum, quando comprehendat fœmininum, & quando nō, Decius de regul iuris, l fœminæ, nu. 113. cum tot seqq. vsque ad 129. 54

Mulier transit ad secundas nuptias, an teneatur reseruare arras filijs priori matrimonij, Gutierrez libr. 4. 55

qua er.

quæstion. 65. per totam.

56 Maioratus, vel melioratio in testamento factus, an traditione secuta fiat irrevocabilis, Gutierr. libr. 3. q. 64. & 65. In qua quæstione quæritur

57 quarum rerum traditio requiratur, & an melioratio facta sub conditione per traditionem fiat irrevocabilis, dicta q. 66 per totam.

58 Maioratus successione, an locum habeat representatio, quoties in eo maioratu cauetur, quod succedat proximior, vel quod in eo succedatur salua gradus prærrogatiua, vel quando in eo solum cauetur de representatione nepotis vltimi possessoris, Gutierr. lib. 3. quæst. 68. per totam.

59 Maioratus possessor vltimus, quid si in vita sua bonorũ maioratus, possessioni renuntient in sequentem legitimum eiusdem maioratus immediatum successorem, Gutierr. libr. 3. q. 72. per totam.

60 Maioratus cessionarius, an vti possit remedio legis 45. Taur. quæ hodie est, l. 8. tit. 7 lib. 5 Recop & q. 73. & 74. per totas.

61 Maritus, & vxor, si simul faciunt vnum ipsum testamentum, sub vnaquæ scriptura viuus manens possit illud reuocare, quod ad se pertinet, secus quando vnus fecit testamentum de consensu alterius, Roderic. Xuar. in repetitio. l. quoniam in prioribus in declaratione l. Regni, limitation. 5. num. 10. cum seqq. vbi Valdes, Couarr. in rubric. de testam. part. 2. nu. 8. Molin. de primog. lib. 4. cap. 2. numero fin. D. Spinus in gloss. 18 num. 53. cum seqq. & in gloss. 2. rubric. n. 9. Parlador. in Sexquicentur. q. 7. per totam. Ego in q. 49. & infra in verb. *testamentum*, & in verb. *vxor*.

62 Maioratus ex quibus coniecturis in dubio præsumatur. Florez de Mena lib. 1. q. 17 sed precipue num. 19. cum seqq. Lara de anniuersar. lib. 1. cap. 4. & 5. per totum.

Maritus habet tacitam hyppothecam contra promittentem, sibi dotem non solutam, vel iam solutam, & traditam, & euictam, vt in l. vnica, §. plenius, C. de rei vxor. action. Anton. Negusant. de pignor. membro 4. part 2. principal. num. 25. cum seqq. 63

Magister famuli (*vulgo aprendiz*) ad quid teneatur in tractando bene famulum, & in eum alimentando, & eum non ocupando in alijs seruitijs, seu ministerijs, & in cæteris vide Florem de Mena, libro 1. quæstionum, quæst. 8. §. 2. numer. 12 cum sequentibus. 64

Maior 14. annis in veneficialibus est, ac si esset maior 25. annis, Boer. decision. 350. part. 2. numer. 1. fol. 168. 65

Maiores qui dicantur, Boer. part. 1. decis. 13. n. 28. fol. 16. 66

Maritus cui in dotem datum est castum, an lucretur pœnas, Boer. quæst. 180. numer. 4. & 5. part. 1. fol. 180. 67

Moniales quibus ex causis iustis possunt exire â Monasterio, Gutierr. lib. 1. Canonic. quæst. cap. 14. pagin. 161. 68

Ministri Inquisitionis arma portare possunt, die, noctuque, non obstante quacumque lege, seu prohibitione, Diaz in praxi criminali, cap. 15. numer. 25. & gaudent priuilegio fori exceptis quibusdam delictis, Curia Philip. part. 3. § *priuilegio del fuero*, num. 19. & vide infra numeris sequentib. 69

(?)

CA-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

CASOS, Y ESSENCIONES, EN QVE LOS MINISTROS, Y FAMILIARES del Santo Oficio de la Inquisicion han de gozar, en razon del priuilegio del fuero, segun vna concordia dada por su Magestad de don Felipe Segundo, en Madrid a diez dias del mes de Março de mil y seyscientos y cinquenta y tres años.

1. *Numero de Familiares que hade auer en cada Ciudad, y lugar.*

PRIMERAMENTE, que en las Inquisiciones de las Ciudades de Seuilla, Toledo, Granada, aya en cada Ciudad dellas cinquenta Familiares, y no mas, y en la villa de Valladolid quarenta Familiares, y en las Ciudades de Quenca, y Cordoua, otros quarenta Familiares en cada vna dellas: y en la Ciudad de Murcia treynta Familiares: y en la Ciudad de Lerena, y en la Ciudad de Calahorra veynte y cinco Familiares en cada dellas. Y en los otros lugares de los distritos de las dichas Inquisiciones en que aya tres mil vezinos, se nombren hasta diez Familiares en cada lugar: y en los pueblos de hasta mil vezinos seys Familiares: y en los de hasta quinientos vezinos quatro Familiares: y en los lugares de menos de quinientos vezinos, donde pareciere a los Inquisidores que ay dellos necessidad, dos Familiares, y no mas. E si fuere puerto de mar, el lugar de quinientos vezinos abaxo, ô otro lugar de frontera, aya quatro Familiares.

2. *Las calidades que han de tener los Familiares.*

Iten, que los que huuieren de ser proueydos por tales Familiares, sean hombres llanos, y pacificos, è quales conuienen para ministros de oficio tan santo, y para no dar en los pueblos disturbio: y para que desde numero no se exceda y sean las personas de los Familiares quales es dicho El Inquisidor general, y el Consejo de la General Inquisicion, tengan el cuydado que conuenga, è despachen sobre ello las prouisiones necessarias.

3. *Que se presenten en los titulos en el Ayuntamiento.*

Iten, que en cada distrito de Inquisicion se de a los Regimientos copia del numero de Familiares que alli ha de auer, para que los Corregidores lo entiendan, y puedan reclamar quando los Inquisidores excedieren del numero, è que assi mismo se de la lista de los Familiares, que en qualquier Corregimiento se proueen, para que los Corregidores sepan como aquellos son los que han de tener por Familiares: y que al tiempo que en lugar de alguno de aquellos Familiares se proueyere otro, los Inquisidores lo hagen saber al Corregidor, ô justicia seglar, en cuyo distrito se proueyere, para q̃ entienda como aquel ha de tener por Familiar, y no al otro en cuyo lugar se proueyere: y tãbien, para que si se supiere que no concurren en el tal proueydo las dichas calidades, aduierta dello al Inquisidor general, y si fuere necessario al Consejo de la Inquisicion.

4. *En que casos ha de conocer la Inquisicio de los Familiares.*

Iten, que de aqui adelante en las causas ciuiles, que trataren los dichos Familiares, ô que se trataren contra ellos, ô alguno dellos, los dichos Inquisidores no se entremetan â conocer en estos Reynos de la Corona de Castilla, y Leon, sino que dexen el conocimiento, y determinacion de las tales causas a los Corregidores, y juezes seglares, como lo tienen en las causas ciuiles de los otros legos, y que los Inquisidores no tengan en las dichas causas

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

sas ciuiles jurisdicion alguna sobre los dichos Familiares.

Iten, que los dichos Inquisidores no tengan jurisdicion sobre los dichos Familiares, para conocer de los delitos que de yuso se hará mencion, sino que el conocimiento, y determinacion dellos quede a los juezes seglares, como en las causas criminales de los otros legos. *Es à saber en el crimen lesæ maiestatis humanæ. Y en el crimen nefando contra natura. Y en el crimen de leuantamiento, ò conmocion de Prouincia, ò pueblo. Y en el crimen de quebrantamiento de cartas ò seguros de su Magestad, y de rebelion è inobediencia à los mandamientos Reales. Y en caso de aleue, ò de forçamiento de muger, ò robo della, y de robador publico, ò de quebrantamiento de casa, ò Iglesia, ò Monasterio, ò de quema de campo, ò de casa con dolo, y en otros delitos mayores que estos.*

Causas criminales de que no han de conocer los Inquisidores.

6. *Iten resistencia, ò desacato calificado contra nuestras justicias Reales*: porque en el conocimiento destos casos, los dichos Inquisidores no se han de entrometer, ni tener jurisdicion alguna sobre los dichos Familiares, sino que la jurisdicion en los dichos casos arriba exceptados, quede en los dichos juezes seglares.

Resistencia a la justicia.

7. Iten, que los que tuuieren oficios Reales, ò publicos de los pueblos, ò otros cargos seglares, y delinquieren en casos tocantes a los dichos oficios, y cargos, sean juzgados en los dichos delitos por las justicias seglares: pero que en todas las otras causas criminales, que no sean de los dichos delitos, y casos arriba exceptados, quede a los Inquisidores sobre los dichos Familiares la jurisdicion criminal, para que libremente procedan en ellas, y las determinen, como juezes que para ello tienen jurisdicion de su Magestad, para agora, y adelante.

8. Y en los dichos casos en que los Inquisidores han de proceder, pueda prender el juez seglar al Familiar delinquente, con que luego le remita al Inquisidor que del delito ha de conocer, con la informacion que huuiere tomado, lo qual se haga a costa del delinquente.

Quando, y como ha de prender el juez seglar

9. Iten, que cada, y quando que algun Familiar huuiere delinquido, fuera de los lugares donde reside la Audiencia del Santo Oficio, y fuere sentenciado por los Inquisidores, no pueda boluer al lugar donde delinquio, sin lleuar testimonio de la sentencia que en su causa se dio, y lo presente ante la justicia del lugar, y la informacion del cumplimiento della.

Como ha de mostrar el Familiar q̄ fue condenado por la Inquisicion, como ha cumplido la sentencia que cō el se dio.

10. E porque se podia algunas vezes dudar, si es caso, o delito el que se ofrece, cuyo conocimiento, ò determinacion pertenezca a los Inquisidores ô a los juezes seglares, por quitar toda causa de diferencia entre los dichos Inquisidores, y juezes seglares: que el Inquisidor, ô Inquisidores, y juez, ô juezes seglares, entre quien se ofreciere la tal duda, sin contienda, ni diferencia alguna, sino se conformaren, embien las informaciones, ô informacion sumaria que huuieren, ô alguno delios huuiere tomado a esta Corte, para que se vea, ò vean, por donde el Consejo Real, y otros dos del Consejo General de la Inquisicion, juntamente, y vistas conforme al caso que dellas resultare, remitan el conocimiento, y determinacion de las tales causas, llanamente y sin otro conocimiento de causa, ni otro extrepitu, ni figura de juyzio, a los Inquisidores, ô juezes seglares, a quien conforme a lo en esta mi cedula cō tenido pareciere competir, y que de aquella remision que hizieron no aya reclamacion, ni otro recurso alguno.

El modo de declarar quando han de conocer los Inquisidores.

11. E porque en la dicha remision podia auer alguna vez diuersos pareceres, se haga, y execute aquello que pareciere a la mayor parte de los dichos quatro,

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Que se ha de hazer en caso que no se conformen.

tro. E si por ventura estuuierē en diuersos pareceres dos de vno, y los otros dos de otro, lo consulten con su Magestad, para que se mande a quien se deua remitir: y que en tanto que se ve, y haze la dicha remision, que el Familiar delinquente estê preso, sin mas molestia de la que conuiniere para su guarda, en la carceleria que le huuiere puesto el que en la captura huuiere preuenido, sin que se proceda contra el tal Familiar, ni se haga auto alguno hasta la dicha remision: la qual luego que se hiziere, y presentare al Inquisidor, ô juez seglar, contra cuya jurisdicion se huuiere declarado, remita el tal processo, y causa, y lo dexe a aquel en cuyo fauor se huuiere hecho la dicha remision, para que proceda en el conocimiento, y determinacion de la dicha causa libremente ê sin impedimento alguno. Lo qual todo se entrēda, agora se proceda de oficio, ô denunciacion de Fiscal, ó a instancia de parte, êalçando, y quitando quanto a lo no expressado, y contenido en este dicho assiento, y capitulos el efecto de todas las dichas cedulas, en lo tocante alas causas, y negocios de los dichos Familiares, y quedando en todo lo demas en su fuerça, y vigor, &c.

Cap. XII. litera N.

1 NEmo dat, quod non habet, l traditione, de acquirend. rerum domin. cap quod autem, de iure patronat. Ratio est, quia nemo potest plus iuris transferri in alium, quam sibi cōpetere dignoscantur, ideo vē ditio fit cum onere suo, l. nemo 54. & in cap. 79. de regul. iuris.

2 Nemo debet habere prænium, quando ex illo pœnam meretur, l. si ue hæreditaria, de negotijs gestis.

3 Negotia plura sunt, quam negotia, l natura est, de pœnis, l. non possunt de legibus.

4 Necessitas probandi incumbit illi, qui agit, non verô qui negat, §. & verius est, institut. de legat. l verius, l. incumbit, ff. de probation. l actor, C. de probation. l. fin. C. de re vindicatione. l. qui accusare, C. de edendo, l. si quid, C de exception. l. negantes, C. de actio. & obligat. §. commodum, institut de interdict. l. is qui destinauit, de re vindicat. l. cogi, C. de petition hæred

5 Nemo in necessitatibus præsumitur liberalis, l rem legatam, de adim. legat. gloss. in verb. *liberalis*, in cap. fedis 15. de rescript.

6 Nemo sine actione experitur, l. si pupili, §. fin. ff. de negot gest. l. quoties, §. item si temporali, de administration. tutorum ff. & in l. tutores, qui in princip. eiusdem tituli.

7 Nemo potest legem sibi imponere, â qua ei non liceat discedere, l. si quis in principio, ff de legat. 3.

8 Nimia familiaritas comptentum parit, l. obseruandum de officio Præsidi.

9 Negotiator illi dicitur, qui rei emptæ formam aduendendum, non mutat, capit. eijciens, 88. distintion. Iaff. in l cætera, §. sed si quis, numer. 15. de legat. 1. Auend respons. 33. n. 4. versic. *Septima conclusio*, Lasart. de Gabell. cap. 19 num. 52. Et idem Auend. de except. n. 56. fol. 164.

10 Negotiator Clericus, & Ecclesia Gabellam soluit, *de lo que vendiere por via de ganancia trato y negociacion, y de toda la materia de negociacion*, tractatāt latissime DD in l. 7. tit. 18. lib. 9 Recopil. Lasart. de Gabell. cap. 19. nu. 5. Girond de Gabell. part. 7. l. 49 tit. 6. part 1. vbi Gregor. Lop. Molin. de iustit. & iure, tom. 2. disput. 242. col. 538. Politic. de Bobadill. lib. 2. cap. 18. num. 123. gloss. liter. F vbi plures alios refert, & Gutierr lib. 3. q. 113. per 76 numero, qui plures alios Doctores congessit.

Non

11 Non sermoni res, sed rei debet sermo esse subiectus, l. 2. C. communia, de legat. l. nomin. l. nominis, §. 1. de verbor. signific. Castill. lib. 1. cap. 32. num. 15. l. 3. §. conditio, de admend. legat. Lara lib. 2. cap. 1. n. 24. fol. 278. Molin. de Hispan. lib. 1. cap. 4. num. 24.

12 Non valenti agere, non currit præscriptio, l. cum notissimi, §. illud, C. de præscriptio. 30. vel 40. l. 1. §. fin. cum authentic. nisi trecinali de bonis matern. l. 1. §. fin. de annali exception. Quod verificatur in dote mulieris, Xuar. in l. 3. *de las deudas*, versi. *quæro vlterius*, vbi Valdes in additionibus, fol. 45.

13 Nominis mutatio, qua pœna puniatur, nam qui mutat nomen suum in alterius damnum incurrit in pœnam falsi, vt in l. 1. C. de mutation. nominis, l. 2. tit. 7. part. 7. l. 14. tit. 18. lib. 6. Recop. gloss. 2. l. 8. tit. 28. p. 2. Villadieg. lib. 7. tit. 5. l. 6. vbi gloss. dictæ legis, fol. 358. Ant. Gom. in l. 83. Taur. n. 11.

14 Nomina collectiua vniuersalia sunt, ea quæ præseferunt, quid diuersum ab ipsis rebus comprehẽsis sunt nomine, nec sumunt nomine ab ipsis rebus significatis, vt vniuersitas collegium peculium, & sic de singulis, l proponeuatur de iudicijs, l. sicut, §. in decurion. quod cuiusque vniuersita nomine, Lar. de capellan.
15 lib. 2. cap. 16. nu. 12. Qui dicit: quod nomen collectiuum vniuersale comprehendit aumentum superueniens, & quid sit collectiuum vniuersale, &
16 quid collectiuum nominale, & ibidem in num. 13. Dicit: quid contineatur, & veniat nomine indifinito, vel particulare.

17 Nominatus â fundatore præfertur inter cõsanguineos eiusdem gradus, Lara lib. 2. cap. 3. num. 46. per totum.

18 Nominatus primo censetur magis prædilectus, nisi appareat de contraria voluntate, nam voluntas potius, quam verba attenditur, Lara de capellan. lib. 2. capit. 3. num. 48. cum seqq. Azeued. in consil. 1. numer. 28. 29. & 30.

Nominatus primus ex duobus no 19
minatis præfertur primus nominatus ordine literæ, l. quoties, ff. de vsu fructu, nam regulariter ordo scripturæ, vel nominationis titulum præfert prælationis, Lar. de capell. lib. 2. cap. 3. n. 47. cum seqq. Azeu. inconf. 1. n. 28. cum seqq.

Nomen nobilium, non possunt si 20
bi assumere maculati, nec confundatur eorum descendentiæ in præiudicium nobilium, idem de armis, Lara lib. 2. de capellan. cap. 4. nu. 133. cum seqq.

Nomine collectiuo, quando testator instituit hęredes qualiter succe 21
dant, Anton. Gom. l. 8. Taur. num. 15. 16. & 17. & in tom. 1. variar. cap. 2. n. 3. & 4.

Nomen, & arma testatoris, quan- 22
do portanda ab hærede, Boer. part. 1. decisi. 146. n. 6.

Nomina verbalia, ex pluribus acti 23
bus acquiruntur, Auendañ. in tit. de exceptionibus, numer. 56. fol. 164. vbi dicit: quod mercator dicitur dupliciter.

Nominatio prima præferenda est 24
secunda, Azeued. in consil. 12. numero 12. & 13. Nam qui habet primum esse, habet primum frui, & primum gaudere, vbi ad id ponit alias quæstiones similes, in dicto consil. 12. numero 13. 14. cum sequent.

Nominatio filiationis, vel paren- 25
tum, quomodo probet filiationem, seu paternitatem, Dueñas in regula 343. & 343.

Nominatio in testamento facta â testatore, qui aliquem nominat filium statur nominationi, donec contrarium probetur, Couarr. nu. 4. p. 2. cap. 8. §. 7. per totum.

Nemo præsumitur in memor sa- 29
lutis

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

lutis æternæ, l. fin. C. ad legem Iul. repetund. cap. sanctimus, 1 q. 7. & ibi gloss. ca. cum te filij, de testib. l. cum quis de censi. 35. §. codicillis, de leg. 3. auth. quod obtinet, & ibi Bald. C. de probat. Mascard. conclus. 1005. num. 10.

27 Nemo id dixisse existimandum est, quod non mente cogitauit, Mascard. conclus. 864. n. 19. fol. 172.

28 Numeratio pecuniæ, quam necessaria sit in contractu census, ponit Felician. de censib. lib. 1. cap. 8. n. 15. & in tom. 2. lib. 3. cap. vltim. n. 5. versic. *per confessionem*, Gutierr. lib. 2. pract. ciuil q. 176. nu. 6. idem Felic. lib. 1. cap. 8. n. 6. Rodrig. de annuis reddit. lib. 1. q. 3. n. 4. versi. *ex quo etiam infertur*.

29 Nobiles, quando, & quomodo valeant collectari, Auend. de exeq. cap. 14 n. 19. p. 2. Otalor. p 2. cap. 1. n. 3. fol. 23 Polit. de Bobad. lib. 2 c. 18. n. 273 cum feqq. vsque ad 310 & in lib. 3. cap. 5. nu. 36. & in lib. 5. cap. 5. num. 33.

30 *Nobles hijosdalgo no pueden ser compelidos a coger la limosna de las bulas repartidas, por ser carga personal*, vt latè per Otalor. de nobilit 5. p. principal. ca. vltim. nu. 1. cum feqq. Auend. in suo dictionario, liter *caualleros*, Gutierr. de iuram. confirm. p. 1. cap. 16.

Nobles la preminencia que tienen en assientos, y precedencias, vide in verb. *ordo sedendi*, num. 30. & in verb. *pactum*, num. 27.

31 Nobiles sanguine vtētes officijs, vel artibus vilibus, an amittant suā nobilitatem naturalem sanguinis, & eius priuilegia, Gutierr. libr. 4. q. 3. idem prius in lib. 3. q. 13 nu. 95. cum seqq & in lib. 1.

Nobiles, quomodo, & quando, & 32 in quibus debent, vel non priuilegijs nobilitatis gaudere, Gutierr. lib. 3. q. 13. cum seqq. & in lib. 4. q. tamen 13. cum seqq. vbi de tota materia nobilium tractatur.

Nobiles an possint renuntiare priuilegio nobilibus concesso, per leges Regias, nec carcerari pro debito possint, Gutierr. lib 4. quæst. 14. per totam. 33

Nobiles vtrum torqueri possint, & pœna ignominiosa pro delito puniri, Gutierr lib 4. q. 15. & 16. q. 137. & infra eo n. 39. 34

Necessitatis tempore, potest quis se, & animal suum pascere de fructibus terræ alterius, nec propter hoc committit furtum, & alia plura ratione necessitatis referuntur, Gutierr. libr. 2. quæst. 180. numero 5. per totum. 35

Necessarium in qualibet re dicimus illud esse, sine qua res, de qua agitur consistere nequit, Lara de aliment. §. idem rescripsit, n. 54. 36

Notorium ex quibus efficiatur, Ioann. Garc. de nobilit. gloss. 3. nu. 32. Otalor. part. 2. cap. 4 num 5. Mascard. de probatio. conclus. 1105 Couarr. variar. cap. 6. n 8. in fin. 37

Nobiles aliquando magis puniun 38 tur, quā in nobiles. D. Spin. in gloss. principal. speculi testam. de filio spurio, n. 72 Otalor. de nobil. p. 5. c. fin. n. 4. Roxas singulari 158.

Nobilis in quibus casibus torqueri 39 queāt, Azeu. in addition Cur. Pisan. lib. 3 cap. vltim. ex nu. 8 Greg. Lop. in l. 2. tit. 3. p. 7. & quibus gaudeat priuilegijs, l. 24 tit. 21. p. 2. l. 2 tit. 3 p 7. Et nullus præsumitur nobilis, nisi probetur, Auend. de exeq. lib 2 cap. 14. n. 24. Otalor. p 5. c. fi per totum. Et qui nominat se nobilem cum non sit talis punitur, Auend. de exequēd. part. 2. cap. 14. n. 23. Villadieg. in prologo legum, fol. 23. in gloss. legis 8. Et in quibus possit incarcerari. Polit. de Bobad. lib 3. cap. 15. num. 20. cum seqq. & n. 31. & supr. eo n. 21.

Nullus amor est: qui vincat paternum amorem, & æqualis amor censetur, vel considerator inter filios, l. ifti, quod metus causa, l. fin. 40

C. de

C. de curator. furioſi, Morquech. lib. 3. cap. 9. num. 20. Maſcard. concluſ. 631. num. 4. Aymon conſil. 43. Villadieg. in prologo, gloſſ l. 11. n. fin. legum iuzg. Lara de capellan. lib. 2. cap. 3. n. 35 in fin.

41 Nullitatis terminus 60. dierum ad dicendum contra ſententiam, â quo tempore incipiat curri, Gutierr. lib. 3. q. 37. per totam.

Nullitas ſententiæ, in quibus locum habeat, l. 7. tit. 10. & ibi Mont. lib. 2. fori, fol. 83. & in l. 5. tit. 13. lib.
42 tamen 2. fol 97. Et intra, quod tempus debeat intentari, l. 2. tit. 7. lib. 4. Recopil. Gutierr. lib. 1. practic. q. 96. Paz in praxi, tom. 1. part. 1. tempor. 21. fol. 83. Et quando poſt 60. dies poſsit nullitas opponi, dicit Auend. in tractat. 1. & 2. decreto, fol. 131. Rodrig. de cenſib. lib. 1. q. 16. nu. 6. fol. 98. Parlador. lib. 2. rer. quotid. cap. fin. §. 1. n. 6. cum ſeqq.

43 De nullitatis clauſula poſita in libello appellationis, videlicet, *ſaluo el derecho de la nullidad*, quid operetur, Paz in praxi tom. 1. in proœmio partis 6. n. 50. & 51. fol. 191. col. 3. in fi.

44 Noualia quę dicantur, Paz in praxi tom. 2. fol. 25. num. 32. column. 3. cap. 5.

45 Nuntio aſſerenti iniuriam recipiſſe â citato, niſi teſtibus probet nō creditur, Paz in praxi tom. 1. part. 1. temp. 3. n. 32. fol. 35.

46 Nuntio, vt credatur aliquem citaſſe, requiruntur duo teſtes de iure Caſtellæ, ſi ſit nuntius iudicis inferioris, ſi Regis, vnus teſtis ſufficit. Sed iudicibus Curiæ Regis aſſerentibus aliquem citaſſe, fides datur abſque aliquo teſte, D. Paz in praxi, tom. 1. p. 1. temp. 3. de citatione, n. 31. cū ſeqq.

47 Nuntio dicenti ſe non potuiſſe reperire citandum, ideoque eum domi citaſſe credendum eſt, Gutierr. lib. 1 pract. q. 133. n. 12. pag. 245. vbi agit latè de citatione executionis de mate.

Naturalis loci præfertur forenſi 48 in capellanijs, Lara de capellan. lib. 2. cap. 3 cap. 3. n. 19. & 20.

Cap. XIII. liter. O.

ORdo ſcripturæ quando attendendus, l. quidam in fine, & ibi gloſſ. fin. ff. de peculio legato, & in §. ante hæredis, inſtit de legat. l. nec enim de ſolutionib. Marant. de ordin. iudic. in part. 3. num. 108. vbi dicit: Quod ordo ſcripturę inducit regulam, & ordinem intellectus, & ibid. n. 109. ait: quod ordo ſcripturæ non inſpicitur, vbicumque mens diſponentis eſt certa. Et quod prior in ordine ſcripturæ, præſumitur prior in tempore, idem Marant. in indice, verbo, *ordo*, Spinus in ſpeculo teſtam. gloſſ. 18. n. 31. & 32. 1

Ordo, & ordo ſcripturæ, ſeu nominationis regulariter titulum confert prelationis, Lara de capellan. lib. 2. cap. 3. num. 50. Molin. lib 1. cap. 6. & in lib. 2 cap. 11. n. 36. Caſtill. lib. 2. cap. 26. num. 2. cum ſeqq. Cardoſi. in praxi iudicum, § ordo, n. 3. fin. 2

Ordinata charitas incipere debet â ſepſo, l. prę ſens, C. de ſeruit. & aqua.

Oues, & vaccæ, equæ, & omnia alia animalia, quo tempore parere incipiant, & quo tempore parere deſſinant, dicit Eſcobar de ratioc. cap. 18. n. 10. cum ſeqq. 3

Opperarius ſi quis conduxit ad laborandum in vinea ſua pro eadem mercede, quam alij vicini ſuis opperarijs præſtiterit, & varijs eos conduxerit, qualiter ſit facienda computatio, vt iuſtam mercedem huiuſmodi opperarij percipiant, Eſcobar de ratioc. comput. 24. n. 2. cū ſeqq. Auil. in c. 17. Pręt. gloſſ. *menestrales*, n. 12. & 13. cum alijs, vbi de merce labor. & de materia opperariorum agitur, l. 5. tit. 20. p. 2. 4

Oppem, vel auxilium præſtans in ipſo delicto, vel ante delictum, vel 5

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

post delictum commissum; qualiter puniatur, Anton. Gom. tom. 3. cap. 3. de homicidio, num. 48. 49. & 50. l. 1. vbi gloss. tit. 13. lib 4. fori. Auendañ. de exequend. part. 2. cap. 17. Gutierr. consil. 23. cum seqq. l 10. tit. 9. p. 7. l. 18. tit. 14. p. 7. Auiles in cap. 1. Prętor. gloss. *ni consentiran*, fol. 60. n. 21. 22. & 23.

6 Opera facta ab aliquo artifice, si eam dimittat ante eius perfectionē, an possit quæ facta sunt pro rata petere, gloss. 4. l. 5. tit. 20. p. 2. & in l. 16. tit. 8. p. 5. vbi gloss.

7 Officia publica plurima, an quis possit simul obtinere, & qualiter ista officia dicantur, & qando vnus habet pluta officia compatibilia possit duplici præmio, seu salario vti, & frui, Auendañ. de exequend. cap. 4. num. 47. Azeu. in Curia Pisan. capit. 22. per totum, Polit de Bobad. libr. 2. cap. 20. num. fin. & in lib. 3. cap. 8. num 68. & de tota ista materia vide Auil in cap. 1 Prætor gloss. *oficio*, per 16. numeros.

8 Officia publica alia dicuntur authoritate opere, & exercitio alia publica, Ioann Garc. de nobilit. capit. 35. num. 59. versic. *restat*, & in n. 66. vbi inquit: quod in officijs electiuis non datur conitnuatio, & in numeris sequentibus, quando datur, & an officia vendi possint, & an populus possit excusare aliquos, Auend. respons. 9. Polit. de Bobad. lib 2. capit. 15. num. 209. & ibi in gloss. B. Curia Pisan. lib. 4. cap. fin. n. 1. & 2.

9 Officiali competit restitutio rerum in quibus laborem impendit pro labore recuperando, Thomas Garc. de expensis, cap. 1. num. 16. folio 5. colum 4. Et habet priuilegium hyppothecæ, Felician. de censib. p. 2. capit. 5. libro 3. numero 12. fol. 195.

10 Officialis quando, & in quibus possit compelli, vt officium exerceat, Politica de Bobadill. lib. 1. capit. 15. num. 42 cum sequentib. fol. 291. vbi iura in glosis ibidem.

Officialis in quacunque arte, te- 11
netur scire ea omnia, quæ ad sui officij expeditionem expetant, ex argumento l. 2. versic. *seruias autem suspicius*, ibi: *Turpe est patritio &c* & l si quis ex argentarijs, §. Prætor, & ibi DD de edendo.

Officia ante obitum officilium, 12
non sunt ab eis aufferenda, nec circa talia officia debent dari literæ expectatiue, Burgos de Paz consil. 21. Gutierr. lib. 3. practicar. ciuil. quæst. 11. numer. 8. vbi citat Azeued. Auil. & alios, Bobad. lib. 1 cap 16. num. 26. & Stephan. Gratian. disput. 167. nu. 23. & 47.

Officia vilia, *son los de los sastres pe* 13
llexeros, carpinteros, p[illegible]dreros, herreros, tundidores, barberos, especieros, mesoneros, recatones cortidores, y çapateros, Gutierr. lib. 4. practicar. q. 3. num. 1. cum seqq.

Officia nobilium debet habere, & 14
habent Doctores, & gaudent nobilium immunitatibus, Gutierr. lib. 4. practic. q. 17.

Officia vilia exercens, vtrum a- 15
mittat priuilegium nobilitatis, & militiæ, Gutierr. lib. 3. q. 3. & in verbo, *nobiles supra.*

Officiali aliquid asserenti, an cre- 16
dendum sit per solam suam assertionem, Gutierr lib. 4 q. 28. Azeu. in l. 3. tit. 3. lib 4. Recop.

Oficiales de los Concejos, quando no pue 17
den ser obligados de los abastos de las carnecerias, y demas oficios publicos de las Republicas, dicitur infra in verbo, *procurator.*

Ocultans bona, nec â creditori- 18
bus capiantur carcerandus est, etiam si sit nobilis, vel mulier, & non gaudet priuilegio nobilitatis, Gutierr. libr. 4. practicar. ciuil. quæst. 14. per totam.

Occisus in calle, vel via â vici- 19
nis præsumitur occisus, & ideo ipsi

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

ipsi debent torqueri, idem si reperia tur iusta domum, vel ianuam domi, Gutierr. libr. 4. practicar. ciuil. quæst. 27. numer. 2. cum sequentibus.

Notificatio cui debeat fieri parti
20 domino, aut procuratori, vide supra verbo, *citatio.*

Obligationem obligationi addere, facere non potest deteriorem cõditionem creditoris, etiam si adsit animus nouandi primam obligationem, Bald. consil. 211. incipit iterum est, volumin. 1. Boesi. decision. 13. num. 34 Bald. in l. in lege liberal. C. de sentent. omnium iudicum, Ceuall. tomo 3. quæst. 754. numero 30. cum sequentibus, Parlador. lib. 2. rerum quotid. cap. fin. part. 1. §. 12. mimitat. sexta.

22 Obligatione legali astrictus ad aliquid faciendum suis expensis tenetur facere, Baeça de decima tutor. cap. 1. num 16. & in num. 17. dicit: quod obligatus aliquid facere, debet facere suis expensis, Escobar de ratioc. lib. 1. cap. 27. nu. 36. Et quando obligatio dicatur voluntaria, & quando necessaria Consule, l. de die, §. tutor, vbi Bart. l. si fideiussor, §. necessaria, qui satis dare cogantur, Roderic. Xuar. in tit. *de los emplaçamientos*, §. vlterius quæritur, num. 18. vbi Vald. Tellus Fernandez in l. 16. Tauri, num. 6.

23 O quam difficile est crimen non procedere vultu, l. 3. de testib. auth. apud eloquentissimum, C. de fide instrumentor. & in cap. quadragesime, 50. distint. Roxas de hæret. part. 1. num 589.

24 Officium vniuscuiusque non debet esse ei damnosum, l. cum quædam, C. de administratio. tutor. §. si tutor, de inofficioso testam. gloss. 7. tit. 18. part. 3. l Lutius Titius, fin. de inst. action. Ceuall. tom. 1. q. 89. n. 9. & 6 & 7.

25 Obras pias quales sean, y si conoce dellas el juez Eclesiastico, y seglar, Polit. de Bobadill. lib. 2. cap. 17. nu. 104 & 105. idem in cod. lib. 2. cap. 18. n 120. fol. 903.

Officium publicum, quis possit 26
habere, & quis non, Auend. de exequendis, part. 1. capit. 17. num. 17.

Officiales, siue menestrales, qui dicantur, Auend. n. 28 Polit, de Bobadill lib. 2. cap. 13. n. 16. 27

Orphani dicuntur habentes in vtiles patres, Lara de anniuersar. libr. 1. cap. 21. num 33. & 87. & ibid. n. 82. 28
dicit: quod puellæ orphanę in dotibus, præferende sunt vulgo concep tis, & in num 83 dicit: quod orphanæ legitimæ præferũtur illegitimis, quando testator vocauit puellas suæ cognationis. Et in progressu illius capituli 21. tractat de virginibus maritandis, & de viduis, & infantibus expositis.

Officia, & honores sunt hodie stã te lege Regia distribuenda, equaliter 29
inter nobiles, & plebeios, l. 1 tit. 13. lib 8. Recopil. Burgos de Paz cons. 11. num 6. Ioannes Garc. de nobilit. gloss 39. num. 3. Parlador. in Sexquicentur. differentia num 7 & 8. & in n. 9. ait: quod officiales nobiles in sedendo, præferuntur ignobilibus.

Ordo sedendi, vel eundi in pro 30
cessionibus, vel loquendi in concilijs, & alijs congregationibus, latê & benê loquitur Lara de anniuersar. lib. 1. cap 24. num. 23. cum sequentibus, Auendañus de exequend. part. 2 cap. 19. num. 15. versic. *quinto debet*, Auiles in capit. 1. Prætor. gloss. *mandamientos*, numer. 11. Gutierr. in quæst. Canonic. q. 34. num. 16 Parlador. in Sexquicentur. differentia 9. § 2. num. 2. Gratian. decision. 232. num. 1. Concilium Trident. de reformat. sesion. 25. capit. 13. vbi Barbos. in remissioni, Ceuall. tom. 4. q. 897. num. 236. vide in verb. *pastum*, num 27.

Originarius, vt quis dicatur,

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

quæ cõcurrere debent, vide DD. citatos per Baboſam in remiſio. Concil. ſeſsion. 23. cap. 8 n. 7. & 8.

32 Officialis poteſt prohibere, nec alius vtatur ſigno ſuo, vide Doctores citatos per Ceuallum, tom. 2. q. 745. per totam, fol. 543. Azeued. l. 7. tit. 1. num. 2. lib. 4. Recop. Anton. Gom. l. 45. Taur. numer. 77. Auend. de exequend. lib. 1. cap. 19. num. 32. Lara de anniuerſar. lib. 1. cap. 7. num. 36. cum alijs antecedenti, & ſequenti, Matienç. l. 6. tit. 12. gloſſ. 1. 2. & 3 lib. 5. Recopil. & infra in liter. S. verbo, *ſigna*, n. 38. 39. 40. 41 & 42.

33 Officialis condemnatus in priuatione, vel ſuſpenſione officij, etiam appellans, non poteſt exercere officium, quæ curſu temporis conſumũtur, quia aliàs illuſoria eſſet ſententia, talis ſuſpenſionis, vel condemnationis, Gutierr. lib. 1. quæſtion. ciuil. quæſt. 93. per totam, & in conſil. 31. num. 29. 30. & 31. Politica de Bobadill. lib 5. cap. 1. num. 190. cum ſeqq. Curia Philip. part. 1. §. 2. num. 24. in fin. numeri, fol. 35.

34 Officialis ad beneplacitum concedentis creati debent eſſe perpetui, nam officialis ad voluntatem creati cenſentur perpetui, ex eo, quod officialis non poteſt remoueri ab officio ſine cauſa, & ſic Vicarius Epiſcopi, ſeu alius officialis creatus ab Epiſcopo ad eius beneplacitum, non poteſt remoueri ſine cauſa: ſed Notarius ad libitum creatus recepta pecunia, non poteſt remoueri per ſucceſſorem, vt Bart. in l. iuris peritos, ff. de excuſationi tutorum, & Bald. in l. qui ſe patris, C. vnde liberi, gloſſ. *perpetuos*, in cap. fin. de reſcript. libr. 6. Boer deciſi 149. num. 18. Burgos de Paz conſil. 21. num. 5. Greg. Lop. l. 2. tit. 10. part. 2. verbo, *mantenerle*, & in l. 4. tit. 4. part. 3. gloſſ. *acabar en el ſu tiempo*, Gutierr. de iuament. confirmator. part. 1. cap. 59. numer. 19. Mier. de maiorat. part. 4. q. 10. num. 10. Ceuall. tom. 1. q. 435. fol. 282. & in tom. 5. q. 62. n. 47.

Ordinem ſcripturæ ſeruare non tenetur, cui electio committitur, Ceuall. tom. 1. quæſt. 265. num. 7 cum alijs folio 204. vbi in numer. 6. ait: quod habens facultatem â teſtatore eligendi conſanguineum poteſt eligere remotiorem, & verba, quem voluerit patronus electionem ſignificant, ibidem per totam quæſtion. & Gutierr. lib. 2. practicar. quæſtion. q. 67. num. 3. Molin. de primog. lib. 2. cap. 5. num. 4. & 5. 35

Ordinario iudici, & non executori bebetur decima executionis, ſed Parlador. tenet contrarium in lib. 2. rerum quotidian. capit. fin. part. 6. §. vnico, num. fin. ſed Ceuall. tom. 5. q. 16. num. 53 & 54. fol. 175. & Gutier. lib. 1. quæſt. 128. num. 3. Et nota, *que el juez lleua la dezima que auia de lleuar el alguazil executor, quando por comiſsiõ, ô requiſitoria es mero executor*, vt tenẽt citari per Politic. de Bobadill. lib. 2. cap 20. num. 62. pag. 1030. Polit. de Villadieg cap. 5. §. 10. num. 11. & 13. vbi citat Puteum de ſynd. & Auendañ de exequend. 36

Oficiales de Concejo no pueden nombrarſe padres â hijos, ni hijos a padres, ni parientes à parientes, ni ha de auer continuacion de ſuceſsion de oficios entre los electos, y quando ſi, y del hueco que ha de auer, y paſſar para boluer à ſer electos, dicit Ioannes Garc. de nobilitat. cap. 35. num. 59. & in tit. de munerib. & honorib. non continua. Politic. de Bobadill. lib. 3. cap. 8. num. 56. & infra numer. ſequentib. 37

Lo

Lo que contiene la carta acordada, en razon de las elections de los oficios de Concejo, es lo siguiente.

QVE no puedan ser elegidos, ni tener los mismos oficios, ni otros ningunos, aunque no tengan voto en el Concejo, y Ayuntamiento, en esta manera.

38 *Oficio de Alcaldes.*

Los Alcaldes a los mismos oficios de Alcaldes, hasta ser passados tres años despues que dexaron los oficios, ni a otros oficios, hasta ser passados dos años, l. 1. & 2. C. de munerib. & honor non contin. lib. 10.

39 *Oficio de Regidores*

Y los Regidores Diputados, y los otros oficiales que tuuieren voto en el dicho Ayuntamiento, hasta ser passados dos años despues que dexaron los oficios.

40 *Otros oficios.*

Y assi mismo en las elecciones que se hizieren por los Alcaldes, y Regidores, no se elixan padres a hijos, ni hijos a padres, ni hermanos a hermanos, ni suegros a yernos, ni yernos a suegros, ni cuñados acuñados, ni los que fueren casados con dos hermanas.

41

Obligados de los abastos, si lo pueden ser los Regidores, y oficiales de Concejo, ô sus fiadores, l. 3. tit. 5. lib. 7. Recopil. l. 20 tit. 3. eod. libr. l. 4. & 9. tit. 10. lib 9. Curia Pisan. lib. 1. cap. 12. num. 19. Politic. lib. 3. cap. 4. num. 35. & 36. idem in cap. 8. num. 15. Y quanto importa auer obligados de los abastos, y si el postrero en quien se hizo el vltimo remate, pagará al primero en quien primero se auia rematado, y estaua en posseſsion, siruiendo las costas, y trabaxo que hizo en comprar, y preuenir el abasto, Politic de Bobad. libr. 3. cap. 3. num. 7. & 8. & num. 25. fol. 73. Auiles cap. 32. gloss. *puxar*, num. 15. Gutierr. lib. 1. quæst. q. 38. num. 7. Ego in lib. 2. quęstion. q. 107.

42 *Obispo.*

El inuentario, y custodia del Obispo, ô Arçobispo muerto, y de los Clerigos que dexan herederos legos, le ha de hazer el Corregidor, ô juez seglar que fuere del Obispado, ô Arçobispado, y para ello ay carta acordada, Politica de Bobadill. lib. 2. cap. 18. num. 180. fol. 930. y la carta acordada, que es la siguiente, infra num. 43.

Carta ordinaria, que el Consejo escriue a los Corregidores, en cuyo distrito mueren los Obispos, para lo que han de hazer a cerca del secrestar los bienes que quedan por muerte de los Obispos, y es del tenor siguiente.

43

EL Consejo ha entendido, que quando mueren los Prelados destos Reynos, el colector, y subcolectores de la Camara Apostolica, se entran en los bienes que dexan, so color que son expolio, y que despues quando por propios bienes de su Magestad se mandan depositar, ay mucha dificultad para cobrarlos dellos: con lo qual se defraudan los acreedores de los dichos Prelados, que han de ser pagados de los dichos bienes: y para euitar esto, luego que acaeciere morir el Prelado de essa Ciudad, que es, ô por tiempo fuere, sin aguardar a que se haga la dicha prouision, hareys inuentario, se

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

cresto, y depofito de los bienes que assi quedaren, sin dar lugar a los dichos colectores, y subcolectores, se entren, ni apoderen de todos, ni parte dellos por ningun modo, ô forma que sea, aunque queriendo hallarse presentes al dicho inuentario, lo puedan hazer, y auisareys al Consejo luego que el caso sucediere lo que en ello hizieredes. Y porque los Corregidores q̃ de aqui adelante fueren de essa Ciudad, tengan entendido lo que han de hazer en esto, y lo guarden inuiolablemente: entregareys al escriuano esta carta para que la ponga, y tenga en su archiuo. De Madrid â quatro de Nouiembre de mil y seyscientos y nueue años. Por mandado de los señores del Consejo, Iuan Gallo de Andrada, â Geronimo Pinan de Zuñiga, Corregidor de la ciudad de Plasencia, &c.

Ordenanças de la Ciudad, si comprehenden aldeas, y villas, y si las eximi
44 das pueden hazer ordenanças, y si las ordenanças de la vna parte del pueblo obligan a la otra parte, Palitica de Bobadill. lib. 5. cap. 10. num. 28. & 29. & in lib. 3. cap. 8 num. 165 cum seqq. Y quando las pueden hazer los señores
45 de vassallos, y si valen las antiguas aunque no esten confirmadas, y los Ayuntamientos si pueden hazer ordenanças, y si obligan a los forasteros, y el juez delegado si las deue guardar, Politica de Bobadill. lib. 2. cap. 16. numer. 128. cum seqq. & lib. 1. cap. *13*. num. 68. & lib. 2. cap. *21*. num. *33*. *y las desta Ciudad son las que se siguen*, vide infra in verb. *statuta*.

Ordenanças acerca de los quartos de las dehessas desta Ciudad de Plassencia, y su tierra.

Prefaccion de los Concejos de los quartos de labor de las dehessas desta Ciudad, y su tierra.

YO Don Aluaro de Estuñiga, Conde de Plassencia, y justicia mayor de Castilla, ê señor de Gibraleon. Hago saber a vos el Concejo, justicia, y Regidores, Caualleros, escuderos, oficiales, y hombres buenos de la dicha mi Ciudad de Plassencia, y a los Concejos, Alcaldes, y hombres buenos de todos los lugares de su tierra, que por parte de muchas personas, ê vezinos desta mi Ciudad, y su tierra, muchas vezes me fue suplicado, que yo mandasse dar orden a cerca de la labrança, porque los señores de las dehessas dezian, que los pastores, y señores de ganados se las auian subido, y les dauan por el pasto, y aprouechamiento dellas grandes quantias de marauedis, mucho mas de lo que por ellas solian dar, y por esta mi Ciudad no se labrauan para pan, y esta dicha mi Ciudad, y su termino, en aquella manera que era necessario, segun la poblacion de la dicha Ciudad, y su termino: de lo qual se ha seguido, y sigue gran daño a la dicha mi Ciudad, y tierra, y por parte de algunos vezinos de la dicha Ciudad, y su tierra, se me auia dicho, q̃ esta auia sido la causa d se dspoblar algunos lugares del termino de la dicha mi Ciudad, ê algunos otros lugares estauã del todo despoblados. Si en ello se diesse orden, ê se proueyesse, sobre lo qual yo huue dado vna mi carta, por la qual mandê, que los que quisiessen labrar para pan, pudiessen libremente en qualesquier dehessas desta dicha Ciudad, y su termino, dõde ellos quisiessen: con tanto que no pudiessen labrar de la dicha dehessa mas de la quarta parte, ê que pagassen de terrazgo de onze fanegas vna, segun que en la dicha mi cedula se contiene: de lo qual los señores de las dichas dehessas se agrauiaron, diziendo, que recibian dello muy gran daño, ê agrauio, y en razon dello me fueron dadas cartas, y peticiones, assi por los señores de las

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

las dichas dehesas, como por parte de los labradores, y vezinos de la dicha Ciudad, y de algunos lugares de su termino: ê yo mandê al Doctor Madrid mi Alcalde mayor, y al Bachiller Pedro Matin de la Torre mi Corregidor en la dicha Ciudad, ê â Pedro Nuñez de Toro mi Contador, q̃ ellos todos tres viessen las dichas peticiones, y practicasse ẽ este negocio, assi cõ los señores de las dichas heredades, como con los labradores, ê otras personas que procuran la dicha labrança, ê con aquellas personas que para ello fueren diputadas, ê nombradas: los quales me hiziessen relacion, en como ellos auiã visto, ê practicado todo lo susodicho, con las vnas partes, y las otras, en cõcordia de todas ellas auian dado la orden que adelante dirà, y se sigue.

Capitulo I

Que tomẽ la quarta parte dela dehessa, y lo que han de dar de terrazgo, y por los bueyes.

Primeramente, que de aqui adelãte, se tome, y pueda tomar la quarta parte de qualquiera dehessa del termino desta mi Ciudad, aunque sea dehessa adehessada, y no acostũbrada a labrar: la qual dicha quarta parte sea señalada toda juntamente a la vna parte de la dicha dehessa, la qual sea labrada por los vezinos de la dicha Ciudad, ê de los lugares de su termino, que fuere demandada, ê que el señor de la heredad aya por su terrazgo de cada yunta, diez y seys fanegas de pan, las dos partes de trigo, êla vna de ceuada: demas, y allende que de los buyes ayan de pagar treynta marauedis por cada vn buey por el año de la barbechera, si los labradores en la dehessa que assi labraren los quieren echar, segun que adelante serà mas declarado.

Cap. II.

Quando han de pedir elquarto.

Iten que para este año primero, que començarâ por el dia de Enero de sesenta e dos años, que es el comiençó de la dicha labrança, que en todo este mes de Mayo primero, se escriuan todos los labradores de la dicha Ciudad, y de qualquiera lugar de su tierra, que quieren labrar en las dichas dehessas, en el qual dicho mes, digan, y declaren la dehessa, ô dehessas que han necessario para la dichas labranças, porque en aquellas le sean señalados el dicho quarto, por la forma que adelante se contendra: ê si en el dicho mes de Mayo no lo nombrareu, que despues no sean tenidos los señores de las heredades, de les dar el dicho quarto para la dicha labrança, sino quisieren. *Y en los años venideros sea nombrada la dicha dehesa en todo el mes de Março del año antes, q̃ comiencen a barruechar de la dicha labrança.* ê si en el dicho mes de Março no se nombraren, que assi mesmo no sean tenidos a se la dar, porque los señores de las dehessas con tiempo puedan hazer de las otras tres quartas partes de su dehessa lo que les bien vinieren, y esto se entienda assi mismo en los lugares del termino de la dicha mi Ciudad, que huuieren necessario la dicha labrança, ê se haga, y cumpla assi como de suso dicho es.

Cap. III.

Que se ha de hazer quando digan que ay mas tierra que han menester.

Iten, que si huuiere debate a cerca del dicho quarto entre los señores de las dehessas ê los que huuieren de labrar, diziendo los señores que ay tierra en el dicho quarto para mas yuntas de las que los labradores dixeren, que en tal caso sean tomados dos fieles, vno por los señores de las tales dehessas, y otro por los labradores, los quales determinen quantas yuntas puedan lleuar el dicho quarto, ê si huuiere debate que los dichos fieles no lo determinen, que la iusticia lo vea con los dichos fieles, ê nombre de su oficio otro fiel, o dos, para con la mayor parte se determine sobre juramento que los dichos fieles hagan, ê que por las yuntas que los dichos fieles declaren que ay en la dicha tierra: los que la huuieren de labrar paguen el terrazgo. aunque no labren la dicha tierra.

Cap. IIII.

Otro si, por quanto podia acaezer a causa, que algun pueblo en que huuiesse pocos moradores, demandassen algun quarto de dehessa que les venia comar-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Lo que se ha de hazer quando el pueblo es pequeño, y no tiene yuntas para labrar todo el quarto. Cap.V.

comarcana para labrar, ê la dehessa seria tan grande, que las yuntas del tal lugar no podian abastar a labrar el dicho quarto, en tal caso queda concertado, que si en el tal lugar no huuiere yuntas para enchir el dicho quarto, que se metan en la dicha heredad todas las yuntas que huuieren, a donde los fieles determinaren a vna parte de la dicha dehessa, y paguen el terrazgo, e yerua de los bueyes, en la forma que se paga en las heredades q̄ se labran en todo el quarto, porque la labrança no cesse.

Quando el señor de la tierra dize que la quiere el labrar, o entrar a la parte. Cap.VI.

Iten, que este dicho quarto de heredad, no goze del persona alguna que tenga heredad de suyo para en que labrar, saluo solamente los labradores q̄ no tuuieren otras dehessas: pero si el señor de tal heredad donde fuere señalado el quarto, dixere que quiere el labrar el dicho quarto, que lo pueda fazer: ê si el tal señor dixere que lo quiere labrar con fingimiento, porque le non sea tomada, y la non labrare, que el año segundo los labradores de la dicha Ciudad, ô de qualquiera lugar de su tierra, puedā labrar el dicho quarto de heredad, sin pagar por ello terrazgo, ni otra renta alguna. E assi mismo, que si el dicho señor de la dicha heredad quisiere labrar en el dicho quarto, que labre sin escoger para si tierra alguna, saluo aquella que le cayere por suerte, como a cada vno de los otros labradores.

Dispone acerca del corte delos arboles, y lo que tienen obligacion a labrar. Cap. VII.

Iten, que los que huuieren de labrar no corten arboles algunos por el pie de aquellos que lleuan vellota, por manera que sean perdidos, saluo solamente de forco arriba para ramonar, y otras cosas, segun se contiene en la ordenança del Concejo, ê si lo cortaren, ô quemaren, que qualquiera que lo cortare, ô quemare, que pague el daño dello. E otro si, que los labradores no seā tenudos de salir del dicho quarto a labrar por los otros tres quartos de heredad, ni a romper hegidos, ni majadales, saluo solamēte aquellos que estuuieren en el dicho su quarto.

Como, y quanto tiēpo han de gozar los labradores del quarto.

Iten, que los labradores comiençen a baruechar desde primero dia de Enero en adelante, fasta el qual dicho primero dia de Enero, los dichos labradores no sean señores del dicho quarto, porque desde el dicho primero dia de Enero en adelante, que el señor de la heredad, ni los que la tuuieren arrendada, no entren con los dichos ganados en el dicho quarto, saluo q̄ sea essentamente de los dichos labradores, fasta que el pan que en ello segaren, sea segado, y sacado a la era. pero que despues de sacado a la era el pan, los señores de la heredad puedan vender los rastrojos para si, y que los labradores no puedan meter en los dichos rastrojos otro ganado alguno, saluo los bueyes con que se cogiere el dicho pan, ò las vestias que cada vn labrador tuuiere en que lleuar sus mantenimientos, se entienda que puedan entrar, y salir, y estar los dichos bueyes, y vestias en los rastrojos, yendo, ê viniendo: y las demas vestias cargadas, y no sueltas, ca en otra manera ellos se comerian todos los rastrojos.

Cap.VIII.

Los bueyes que han de traer en el quarto los labradores.

Iten, que los dichos labradores no sean ossados de traer en la dicha heredad, mas bueyes de aquellos con que labraren por el tiempo de la baruechera: pero que despues al tiempo del vinar, y del sembrar, y del coger del pan, que vinen, y siembren, y trillen, y carretehen con las yuntas que quisieren, ê no paguen terrazgo ninguno, mas de solamente por aquellas yuntas con que alçaren la baruechera, ê que al baruechar puedan dexar vnos bueyes, y meter otros en su lugar, y por esto no se entienda que ha de sacar vno, y meter dos, é aquellos con que primeramente hecho a baruechar.

Cap. IX.

Iten por quanto muchas heredades estan arrendadas por cierto tiempo, que

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

que es por cumplir, que en tal caso si se huuiere de tomar la quarta parte de la tal heredad, para se dar a labrar a los dichos labradores, que si el que la tuuiere arrendada la dicha heredad en que quisiere dexar que el señor della sea tenido a se la tomar, y si no la quisiere dexar, y quisiere gozar del termino de su arrendamiento, que la quarta parte que le fuere tomada, que le sea descontado por ello la quarta parte del precio porque la tiene arrendada, è que quede para el señor de la tal heredad, el qual dicho señor aya para si el terrazgo de las yuntas que labraren en el dicho quarto, a razon de las dichas diez y seys fanegas de pan, segun dicho es, con mas los rastrojos, y esto se entienda en el año segundo que el pan sea sembrado: y por el año primero que se ha de baruechar, que les sean descontados en la dicha parte de lo que montare el dicho arrendamiento, porque no se ocupan del inuierno mas de la mitad del tiempo, que es desde san Miguel â en fin de Nouiembre, y para ayuda de los que labraren, si pareciere que las otras tres quartas partes que quedan por labrar, paguen treynta marauadis por cada buey al arrendador que tuuiere las otras tres partes por el pasto, desde el tiempo de la baruechera, hasta que sea cogido el pan de los dichos baruechos, y si despues de cogido si los dichos labradores quisieren echar los dichos bueyes en los dichosttes quartos de heredad, que lo puedan hazer.

Quando esta arrendada la dehessa.

Iten, que los dichos labradores no puedan nombrar, ni señalar vna heredad dos años vno en pos de otro, saluo si el señor de la heredad se la quisiere dexar por el segundo año, mas que nombren otra heredad de los de la comarca, porque anden las heredades de la comarca a la redonda, hasta que tornen a la primera.

Cap. X. Que vna dehessa no se señale vn año en pos de otro Cap. XI.

Iten, que el señor de la dicha heredad, ni otro por el, no sean ossados de sembrar los rastrojos, porque la tierra quede folgada para el torno, quando los labradores les tornare la hoja para labrar en aquel mesmo quarto de heredad, saluo si el señor de la tal heredad, y los labradores fueren concordes, que los dichos labradores tornen a sembrar los dichos rastrojos todos juntamente, y paguen de terrazgo de onze fanegas vna, del pan que tornaren a coger en los dichos rastrojos: y si assi no fueren auenidos, que el señor de la heredad pueda sembrar para si la sexma parte de aquellos rastrojos el segũdo año de la labrança, tanto que la non de a terrazgo, ê si a terrazgo la diere, q̃ por el mismo fecho aya perdido el dicho terrazgo que assi huuiere de los dichos rastrojos, ê sea de los labradores que lo hunieren labrado, y que la dicha sexma parte se entienda que el dicho señor de la heredad lo siembre para si, como dicho es: y que en la dicha sexma parte, ni otro cabo alguno, no entrẽ otras personas algunas en los dichos rastrojos, ni en el dicho quarto de heredad, fasta que sea demandado en tiempo de la dicha hoja, pues el señor de la dicha heredad no es tenido a dar otro quarto de heredad, saluo aquel que primeramente fue señalado si non quisiere.

Que no se siembre de rastrojo, si no conforme a lo cõtenido en este capitulo.

Que el señor de la dehessa no sea obligado a señalar otro quarto q̃ el primero que se señale.

Luego tras desto se sigue la aprouacion del dicho señor don Aluaro de Estuniga, y la merced que hizo, que labrandose el quarto no se pague mas q̃ la mitad del alcauala de lo q̃ fuessen vẽdidas las yeruas de la dehessa. Su fecha en Plasencia a veynte y tres dias del mes de Abril de mil y quatrocientos y setenta y vn años.

Luego se sigue la aprouacion de los dichos capitulos de los quartos. Fecha por los Catolicos Reyes don Fernando, y doña Isabel. Su fecha en Barcelona doze de Iunio de mil y quatrocientos y nouenta y tres años. Lo qual no se puso aqui por no ser necessario para mi proposito &c.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

Cap.XII.litera P.

P Actum nudum est illud, quod est in meris, & puris finibus conuentionis, sine aliquo vestimento, videlicet promitto tibi dare centum, sine aliqua interrogatione precedente, nec literis, nec aliquo ex supradictis, & tu consentis, tunc dicitur pactum nudum, vt notat gloss. verbo, *igitur*, in l. iurisgentium, §. sed cum nulla, vbi Bart. Bald. Angel. Paul. de Castr. Alex. Iaff. & alij, ff. de pactis, Abb. in cap. 1. num. 4. de pactis, summa Angelic. verb. *pactum*, §. 3.

2 Pactum vestitum, dicitur multis modis, aliquando vestitur verbis, puta per stipulationem præcedente interrogatione, & secuta responsione, l. 1. vbi DD. & l. stipulationem alij, ff. de verbor. obligat. §. fin. institut. de obligatio. Abb. in cap. 1. num. 4. de pactis, aliquando vestitur literis, aliquando consensu, vt in cõtractibus, qui solo consensu contrahuntur, vt in iuribus supra citatis.

3 Pactum nudum de iure ciuili, non parit obligationem, bene tamen exceptionem, l. iurisgentium, §. sed cũ nulla, vbi gloss. verb. *igitur*, & DD. ff. de pact. Abb. in cap 1. n. 4. de pact. sed de æquitate iuris canonici parit actionem, & obligationem, necnon exceptionem, quoniam de iure naturali, & diuino tenetur vnusquisq; ad implere illud, quod licite promisset, vt in cap. 1. & cap. qualiter de pactis. 4 Et hodie de iure nostro Regio pactum nudum valet, & producit obligationem, etiam sine stipulatione, l. 2. tit. 16. lib. 5. Recop. & nu. 15. infra.

5 Pactum tamen per vnum actum in contrarium factum videtur renuntiatum, & recessum à primo pacto, l. si creditor, vbi gloss. 1. Bart. & alij, C. de iure dotium, l. si fundus, §. eleganter, ff. de lege commissio.

Pactum aliud est reale, quod in rem dirigitur aliud personale, quod in personam dirigitur, vt in l. iurisgentium, §. pactorum autem, vbi DD. ff. de pactis personale, verò pactum, non excedit personam, nec extenditur ad hæredem, dicta iurisgentium, §. pactorum, vbi DD. & in l. idem in duobus, §. personale, ff. de pactis.

Pactum contra legem, vel bonos mores nullius est momenti, l. pacta quę, vbi DD. C. de pactis. Nec tamẽ valet pactum in re impossibili de iure, vel de facto, cap. fin. vbi gloss. verbo, *legitimas*, de pactis, & in l. impossibilium, ff. de regulis iuris.

Pactum, quod beneficium Ecclesiasticum per pecuniam resignetur, siue liti super illo habitæ renuntietur, non valet quoniam resignatio beneficij, per pecuniam est symoniaca, aut quando quis renuntiat liti super beneficio, & suscepit pecuniam pro illa renuntiatione, quia non potest aliquis recipere pecuniam pro renuntiatione litis super beneficio Ecclesiastico, nec illam dare, nisi habeat ius clarum, & pecuniam nõ det pro renuntiatione litis super beneficio, sed pro redimenda sua vexatione, cap. cum pridie, vbi gloss. verbo, *non diximus*, & Abb. num. 8. de pactis, & fr. Manuel Rodrig. in summa, tomo 1. cap. 17. *de los adiuinos*, num. 18. fol. 24. col 2. in medio. *Que dize, que los conciertos hechos entre los litigantes de los beneficios, sin autoridad del juez que ha de dar el titulo, son simoniacos.*

Pactum initum â filia cum patre, vt sic contenta sua dote, & quod nõ succedat in bonis paternis non valet, nisi iuramento sit firmatum, cap. quamuis pactum, vbi gloss. 1. & DD. ordin. & mirifice optime, & latè notter Couarr. in dicto capit. de pactis, lib. 6. l. pactum dotale, vbi DD. C. de collatio. & tamen obseruatur de iure Canonico, quoniam de iure Ciuili

pactum

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

pactum de non succedendo, non firmatur iuramento, l. non dubium in fine, C. de legibus, gloss. in verbo, *improbatur*, in dict. l. pactum, vbi Doctores, C. de collationib. Ioannes Gutierr. in cap. quamuis pactum, vbi de hoc latè, & optimè suo modo.

10 Pactum tamen de hæreditate alicuius iam mortui, vt quicumque ita succedat bene tenet quoniam, non dicitur pactum de hæreditate viuentis, vt probat textus à contrario sensu, in leg. final, Codic. de pactis, & Iass. in leg. pactum, numer. 4. C. de collatio.

11 Pacta nouissima valent, & derrogant prioribus eis contrarijs, l. pacta nouissima, vbi DD. C. de pactis. Nisi primum pactum haberet verba derogatoria ad sequentia pacta, quia tunc non tollitur persequens, nisi specialiter sit, ita cautum fuisset, l. si quis in principio, ff. de legat. 3. vbi gloss. & in dicta l. pacta nouissima, vbi Iass. num. 1. C. de pactis, Gutierr. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 74. per totum, Thom. Sanch. de matrim. lib. 10. disputat. 10. n. 2. Gutier. consil. 18. n. 60.

12 Pacta inita per fratres prædicatores, aut minores, seu alios quoscumque mendicantes, cum Rectoribus Ecclesiarum Parrcohialiū, superiuribus Parrochialibus, vel alijs quibuscumque articulijs valent, & sunt ob seruanda si sunt licita, & fiant ab ipsis Rectoribus, cum Prioribus, & Guardianis, vel aprobata ex suorum consilio, vel assensu, quamuis non interueniat licentia sui generalis, seu Prouincialis, siue ipsorum capitulis sint aprobata, & licet quoad fratres minores, non interueniat authoritas Summi Pontificis, vt in cap. quia ex eo, vbi Ioannes Andræas, Domin. Ancharran. & omnes, C. de pactis, libro 6. summa Angelica, verbo, *pactum*, §. 7. & in capit. 1. de pact. lib. 6. vbi Doctor. & gloss. in verbo, *sepulturam*, cap. 1. de sepultur. libr 6. Cardosius in sua praxi iudicum, §. pactum, nu. 33. Siluester in summa, §. pactum, n. 7.

Pacta vbi expectantur consensus, 13
aut authoritas superioris, possunt ab ipso superiori validari quocumque tempore, quoniam licet pacta, tunc abinitio non teneant per ratificationem, ex nunc validantur, capit. quoties, vbi gloss. verbo, *ratihabitio*, & Doctor. de pactis, & in cap. 1. vbi gloss. verbo, *authoritate*, de transactionib. leg. obseruare, in fine, vbi Doctores de officio pro Consule.

Pactum de non alienando, cum 14
hyppotheca expeciali, vel generali, an impediat dominij translationem, Gutierr. in repetition. l. nemo potest, numer. 28. cum sequentib. & num. 57 & 58. Et iam nos diximus supra in vna ex meis quæstionibus, & supra eo in verbo, *hyppotheca*, & in verbo, *obligatio*, idem Gutierr. in allegatione 7. idem Gutierr. de iuram. confirmator. part. 1. cap 45. numero 3. & 4. cum sequentib. Anton. Gom. l. 53. Taur. numer. 58 colum. 2. idem Gutierr. lib. 2. canonicar. quæst. cap 8. num. 33.

Pactum quo continetur, vt solu- 15
tio debiti nō possit probari, nisi per scripturam, vel certum alium modum, vtrum valeat, dicit Gutierr. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 66. per totum.

Pactum nudum iuratum, an pro- 16
ducat actionem, Gutierr. de iuram. confirm. cap. 34. per totum, & supra eo verb. n. 1. & 3.

Pactum legis cōmissoriæ quale sit, 17
& an possit valere, Gutierr. de iurament. confirmator. part. 1. capit. 33.

Pactum standi in communione 18
perpetua, vel ad tempus scripsit, Gutierr. de iuram. confirm. part. cap. 58. per totum.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

19 De pacto de non meliorando facto in fauorem filiæ tempore dotis constitutiones, vide Gutierr. de iurament. confirmator. part. 1. cap. 59. Matienç. l. 6. titul 6. gloss. 1. cum sequentib.

20 De pactis, & alijs dispositionibus, vt vltima derogẽt prioribus nisi prior a fint iurata, Gutierr. de iurament. confirmator. part. 1. capit. 74. vltimo.

21 Patronus Ecclesiarum, an possint variari, & vtrum idem sit de patrono laico, & quando, & intra quod tempus, Gutierr. de iurament. confirmator. part. 3. cap. 13. per totum, Lara de capellan. lib. 2. cap. 9. num. 10. cum alijs.

22 Pactum quod stetur iuramento partis valet, & quando admittatur probatio in contrarium, Lara de capellan. lib. 2. cap 4. numer. 29. & 31. Couarr. lib. 2. variar. cap. 13. num. 1. Parlador. rerum quotidian. cap. fin. part. 1 §. 12. num. 37. Qui dicit quod valet pactum, vt super eo, quod interest stetur iuramento partis, cum moderamine, & taxatione iudicis, Gutierr. de iurament. confirmator. part. 1. cap. 37. num. 16 idem in dicta part. 1. cap. 36. n. 10 in fin.

23 Pactum quo quis astringitur habitare certo loco, etiam cum vxore valet, non tamen precisse compellitur habitare, & an possit per substitutum, Ioannes Garc. de nobilit. gloss. 6. num. 21 Quesada diuersar. quæst. cap. 7. num. 2. Anton. Gom. tom. 2. cap. 10. num. 24. versic. *item etiam*, l. 89. tit. 18 part. 3. ibi: *Otro si prometio*, Siluester in summa, verbo, *vxor*, q. 8. Couarr. in 4. part. 2. cap. 7. num. 5. Capicius decis. 135. per totam, & Matehç. de matrim. in rubric. gloss. vnica, num 95. lib. 5. Recopil. Palac. Rub. in repet. rubric. cap vestras, de donatio. §. 2. num. 3. Lara de capell. lib. 2. cap. 8 num. 60. cum sequent. vsque ad 72. & Thom. Sanch. de matrimon. lib. 1. disput. 4. numer. 1. & 2. cum alijs, Rodric. Xuar *de los matrimonios*, l. 2 num. 25. vbi Valdes folio 55 Zerola in praxi, part. 1. §. vxor, n. 1. Gutierr. de matrim. cap. 23. num. 15. cum sequent. Azeu. in l. 11. tit. 6. n. 11. & 22. lib. 5. Recop.

24 Pactum quod capellanus teneatur semper ad esse vno in loco, & celebrare Missas capellaniç, vno in altari, iusta voluntatem conditionemque testatoris, quando valeat, vel non, Lara de capellan. lib. 2. capit. 8. per totum.

25 Pactum non existente causa factum, vtrum valeat hodie stante, l. 2. tit. 16 lib 5. Recop. Parlador. libr. 2. rerum quotid. cap. 3. per totum, qui plures, DD. ad id congessit.

26 Pactum initum tempore constitutionis dotis, vt annui redditus redimibiles, qui in dotem dantur sint, & habeantur pro bonis immobilibus ad hoc, vt meis succedatur, Gutierr. lib. 3. q. 85. per totum.

27 Paz, y mejor lugar en la Iglesia, y lugares publicos, y lleuar las varas del Santissimo Sacramento el dia del Iueues Santo, pertenece a los nobles, & competunt illis iudicia possessoria, Ceuall. to. 4. q. 897. n. 236. & 237. vide sup. in verb. *ordo sedendi*, num. 30.

28 Papa an possit dispensare, vt matrimonium ratum, & non consummatum per copulam dissoluatur, Gutierr. lib. 1 pract. quæst. cap. 17 per totum.

29 Papa est caput Ecclesiæ, & quasi Deus in terris, & Petri successor, & alia multa de Papa, vide in Ceuall. tom 4 quæst. 897. num. 446. cum sequentib.

30 Papa vtrum in temporalibus habeat vtrumque gladium, Ceuall. tomo 2. q. 739. per totam.

31 De Papa dicitur, in verbo, *Papa*, in Summistis, & Cardos. in praxi iudicum, §. Papa.

Pa-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

32 Patronus quis sit,& de tota materia iuris patronatus, vide in tit. 38. lib 3. Decretalium,& in li.6. tit.19. idem titulus habetur in lib.3. Clem. & in tit.15.part. 1. D. Spinus in speculo testament.glos.4.principal.Gutierr. in consil. 3. & 4. Nicol. Garc. de benefic.tom.2.part.7.cap.16.per totum,Menoch.de arbitrar. libr. 1. quæst 8.Lara de capellan,lib.2. cap. 9.per totum,Gutierr. de iuramento confirmator.part.3.cap.13. per totum,Lesio de iustit.& iure lib.2. ca. 13 Zerola in praxi,part.1. § ius patronatus , & in part.2. in eod §. ius patronus , Cardosius in praxi iudicum,in § ius patronatus , & omnes Summistæ in eodem verbo. Ego in praxi Ecclesiastica part.1.lib. 5. cap. 3.pag. 94 *del patronazgo Real,y de otros patrones*,titul.6.lib. 1. Recopilation.

Pater dotando filiam,& declaran
33 do,quod talis dotatio, sit tamen de legitima matris,non dicitur dotasse eam de bonis tantum suis,Burgos de Paz consil.1.num. 13 cum sequent. & in l fin. in finalibus verbis , C. de dotis promissione,Gregor Lop.in l.8 in verbo , *el padre* , column. 2. in princip.tit.11.part.4 Palac. Rub. in cap.per vestras,§.14 colum.2.versicul *redeundo ad propositum*.

34 Pater non tenetur ad pœnam pecunariam,in qua filius est condemnatus,glos.11.in l.2. tit.19. part. 4. Anton.Gom.tom.2 cap.15. nu.13. Roderic.Xuar.in l post rem iudicatam,§.potest,etiam notabile 13.nu. 1.cum sequentib.vbi Valdes qui plures alios ad id citat fol.110.Et quando pater soluit pro filio pœnam pecuniariam , in qua fuit condemnatus,an conferatur, Ant. Gom. in l. 29 Taur.n.20.

35 Pater qui filium concessit , licentiam libere testandi nulla legitima,sibi relicta,an possit prędictam licentiam reuocare, Gutierr.libr.3. ciuil, quæst.q. 76. idem in capit quamuis pactũ, n.15.Ego in q.127.Parlador. in Sexquicent.quæst.6.num. 5. & in verbo,*licentia*.

Parentes an in vita, vel in morte 36
possint expendere vltra 5. bonorum in præiudicium filiorum legitimorum , in eleęmosynas ,aliaque opera pia,& in capellaniam , Gutierr. libr. 3.q.62.negatiuam partem tenet.

Parens succedit filio habito in fi- 37
guram matrimonij,quod inter eius parentes non constabat , de aliquo canonico impedimento,cuius conscticus fuit alter tantum parentum , vt Gutierr.lib.3. pract ciuil. q. 75. qui plures citat. Ego in q.97.

Pater , vel dominus , quando te- 38
neantur in solidum ex contractu fili , vel serui , & quando ex delicto quoque teneantur,Abb.in cap.1.de restitut.spoliatorum,& Dynus in regul ratum quis habere non potest,in addition. liter. G. vbi citat gloss. Bald & Salicetum in l. fi mandator, C.quod cum eo qui in alien. potest. & plura alia iura,& DD. & pater , & dominus,quando teneantur de delictis familiæ , vide in iuribus citatis per Philip.Dec.de regul.iuris,in regula 109.num.3.l.15.tit.34. part. 7. vbi Gregor.

Pater,& filius sunt correlactiui,l. 39
fin.C.de in dicta viduitate tollenda, l.fin.C.de acceptilatio.l.fin.C. de cupresis,lib 11.Gutierr.de iurament. confirmat.cap 4.num.12.& dispositum in vno censetur dispositum in alio , Auiles in capit. 1. Prætorum, gloss.*donacion*,numer.17. Qui dicit: quod correlactiuorum natura communis est,vtrique extremo,& in vno contrahentium prohibito , vel permisso,alter censetur prohibitus,vel permissus,iusta cap,2.de mutuis petitio.& infra n.41.

Parentes quando succedant ple- 40
no iure filijs , etiam si transeant ad secunda vota , Boerius decision.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

185. num. 17. folio 193.

41 Pater, & filius pro vna eadē perſona reputantur, & pro vnaque caro, & quando pater teneatur ad filij obligationem, vel ex contractu, ſeu delicto filij, Auiles in cap. 1. Prætor. gloſſ. *ni hijos*, numer. 1. 3. 7. & 9. cum aliis, & ſupra eo verbo, numer. 39. Villadiego in *foro juzgo*, titul. 5. l. 9. numero 34.

42 Pater dat libros in ſtudio filio, quando videatur compenſare in legitimam, vel non, & an idem ſit de expenſis, vel de armis, vel debeat in melioratione 3. ſeu 5. computari, Anton. Gom. l. 29. Taur. num. 16. & 17. Fernandus Arias in l. 26. Tauri, nu. 14. Auendañus in ſuo ditionario, in gloſſ. verb. *caſtrenſe*, fol. 175. & in cō filio 17. fol. 35. Gregor. Lop. in l. 5. tit. 1. part. 6. verb *las expenſas*, idem in l. 5. tit. 15. part 6. verb. *los libros*, Matienç. in l. 3. tit. 8 lib. 5 Recop. gloſſ. 2. Dueñ. in regul. 222 limitation. 2.

43 Pater an teneatur ſumptus, & expēſas miniſtrare filio ſtudere volenti, & vtrum poſsit pater ad hoc per filium compelli, Anton. in l. 29. Taur. numer. 18. Didacus Gom. Cornejo eius additionatur, in additione dicti num. 18.

44 Pater ſi alienauit bona aduentitia filij, quæ adminiſtrabat, an poſsit filius agere contra patrem de alienatione, l. 24. tit. 13. p. 55. vbi Gregor. Anton. Gom. l. 48. Taur. num. 16. Et ego iam dixi in meis quæſtionibus.

45 Pater ſuccedans filio venditori ex mandato patris, an poſsit rem alienatam reuocare, licet res vendita ſit filij, Gamm. deciſ. 67.

46 Pater an iuſte abſque peccato poſſit impedire, matrimonium filij abſque eius voluntate contrahentium, cum diſparis ſtatus conditionis fœmina, Gutierr. lib. 1. Canonic. quæſt. cap. 20. per totum.

47 Parrachus, an poſsit abſoluere, ſibi ſubditum á ſententia excommunicationis maioris á iure lata nulli reſeruata, Gutierr. lib. 1. q. Canonic. cap. 5 per totum.

Patens dotans filiam, vltra metam legis Regiæ, an poſsit venire cōtra proprium factum, Gutierr lib. 3. practicat ciuil. q. 41. per totam, qui negatiuam partem tenet. 48

Pater illegitimus, an poſsit filio ſuo illegitimo diuiti, aut habenti bona, vel induſtriam, quibus ſe alere poſsit legare quintum, & an teneatur eum alere, Gutierr. lib. 3. q. 504. per totam, & de iurament. confirm. p. 3. cap. 15. n. 6. 49

Patet non poteſt compellere filium, vt ſibi ſeruiat, & relinquat ſictorem, vel cerdonem, ſeu alium officialem, cui ſe obligauit prius ad ſeruiendum per certum tempus, quia filius patri obſequium, & reuerentiam debet non operas, Gutierr. de iurament. confirmat. part. 1. cap. 5. nu. 3. 4. & 5. cum ſeqq. Arias Pinel. in l. 1. C. de bonis matern. part. 1. numero 55. 50

Parentes non poſſunt ex cauſa remunerationis donare, vel meliorare filios, vel alios deſcendentes, ſeu extraneos, etiam per contractus onerоſos, vel improprias donationes, vltra 3 & 5. in deſcendentibus, & in extraneis vltra 5 donare, ſeu meliorare, & quomodo hoc intelligatur, Gutierr de iurament. confirmat. part. 1. cap 5. num. 24. 25 & 26. cum ſeqq. Gregor. Lop in l. 8. tit. 4. p. 5. in verbo, *legitima*, Gomez Arias in leg. 26. Tauri, num. 6. & 7 Didacus de Segura in l. cohærede, §. cum filiæ, num. 177. 51

Pater an poſsit pignorare filium, aut vendere eum, vide Ceuall. tom. 1. q. 270 fol 207. 52

Pater habet vſumfructum in bonis, & rebus filiorum, quos habet in poteſtate, tā de bonis maternis, quā aduentitijs, l. 1. vbi DD. C. de bonis matern. & in l. quęcumque, & in l. cū 53

oppor-

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

oportet, C. de bonis quæ liberis, & non tenerur dare cautionem, nisi bona desipet, & tum tenetur dare pignora, aut fideiussores idoneos arbitro iudicis, l. Imperator, vbi Bartol. ff. ad Trebellia. l. cum non, §. si autem in fine, C. de bonis quæ liberis, l. si mandatu, §. si fideiussor, ff. de mandat. Gamma decis. 373. num. 1. Velasc. consultat. 57. §. præterea, & in consultat. 116. num. 4. idem Gamma decis. 77. num. 2. Pinel. de bonis matern. part. 2. num. 63. Sed pater in
54 8. vel deinde casibus, non habebit vsum fructum, sibi in bonis filiorum, quos in potestate habet, vt Cardos. in praxi iudic. §. pater, num. 24. 25. & 26. & in §. fructus, n. 13.

Pater, seu mater, non admittitur
55 in testem quando filia petit aliquem in virum, qui nobilitate, aut diuitijs potentior est, quam ipsa filia, quoniam si æqualis sit, aut agatur, ad matrimonium impediendum, bene admittitur pater, & mater ad testificandum, capit. super eo 22. vbi Abb. numero 8. de testibus, Grammaticus consil. 26 num. 40. cum sequentib. Gutierr. de matrim. cap 44. num. 68. Cardosius in praxi iudicum, §. pater, num. 40. & in §. testes, num. 9. Ego in q. 4. per totam.

56 Pater, & filius impubẽs simul morientes, in vno incendio naufragio, seu in alio quolibet casu ruinę, præsumitur quod pater præmoriatur, l. qui duos, §. cum bello, vbi DD. ff. de rebus dub. Sed aliter habetur in filio impubere, & tunc ille, qui dicit aliquem decessisse, sine liberis haberet suam intentionem fundatam, si pater, & filius impubens simul perirẽt, & necitur quis prius decessisset, quoniam tunc præsumitur, quod filius præ mortuus fuisset, propter fragilitatem ætatis, vt in dicta l. qui duos, §. fin. vbi DD. de rebus dubis, & ita mater, & in l. cum pubere, & in l. si mulier, ff. eodem titul. l. 12. titul. 335 part. 7. Ego in quæst. 72.

Pater filiam dotare tenetur, l filiã, 57
C. de doris promissione, sed hoc fallit in 4. casibus, vt ait Socin. in regul. 281. in verb. *pater*, Cardos. in praxi iudic. §. pater nu. 16. & 17.

Pater legans in testamento filio, 58
seu filiæ illud, quod in dote promisserat intelligitur, quod animo compensandi legasse, l. si quis mandat. §. cum pater cum concordantibus, ff. de legat. 1. Socinus in regul. 282. qui ponit 6. fallentias, Cardos. in praxi iudic §. pater num. 37. & in §. donatio. n. 81. & n. 87.

Pater eo viuente legitimam, filio 59
dare non potest, vt in leg. 1. §. si impuberes, C. de collation. dotis, Socinus in regula 288. vbi ponit vnam vnicam fallentiam.

Pater filium sua legitima regula- 60
riter priuare non potest, vt in l. quoniam in prioribus, C. de inofficioso testament. vbi Roderic. Xuarez, & Socinus in regul. 283. qui ponit tres fallentias.

Pastores quemodo teneantur ra- 61
tionem reddere de ouibus, vel alijs pecoribus, seu animalibus, sibi commissis, & traditis, l. 25. tit. 8. part. 5. Escobar de ratioc. lib. 1. capit. 18. numer. 34. & dixi supra in verbo, *animal*, & in verbo, *custodia*, Gutierr. lib. 4. practicar. quæst 47. per totam, Anton. Gom. tom. 2. capit. 3. numero 22.

Pater vtrum possit dare licentiam 62
testandi filio, vide supra in verbo, *licentia*, & supra eo capite, diximus in verbo, *pater*.

Probationes debent esse luce me- 63
ridiana clariores in criminalibus, l. fin. C. de probation. l. *sententias*, C. de pœnis, l. additos, de appellatio. Mascard. conclus. 34. num. 3. l. 12. tit. 14. part. 3. l. 26. titul. 1. part. 7. Anton. Gomez tomo 3. cap. 12. numero 25. Gutierr. consil. 35. nu. 30. l. 7. tit. 31. part. 7.

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca

64 Probatio facta in vno iudicio fidem facit in alio iudicio, quando de nuo præsentata est, vt Bart. in l. naturaliter, §. nihil commune, num. 32. ff. de adquirend. possess. vbi Iass. num. 158. Rub. consil. 331. Berengar. nu. 62. Butrius in cap. cum dilectus, nu. 10. de causa possessionis. Alexand. in l. 2. C. de ędendo, & in consil. 82. n. 5. volum. 1. Matthæus Silanus, notabil. 160. & in l. fin. versic. fin. C. de arbitris, l. 38. tit. 16. p. 3. Ceuall. q. 450. n. 5. & q. 487.

65 Probatio sola non parit obligationem, l. sed eis, §. fin. de iure iurando. Et quando lex dat formam in probatione, in dubio non restringit alias probationes, Molin. lib. 2. cap. 8. nu. 8. Tellus in l. 22. Taur. num. 6. Ioann. Garc. de nobilit. gloss. 6 num. 36. Escobar de ratioc. lib. 1. capit. 16. num. 45. & 46.

66 Probationis sex sunt species, ad quę cæteræ rediguntur. Prima, quæ fit per testes omni exceptione maiores. Secunda, quæ fit per priuilegia, aut instrumenta indubitata. Tertia, quæ fit per iuramenta patri à parte delata. Quarta, per confessionem factam in iudicio. Quinta, per euidentiã facti Sexta, per cõiecturas, & præsumptiones. Probatio negatiua est improbabilis per rerum naturam, & qualiter intelligatur, gloss. in cap bonę memoriæ, verb. *rerum naturam*, de electione, l. actor, C. de probation. gloss in l. incumbit, de probatio. Gutierr. consil. 28. num. 4. l. 2. tit. 11. l. 8. tit. 14. p. 3. Curia Philip. p. 1. §. 17. *de la prueua*, n. 3. cum seqq.

67 Probatio facta ex necessitate, & propter periculum coram vno in cõpetenti iudice, facit fidem coram alio competenti, Bartol. l. 2. C. de naufragijs. lib. 11. n. 2. cum seqq. Ioann. Garc. de nobilit. gloss. 1. in princip. num. fin. Mascard. de probatio. conclusion. 273. num. 4. Anton. Gom. tom. 3. variar. cap. 12. nu. 21. & tom. 2. cap. 3. num. 22. Curia Philip. p. 1. §. 17. *de la prueua*, nu. 8. *y en el laberinto de contractos*, lib. 3. cap. 12. num. 32. folio 635.

Probationis, appellatione, de legitima est intelligendum, Lucas de Pœna in l. 2. num. 4. de delatori. Sed in his, quę pendent ex animo, vel ex facto proprio, sufficit probari per iuramentum partis, Felin. cap. significasti de homic. num. 1. Mascard. conclusion. 205. n. 11. 68

Probatio quantuncumque liquidissima executio non meretur, Parlador, lib. 2. rerum quotid. capit. fin. part. 1. §. 5. n. 14. 69

Probatio filiationis, ideſt, consanguinitatis habita à principio cum legitimo contraditore, nocet, & prodeest, etiam non citatis. l. 1. §. fi cum l. sequenti, de liber. agnoscend. Tiraquell. in tractatu res inter alios facta, limitat. 27. Couarr. in 4. 2. part. c. 8. §. 3. num. 2. & in practicar. cap. 13. n. 5 l. 20. tit. 22. p. 3. vbi gloss. 23. Et quibus nocet, vel prodeest sententia inter alios lata, nocet, & prodeest probatio, tenet Math. de Afflictis decis. 396. num. 3. Gutierr. consil. 1. num. 3. & 4. 70

Probatio filiationis est vera, & præsumpta, vera enim potest esse respectu matris, quia mater semper certa est, quamuis vulgo conceperit, l. quod semper de in ius vocando, l. 11. tit. 13. p. 6. præsumpta verò respectu patris, Bald. in l. non ignorat, in princip. C. qui accusare non possunt, Mascard. conclusion. 787. numer 1. cum seqq. filiatio respectu patris, nõ potest probari, glos. in cap. Michael, verbo, *constituerit*, de filijs præsbiter. capit. per tuas 10. vbi gloss. 1. & 2. de probation. Couarr. in 4. 2. p. capit. 8. §. 3. n. 5. cum seqq. Ceuall. lib. 5. q. 4. num. 8. 71

Filiatio qualis sit, & quomodo probetur, gloss. fin. in l. si vicinis 9. C. de nupt. §. pręiuditialis, institut. 72

de

Universidad Carlos III de Madrid. Biblioteca